

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา
โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนตากพิทยาคม

ศคราญจิต ศรีญญามาศ

โรงเรียนตากพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ได้จัดทำขึ้นเพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมและเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ตามบริบทของโรงเรียนตากพิทยาคม และโรงเรียนอื่น ๆ ที่นำไปศึกษา เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะครูนักเรียน คณะกรรมการภาคีเครือข่าย โรงเรียนตากพิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ความร่วมมือในการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหาร การตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากการทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาคุณแก่บิดา-มารดา และครู -อาจารย์ทุกท่านที่เคยได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย และผู้บริหาร คณะครู นักเรียน คณะกรรมการภาคีโรงเรียนตากพิทยาคม ที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำวิจัย

สคราญจิต ศรีญญามาศ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ประกอบด้วย รศ.ดร. วิทยา จันทร์ศิลา, รศ.ดร. สมบัติ พันธิวิศิษฐ์, ผศ.ดร.นักรบ ระวังการณั ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชตานนท์, ดร.อภิชัย นุชเนื่อง, ดร.สุรเสน ทังทอง, ดร.ประจวบ ขวัญมัน, นายสกล ทะแก้วพันธ์ และ นายบุญเลิศ พ่วงเพชร ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแนะนำ ปรับปรุง พัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สหชัย สาสวน, ว่าที่ร้อยตรี ดร.ทวิศักดิ์ ยศลา, ดร.นิพนธ์ ก้องเวหา, ดร.ธีรศักดิ์ คงเจริญ, ดร.สวัสดี เพชรบูรณ์, นายมนต์ชัย ปาณรูป และนายภูริต คันธชมภู ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินร่างรูปแบบ และให้ข้อเสนอแนะแก้ไขร่างรูปแบบจนได้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากร นักเรียน และภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคมทุกท่าน และครูณัฐวดี สืบอ่ำ อดีตครูเชี่ยวชาญโรงเรียนตากพิทยาคม ครูภูมิ ประยูรโภคธาต ครูชำนาญการ โรงเรียนตากพิทยาคม และครูศิวพร แพทย์ขิม ครูโรงเรียนตากพิทยาคม ที่ได้ให้การสนับสนุน กำลังใจและแรงใจในการปฏิบัติงานวิจัย คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยนี้ ข้าพเจ้าขอมอบบูชาคุณแก่บิดา-มารดา และครู-อาจารย์ทุกท่านที่เคยได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ศคราญจิต ศรีญญามาศ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
Abstract.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
คำนำ.....	ฉ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1.การบริหารและการจัดการของโรงเรียนตากพิทยาคม.....	15
1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนตากพิทยาคม.....	14
1.2 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตากพิทยาคม.....	17

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.....	23
2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	30
2.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	30
2.2แนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	30
2.3ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	31
2.4การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	33
2.5การวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา.....	38
3. การบริหารสถานศึกษา.....	41
3.1 ความหมายของการบริหาร.....	41
3.2 การบริหารสถานศึกษา.....	43
3.3 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา.....	43
4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา.....	51
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	54
5.1 ความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	54
5.2 ความหมายและหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	54
6.แนวคิดการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล.....	56
6.1 ความเป็นมาของโรงเรียนมาตรฐานสากล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6.2 จุดมุ่งหมายของโรงเรียนมาตรฐานสากล.....	56
6.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนมาตรฐานสากล.....	57
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA).....	61
7.1 ความหมายของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง.....	61
7.2 ขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง.....	62
7.3 การนำวงจรคุณภาพเดมมิ่งมาใช้ในการบริหารการศึกษา.....	64
7.4 ประโยชน์ของวงจรคุณภาพกับการบริหารการศึกษา.....	65
8. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	65
8.1 ความหมายของรูปแบบ.....	65
8.2 องค์ประกอบของรูปแบบ.....	66
8.3 การพัฒนารูปแบบ.....	70
8.4 การตรวจสอบรูปแบบ.....	74
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
9.1 งานวิจัยในประเทศ.....	75
9.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	81
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	83
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา.....	86
ตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา	
โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	88
ตอนที่ 3 ศึกษา วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น.....	94
ตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา.....	97
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา.....	103
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดย	
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	110
ตอนที่ 3 ศึกษา วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น.....	135
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา.....	166
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	189
สรุปผลการวิจัย.....	192
อภิปรายผลการวิจัย.....	195
ข้อเสนอแนะ.....	198
บรรณานุกรม.....	120

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก.....	206
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือขอความอนุเคราะห์.....	207
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ.....	208
ภาคผนวก ค คู่มือการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม.....	291
ภาคผนวก ง โปรแกรมวิเคราะห์สถิติพื้นฐานจากเครื่องมือวิจัย.....	317
ภาคผนวก จ การเผยแพร่ผลงาน.....	362
ภาคผนวก ฉ เกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณ.....	369
ประวัติผู้วิจัย.....	374

สารบัญญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	12
ภาพที่ 2	ผังโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนตากพิทยาคม.....	19
ภาพที่ 3	หัตถกรรมโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม.....	22
ภาพที่ 4	รูปแบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด (ที่มา :: ดัดแปลงจาก Invancevich , 1989 : 16).....	67
ภาพที่ 5	แผนผังการดำเนินการวิจัย.....	85
ภาพที่ 6	แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	119
ภาพที่ 7	หลักของรูปแบบการบริหาร SPSS – DSA	121
ภาพที่ 8	Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS – DSA.....	125
ภาพที่ 9	Model 2 กลไกกลการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคมรูปแบบ SPSS DSA.....	126
ภาพที่ 10	แมลกลยุทธ์โรงเรียนตากพิทยาคม.....	137
ภาพที่ 11	กระบวนการรับฟังเสียงของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงาน.....	139
ภาพที่ 12	การควบคุมต้นทุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม.....	141
ภาพที่ 13	กระบวนการจัดการรูปแบบการทำงานและการบริหารงานบุคคลเพื่อใช้งานบรรลุผล.....	143

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 14	กระบวนการส่งเสริมและกำกับดูแลให้ประพฤติกปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม.....	144
ภาพที่ 15	วิธีการจัดการข้อมูลสารสนเทศและจัดการความรู้.....	147
ภาพที่ 16	กระบวนการจัดการบรรยากาศในการทำงานของบุคลากร.....	148
ภาพที่ 17	ร้อยละนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี (เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป) ปีการศึกษา 2557 – 2559.....	155
ภาพที่ 18	ร้อยละนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่มีผลประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเรียนในระดับดีขึ้นไป.....	155
ภาพที่ 19	ร้อยละนักเรียนที่มีผลประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับดีขึ้นไป ปีการศึกษา 2557 – 2559.....	156
ภาพที่ 20	คะแนนเฉลี่ยจากการสอบ O – NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนตากพิทยาคม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับประเทศ.....	157
ภาพที่ 21	คะแนนเฉลี่ยจากการสอบ O – NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตากพิทยาคม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับประเทศ.....	158
ภาพที่ 22	จำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 โรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2557 – 2559.....	159

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของ โรงเรียนตากพิทยาคมของปีการศึกษา 2559.....	18
ตารางที่ 2	จำนวนนักเรียนของโรงเรียนตากพิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2559 จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	20
ตารางที่ 3	ตารางประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ.....	70
ตารางที่ 4	ตารางประกอบการวิเคราะห์ความสอดคล้องของขั้นตอนการสร้างรูปแบบ.....	73
ตารางที่ 5	สรุปสาระสำคัญ การวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	102
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคม ด้วยความเหมาะสม.....	125
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคม ความเป็นไปได้.....	127
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคม ความเป็นประโยชน์.....	129

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 9	ภาพรวมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการสถานศึกษา โดยบูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมรูปแบบ SPSS-DSA.....	131
ตารางที่ 10	รายได้สถานสถานศึกษาจากเงินงบประมาณปี พ.ศ. 2557 – 2559.....	139
ตารางที่ 11	สถิติการลาประเภทต่างๆที่การศึกษา 2557 – 2559.....	143
ตารางที่ 12	การพัฒนาบุคลากรและการเลื่อนขั้นฐานะ ปีการศึกษา 2557 – 2559.....	143
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลระดับความคิดเห็น การปฏิบัติตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง.....	150
ตารางที่ 14	ผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม.....	157
ตารางที่ 15	ผลการประเมินตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม.....	163
ตารางที่ 16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	165
ตารางที่ 17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ SPSS-DSA โดยรวมและรายด้าน.....	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายข้อ.....	168
ตารางที่ 19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานงบประมาณโดยรวมและรายข้อ.....	170
ตารางที่ 20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคลโดยรวมและรายข้อ.....	172
ตารางที่ 21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานทั่วไปโดยรวมและรายข้อ.....	173

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

ผู้วิจัย นางศรกาญจิต ศรีบุญยามาศ

ปีการศึกษา 2559

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ รองผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครู 103 คน นักเรียน 336 คน และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม 84 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 527 คน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของรูปแบบในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และทดลองใช้โดยวิเคราะห์ผลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษา พบว่าต้องยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) บริหารงานด้วยระบบคุณภาพ 2) มองศักยภาพโรงเรียนเป็นฐาน 3) บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบของรูปแบบบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ และ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษามีรูปแบบการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษา 2) การสร้างรูปแบบที่สัมพันธ์กันจากกรอบแนวคิด 3) การตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบที่สร้าง และ 4) ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์จากนั้นนำไปทดลองใช้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พบว่า ควรใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม มีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เจาะใจการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ เรียกว่า SPSS-DSA Model ซึ่ง Model นี้ ถือว่าเป็นรูปแบบที่ได้คิดค้นและพัฒนาขึ้นมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเฉพาะการบริหารและการจัดการในโรงเรียนตากพิทยาคม โดยมีขั้นตอนคือ 1) การวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT Analysis) 2) การวางแผน (P – Plan) 3) โดยใช้หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – SBM) และ 4) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S – SEPM) มาใช้ในการกำหนดแนวทางการทำงาน 5) การร่วมทำร่วมปฏิบัติ (D – Do) โดยใช้ TEPS Framework เป็นกรอบการพิจารณาการดำเนินงาน ประกอบด้วย T – Teamwork, E – Expertise, P – Participative, S – Self-Evaluation 6) ศึกษาผลการดำเนินงาน (S – Study) โดยใช้ TAKS Model ในการพิจารณาประเมินการทำงาน ประกอบด้วย T –Target, A – Achievement, K – Knowledge, S – System และ 7) การพัฒนาปรับปรุง (A –Act) โดยมีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา SPSS-DSA Model ที่สร้างและพัฒนาขึ้น พบว่า

3.1 ในด้านผลการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนตากพิทยาคมมีการบริหารจัดการระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) มีการปฏิบัติตามเกณฑ์รางวัลศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีศูนย์การเรียนรู้ 4 ศูนย์การเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ 14 ฐานการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีความพอเพียงได้อย่างยั่งยืน นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก รวมไปถึงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี และมีผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับชาติในทุกรายวิชา ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อการนำนักเรียนเข้าศึกษาต่อยังโรงเรียนตากพิทยาคมในอัตราเพิ่มขึ้น

3.2 ผลการประเมินโดยใช้แบบประเมินตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม พบว่า ทั้งรายด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา และด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ และภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ รองผู้อำนวยการ คณะครูและภาคีเครือข่ายที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีผลโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

Abstract

Title School Administration Development Model with the Integration
Of Sufficiency Economic Principles of Takpittayakom School

Researcher Ms.Sakranchit Sarinyamas

Academic year 2016

The purposes of this research were to 1) study the current situation, problems and requirements for administrating school with the integration of sufficiency economic principles of Takpittayakom School 2) create and develop school administration development model with the integration of sufficiency economic principles 3) try out school administration development model with the integration of sufficiency economic principles and 4) study the opinions of related persons towards utilizing of school administration. The research methodology consisted of 4 steps; namely, 1) study the current situation, problems and requirements to develop school 2) create and develop school administration development model with the integration of sufficiency economic principles 3) study and analyze the model of school administration constructed and developed in Takpittayakom School and 4) study the opinions of related persons towards utilizing of school administration. There were experts to assess the quality of the model in the aspects of appropriateness, probability, and usefulness. The model was tried out towards 528 samples who were administrators, teachers, students and school network committee.

The results of the study revealed as follows:

1. Administrating school with quality system, taking school potential to be the basement of administrating, integrating the principles of sufficiency economic were the reflection of current situation, problems and requirements to develop school administration model.

2. The model of school administration model with the integration of sufficiency economic principles consisted of 1) objectives of the model 2) conditions of the model implementation 3) mechanism of the model 4) summarize of the main points of the model shortly called as "SPSS-DSA Model" with the following steps: 1) Analyzing of the organization (S = SWOT Analysis), 2) Planning (P = Planning) using school based management (S = SBM) and sufficiency economic principles (S = SEPM) to limit job performance, 3) collaborating (D = Do) under TEP Framework as a job frame consisting of T – Teamwork,

E – Expertise, P – Participative, S – Self-evaluation 4) Studying the job outcomes with TAKS Model to assess job performance consisting of T – Target, A – Achievement, K – Knowledge, S – System and 5) Improving and developing (A – Act). The experts rated the performance at the high level.

3. The results of study through the analyze of utilizing school administration model constructed and developed were as follows:

3.1 As the successful aspect. School was administrated and managed the quality system following the norm of quality assurance limited by the Office of Basic Education Commission (OBECQA); namely, the school performed following the norm of learning center under sufficiency economic principles with 4 learning centers, 14 learning basements which encouraged students to be a sufficient one consistently, able to understand sufficiency economic principles at the highest level and obtain the required characteristics mentioned in the core curriculum as one with sufficient living at the high level. Moreover, students obtained learning achievement at a good level and importantly, students in Mattayomsuksa 3 and 6 also obtained the result of O-NET higher than the national standard level in all subjects. And lastly, more guardians have reliability on Takpittayakom School to send their children to study with.

3.2 The results of the assessment following school management model with the integration of sufficiency economic principles of Tak Pittayakom revealed that along the aspects of the administrators, teachers, students, learning resources, school administration and management, network of school development, information technology development were found at the high level as a whole.

4. The results of the research in accordance with opinions of related persons dealing with school administration model were found that 1) academic affairs, 2) budget management, 3) personnel management and 4) general management were at the high level as a single aspect and as a whole.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงนำ “หลักการมีส่วนร่วม” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวความตอนหนึ่งว่า “...สำคัญที่สุดที่จะต้องหัดทำให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดแท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545: 16) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 5) ได้กล่าวว่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นกฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศได้บัญญัตินโยบายหลักของชาติในด้านสังคมและการเมือง เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ และให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก โดยประเด็น “การมีส่วนร่วมของประชาชน” และแนวคิดในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) ได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนมากขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2550 และจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติหลักสำคัญในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8(2) มาตรา 9(6) มาตรา 29 และโดยเฉพาะมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนที่มีความรอบรู้ ความชำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553: 10) นอกจากนี้ พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลสำเร็จในการดำเนินงานของส่วนราชการในประเทศต่าง ๆ ที่นำรูปแบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในประเทศประเทศที่มีการพัฒนาแล้วหลายประเทศ เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา รวมถึงองค์กรพัฒนาระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสนใจและกำลังคิดค้นวิธีการ นวัตกรรม และรูปแบบการบริหารราชการที่เป็นระบบเปิดหรือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารราชการที่ประชาชนทุกภาคส่วน การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมนี้ กำลังกลั้กลายเป็นรูปแบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่เป็นกระแสหลักในการบริหารภาครัฐและระบบราชการทั่วโลก ซึ่งเข้ามาทดแทนการบริหารราชการ

แบบดั้งเดิม สอดคล้องกับบอร์พินท์ สฟโซคซัย (2551: 7) และประเวศ วะสี (2554: 27) ที่พบว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ รวมทั้งบทบาทผู้บริหารในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุผลโดยต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การมีศักยภาพในการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้เครื่องมือสอดแทรก เพื่อให้การบริหารสัมฤทธิ์ผล (ทิพาวดี เมฆสุวรรณ, 2541 : 20)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและมีการกระจายอำนาจการศึกษาไปยังสถานศึกษาตามหลักการดังนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to people) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ส่วนกลางมีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย ส่วนโรงเรียนสามารถกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง โดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กระอิสระทำหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ (ชูชาติ แปลงล้วน, 2551)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ปี 2517 เป็นหลักปฏิบัติของประชาชนให้ดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลาง บนพื้นฐานความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้ คู่คุณธรรม นำสู่สังคมที่สงบสุข ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 - 11 (พ.ศ.2540 - ปัจจุบัน) ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา รวมไปถึงการสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและการบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษา โดยมีมูลนิธิสยามกัมมาจล สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ อันเป็นหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริรองรับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานการพัฒนาดังกล่าว เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ได้นำเสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2544 โดยมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ในที่ประชุมครั้งนั้นได้มีมติให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการพัฒนา สถานศึกษาพอเพียง สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ให้ ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา กระจายทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อเป็นที่เลี้ยงและแกนนำในการขับเคลื่อนขยาย ผลเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทั่วประเทศ และได้ประกาศให้มีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียง สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้ และเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้เกิด ขึ้นกับผู้เรียน โดยเริ่มตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานทั้งในสังกัด คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน เป็นต้น ที่ได้รับการประกาศผ่านการประเมินเป็น สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือสถานศึกษาพอเพียง แล้วจำนวน 13,838 โรงเรียน และได้รับการประเมินให้เป็นโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษา (ศร.) จำนวน 47 โรงเรียน (ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : online)

นอกจากนี้ ปรียานุช พิบูลสรารู (2549: คำนำ) หัวหน้าโครงการวิจัย เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และประธาน คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสถาบันการศึกษาและเยาวชน ได้กล่าวถึงการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาว่าควรเริ่มจากในสถานศึกษา ผู้อำนวยการต้องบริหาร สถานศึกษา งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ งานธุรการ งานสถานที่ เช่น การบริหารบุคคลโดยใช้หลักนี้ ผู้บริหาร ต้องกระจายงานอย่างเป็นเหตุเป็นผล ใครเก่งด้านไหนมอบหมายงานให้ตรงกับความถนัดความชอบของเขา (put the right man to the right job) ทำอย่างไรที่จะมอบหมายงานแล้ว ไม่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทะเลาะ กัน ทำอะไรต้องไม่ประมาท เสริมสร้างให้มีการรวมกลุ่มทำงานอย่างสามัคคี ก็ต้องใช้หลักธรรมชาติถูกต้อง ความยุติธรรม ความเป็นเหตุเป็นผล ความเด็ดขาด ชัดเจน กระตุ้นให้เกิดขวัญกำลังใจ มีความอดทน ความเพียรที่จะร่วมกันทำงานจนบรรลุเป้าหมาย เป็นต้น

ในส่วนของผู้บริหารหรือครูอาจเข้าใจผิดว่าการประกาศนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่สถานศึกษา ต้องสร้างงานหรือกิจกรรมขึ้นมาใหม่ความจริงไม่ใช่ แต่เป็นการนำหลักการ กรอบแนวคิด และแนวทางปฏิบัติ มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานที่ทำอยู่แล้วให้มีความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ชัดเจนว่าพระองค์ท่านรับสั่งเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหรือวิถีชีวิตพอเพียงอย่างไร ที่มีจะเรียกสั้น ๆ ว่า หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีความหมายว่า อะไรมีผลต่อการคิด พูด ทำ อย่างพอประมาณ อย่างเป็นเหตุเป็นผล และ ต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยใช้คุณธรรมกำกับความรู้ในการสร้างความพอเพียง ยกตัวอย่าง การบริหารสิ่งแวดล้อม ของสถานศึกษา เช่น ถ้าต้องการปรับบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้งบประมาณไม่บานปลาย จากที่เคย

ประชุม วางแผนเตรียมการและลงมือดำเนินการก็ลองนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทาง เริ่มต้นตั้งแต่คิดวางแผนว่าจะจัดงานอย่างไรให้ประหยัดแล้วเกิดประโยชน์และมีความสุขด้วย คิดถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรทุกอย่างที่นำมาใช้ ใช้งานนี้แล้วจะเกิดประโยชน์อะไรได้อีก เป็นต้น

ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เพราะเป็นผู้รับนโยบาย รับผิดชอบในการดำเนินงานและบริหารให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องบริหารงานด้วยกระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังและร่วมแรงแข่งขันจากครูทุกคน ต้องมองเห็นปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้น ต้องเป็นผู้ นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษา (ภิญโญ สาร, 2549: 363) ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 32) ได้กล่าวถึงมาตรฐานด้านผู้บริหาร ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาไว้อยู่ 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองและปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐาน ซึ่งผลการปฏิรูปร่างดังกล่าวนี้เป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว และความล้มเหลวจากการจัดการศึกษาเดิมที่ไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่มีศรัทธาพอเพียง รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีที่แผ่กระจายไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ไปสู่สังคมสากลที่ต้องใช้วิธีการทางปัญญา ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีหลักและทฤษฎีในการบริหารจัดการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาบูรณาการกับการบริหารจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบัน ผู้วิจัยได้พบปัญหาในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนตากพิทยาคม เช่น กระบวนการบริหารสถานศึกษาที่ยังไม่มีเครื่องมือและรูปแบบในการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน (รายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2558) ซึ่งยังไม่สนองต่อนโยบายการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังพบว่าการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านการบริการงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ยังไม่ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปบูรณาการและสอดแทรกในกระบวนการบริหารในแต่ละฝ่ายงาน จึงส่งผลให้การบริหารโรงเรียนตากพิทยาคมไม่เป็นระบบและไม่เป็นทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ ครูบุคคลากรทางการศึกษา นักเรียน และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม มีความรู้ ความเข้าใจที่ยังไม่ลึกซึ้งในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในกระบวนการทำงาน การจัดการเรียนการสอนและวัฒนธรรมขององค์กร ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องคิดค้นเครื่องมือและรูปแบบการบริหารอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลให้เกิดกับงานมากที่สุด และอีกหนึ่งปัญหาในด้านการบริหารสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น ถ้าต้องการปรับบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้คุ้มค่ากับงบประมาณจากที่ได้กำหนดไว้ใน การวางแผนเตรียมการและลงมือดำเนินการโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทาง เริ่มตั้งแต่ คิดวางแผนว่าจะจัดงานอย่างไรให้ประหยัดแล้วเกิดประโยชน์และมีความสุขด้วย โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของ ทรัพยากรทุกอย่างที่นำมาใช้ ใช้งานนี้แล้วใช้ประโยชน์อะไรได้อีก ใช้วัสดุอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุดหรือ เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

โรงเรียนตากพิทยาคม ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าโครงการพระราชดำริตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง จึงนำมาบูรณาการสู่ระบบด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียน การสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ งานบริหารงานบุคลากร งานบริหารงานงบประมาณ งานบริหารงานทั่วไป โดยมุ่งหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับ ผู้เรียนตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะมีผลต่อการบ่มเพาะนักเรียนให้มีจิตสำนึกของการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับบริบทของสังคม รวมถึงสามารถปรับตัวตามกระแส โลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการดำเนินการขับเคลื่อนมาโดย ตลอด โรงเรียนตากพิทยาคม ได้รับการยกย่อง โดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2555 ให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ประจำปีการศึกษา 2554 **“สถานศึกษาพอเพียง 2554”** และต่อมาได้รับการยกย่องให้เป็น **“สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ”** โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2555 เพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมต่อเนื่อง ยั่งยืน และขยายผลปรัชญาพระราชทานอันทรงคุณค่าภายใน โรงเรียน อันประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียนไปสู่ชุมชน สังคม สถานศึกษาอื่นๆ และต่อมาในปีการศึกษา 2556 โรงเรียนตากพิทยาคม ได้ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหนังสือราชการประกาศเป็นทางการในการผ่านการประเมิน เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2557 จึงได้จัดตั้ง **“ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ด้านการศึกษา”** (เกียรติบัตรศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา วันที่ 15 พฤษภาคม 2557) จนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติ หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ร่วมคิดร่วมทำกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เน้นการพัฒนาครูเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีจิตสำนึกของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชั้นเรียน รวมไปถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร คณะครู นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมรูปแบบการบริหารดังกล่าว เพื่อใช้เป็น แนวทางในการต่อยอดในการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบข้อมูลกระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนจนมีผลการดำเนินงานทั้งในด้านผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการภาควิชาครูโรงเรียนตากพิทยาคม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ด้านเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในงานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ในขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม และความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และคณะกรรมการภาควิชาครูโรงเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.1 ประชากร ได้แก่ รองผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และคณะกรรมการภาคีเครือข่าย โรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,843 คน แบ่งเป็น รองผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 132 คน นักเรียน จำนวน 2,605 คน และคณะกรรมการภาคีเครือข่าย โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 102 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน คณะกรรมการภาคีเครือข่าย โรงเรียนตากพิทยาคมปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 527 คน โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) คณะผู้บริหาร ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล และ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป รวมจำนวน 4 คน

2) ครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม ใช้การกำหนดตามตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน

3) นักเรียน ใช้การกำหนดตามตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเรียนของนักเรียนเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 336 คน ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 ระดับชั้นละ 56 คน

4) คณะกรรมการภาคีเครือข่ายของโรงเรียนตากพิทยาคม โดยใช้การกำหนดตาม ตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนเป็นเกณฑ์ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 84 คน ประกอบด้วย 4 ฝ่าย 1.คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 12 คน 2.คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 50 คน 3.คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 12 คน และ 4.คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ระดับโรงเรียน จำนวน 10 คน

3. ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ระยะเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สร้างและพัฒนาแบบ ก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ คือ ระหว่างวันที่ 7 มีนาคม – 8 พฤษภาคม 2559

2. ระยะที่ 2 ระยะการนำรูปแบบไปทดลองใช้ในโรงเรียนตากพิทยาคม เป็นเวลา 2 ภาคเรียน ปีการศึกษา 2559 ระหว่างวันที่ 9 พฤษภาคม 2559 – 31 มีนาคม 2560

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการบริหาร คือ SPSS-DSA Model

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ทั้ง 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการบริหารวิชาการ
- 2) ด้านการบริการงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนตากพิทยาคม การบริหารจัดการสถานศึกษาในขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริการงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเป็นฐานและบริหารโรงเรียนตากพิทยาคมด้วยระบบคุณภาพ

2. รูปแบบการบริหาร แบบ SPSS-DSA Model หมายถึง

S – SWOT Analysis คือ การวิเคราะห์สภาพองค์กร โดยใช้การประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์ รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกภายนอก

P – Plan คือ การวางแผนการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยขั้นตอนการวางแผนนั้นมีกระบวนการดำเนินงานภายใต้กระบวนการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ

S – SBM (School-Based Management) โดยใช้หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ ใช้ฐานโรงเรียนเป็นหลักคิดวิเคราะห์และพัฒนา โดยยึดหลักการ 4 ประการ คือ หลักกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) และหลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

S – SEPM (Sufficiency Economy Philosophy Management) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการกำหนดแนวทางการทำงาน คือ การวางแผนและดำเนินการ ประกอบด้วยหลักการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข คือ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล และหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม

D – Do คือ การลงมือทำ ปฏิบัติ ตามแผนที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน เป็นสำคัญ

S – Study คือ การวัด ประเมินผล วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยพิจารณาถึงความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณ และเป้าหมายเชิงคุณภาพ

A – Act คือ การนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาเป็นข้อมูลสารสนเทศใช้ในการประกอบการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ และเมื่อพบข้อบกพร่องของผลงานก็จะนำไปปรับปรุง

3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อนำไปสู่ความพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของคนไทยสังคมไทยเพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง มีหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ คือ เป็นทางสายกลางประกอบไปด้วย ดังนี้

ห่วงที่ 1 คือ พอประมาณ หมายถึง พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไปโดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน

ห่วงที่ 2 คือ มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ห่วงที่ 3 คือ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไข ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

เงื่อนไขที่ 1 เงื่อนไขความรู้ คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ คุณธรรมประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เงื่อนไขที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ความเชื่อมโยงสู่ 4 มิติ

สังคม – การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทำให้สังคมไทยได้เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ช่วยพัฒนาสังคมได้ในทุกภาคส่วน

เศรษฐกิจ – การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นฐานรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีและคนที่มีการศึกษาดีจะสามารถสร้างรายได้ที่ดีได้เช่นกัน

วัฒนธรรม – การศึกษาทำให้คนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม สามารถสืบสานงานประเพณีต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้นโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ

สิ่งแวดล้อม – ความรู้ความสามารถด้านวิชาการทำให้คนเห็นความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ความรู้รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนได้ ปัญหาของครูกับการขับเคลื่อนการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

4. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนากระบวนการบริหาร

สถานศึกษา โดยมีการสร้างรูปแบบที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนตากพิทยาคมและเหมาะสมในการบริหาร โดยใช้กระบวนการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ได้แก่ SPSS-DSA Model ซึ่งเป็นโมเดลในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนตากพิทยาคม

5. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร

สถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมกิจกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ตามขอบข่ายของงาน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

5.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักเหตุผล หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน หลักความรู้และหลักคุณธรรม มาบูรณาการกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้น ทุกกลุ่มสาระอย่างครบถ้วนตามหลักความพอประมาณ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างมีเหตุผล เลือกพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในฐานะการเรียนรู้ให้เป็นเสมือนภูมิคุ้มกันตนเองในชุมชน กำหนดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนชัดเจนตามหลักสูตรแกนกลางโดยเน้นคุณธรรมนำความรู้ กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลง มีนโยบาย เป้าหมายที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการอบรม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมของฐานการเรียนรู้ที่เน้นการนำคุณธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตพัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียน ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

5.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักความประมาณ หลักเหตุผล หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน หลักความรู้และหลักคุณธรรม มาบูรณาการกับมาตรการการใช้ทรัพยากร การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ กำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณ โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก บริหารจัดการงบประมาณอย่างมีเหตุผล แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้งบประมาณ พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณ ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารงบประมาณมีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ

5.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักเหตุผล หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน หลักความรู้และหลักคุณธรรม มาบูรณาการ

กับการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ จัดสรรงบประมาณตามความจำเป็น กำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการวางแผน กรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ มีการ กำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย กำกับติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้

5.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักเหตุผล หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน หลักความรู้และหลักคุณธรรม มาบูรณาการ การบริหารที่มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ มีการวางแผนที่ เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ประชุมเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัย ทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน บริหารการปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นน่าอยู่ บริหารอาคารสถานที่ใน สถานศึกษาอย่างปลอดภัย บริหารจัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์สูงสุด ส่งเสริม ครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบันทันต่อการใช้งาน ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริหารเทคโนโลยี สารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัด การศึกษา บริหารจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากร

6. **รองผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้มอบหมาย จากผู้บริหารสถานศึกษา ในการช่วยบริหาร วางแผนการปฏิบัติงาน การกำกับ ควบคุม ดูแล ประกอบด้วย 4 คน ได้แก่ รองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มงานงบประมาณ รองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มงานบุคคล และรองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มงานบริหารทั่วไปและงานอื่นที่ได้รับ มอบหมายในโรงเรียนตากพิทยาคม

7. **คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม** หมายถึง คณะกรรมการผู้มีส่วนร่วมในการ บริหารงานโรงเรียนตากพิทยาคม ตามแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ

7.1 **คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนตากพิทยาคม** มีหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 40 และตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 คือ มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ต่อการจัดการศึกษา (All for Education) โดยมีหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่งและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

7.2 **สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม** เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของครู นักเรียน ส่งเสริมความรักความสามัคคีระหว่างศิษย์เก่า

และศิษย์ปัจจุบัน การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การกีฬาและการศึกษาของท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

7.3 สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องระหว่างครูกับผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมือในการศึกษา และร่วมปรึกษาระหว่างผู้ปกครองและครูในข้อปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา

7.4 คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม เป็นคณะกรรมการที่ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนร่วมกันคัดเลือกผู้แทนโดยมีหน้าที่คือประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เสนอแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมกิจกรรมภายในห้องเรียน เสนอแนวทางแก้ปัญหา สร้างความสมานฉันท์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน เป็นผู้ประสานงานในการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดกิจกรรม

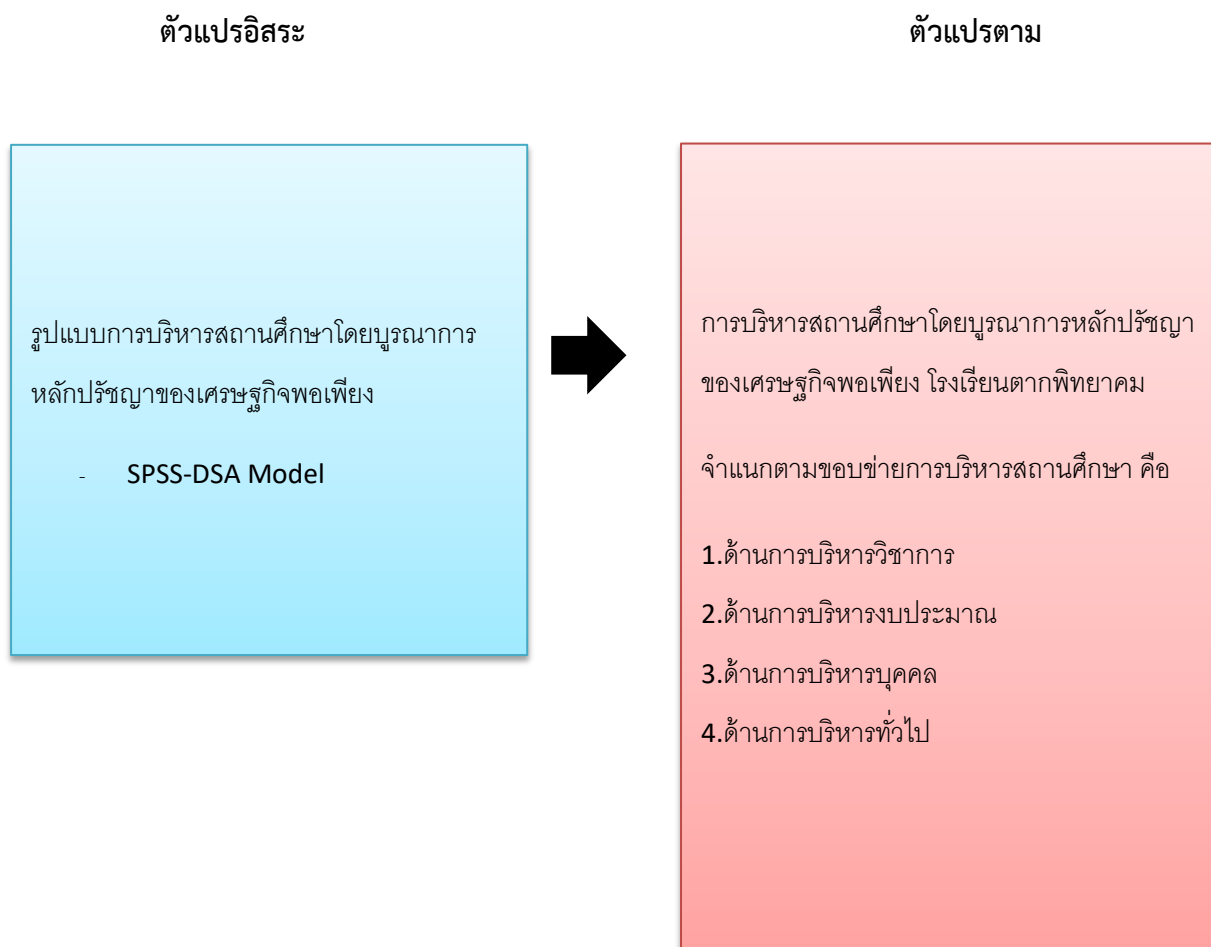
8. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนนักเรียน ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

9. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการการพัฒนาารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยและแนวทางในการพัฒนากระบวนการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและผลการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยยึดกรอบตามตัวชี้วัดความสำเร็จ 4 ด้าน จำแนกตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมและตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนตากพิทยาคม
2. ได้รู้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
3. ได้ทราบข้อมูลผลการดำเนินงานและปัจจัยในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
4. ได้ทราบข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนตากพิทยาคม
 - 1.2 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตากพิทยาคม
 - 1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2 แนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3 ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.4 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
 - 2.5 การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา
3. การบริหารการศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการบริหาร
 - 3.2 การบริหารสถานศึกษา
 - 3.3 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา
4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
 - 4.1 การบริหารวิชาการ
 - 4.2 การบริหารงานงบประมาณ
 - 4.3 การบริหารงานบุคคล
 - 4.4 การบริหารงานบริหารทั่วไป
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 5.1 ความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 5.2 ความหมายและหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
6. แนวคิดการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 6.1 ความเป็นมาของโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 6.2 จุดมุ่งหมายของโรงเรียนมาตรฐานสากล

- 6.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA)
 - 7.1 ความหมายของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง
 - 7.2 ขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง
 - 7.3 การนำวงจรคุณภาพเดมมิ่งมาใช้ในการบริหารการศึกษา
 - 7.4 ประโยชน์ของวงจรคุณภาพเดมมิ่งกับการบริหารการศึกษา
- 8. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
 - 8.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 8.2 องค์ประกอบของรูปแบบ
 - 8.3 การพัฒนารูปแบบ
 - 8.4 การตรวจสอบรูปแบบ
- 9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การบริหารและการจัดการของโรงเรียนตากพิทยาคม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนตากพิทยาคม

โรงเรียนตากพิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 12 ถนนพหลโยธิน ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63000 โทรศัพท์ 055-511134 โทรสาร 055-540248 Website : www.tps.ac.th
E-mail : mytakpit@hotmail.com สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38

โรงเรียนตากพิทยาคมเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2443 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ บริเวณที่ตั้งเป็นชุมชนเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจ ค้าขาย ข้าราชการ จำนวนประชากร อำเภอเมืองตาก ทั้งหมด 98,049 คน รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 70,505 บาท ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ คือ ประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง

โรงเรียนตากพิทยาคมเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูงของ สพฐ. ซึ่งมีเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนในอำเภอเมือง จำนวน 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลระแหง ตำบล น้ำริน ตำบลแม่ท้อ ตำบลไม้งาม ตำบลหนองหลวง และตำบลหนองบัวใต้ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการในจังหวัดตาก คือ ตำบลพระวอ อำเภอแม่สอด อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา อำเภอวังเจ้า และจังหวัดใกล้เคียง ประกอบด้วย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอ บ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย โรงเรียนผ่านการประเมินของ สมศ. ในระดับดีมาก เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการสู่ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป

วิสัยทัศน์ (Vision) ตากพิทยาคมเป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำเทียบเคียงมาตรฐานสากล บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้เทียบเคียงมาตรฐานสากลด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเทคโนโลยีที่ทันสมัย
2. พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ
3. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นเลิศทางวิชาการ ควบคู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาสถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ
5. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายใน สื่อเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยร่วมกับชุมชนในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ
6. สร้างภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์ (District Goals)

1. มีหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้เทียบเคียงมาตรฐานสากลด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเทคโนโลยีที่ทันสมัย
2. ครูเป็นครูมืออาชีพ
3. นักเรียนเป็นเลิศทางวิชาการและเป็นพลโลกที่ดีดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ
5. มีแหล่งเรียนรู้ภายใน สื่อเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
6. มีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

ค่านิยม (Core values)

มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรม เป็นผู้นำด้านวิชาการ นำสู่มาตรฐานสากล

วัฒนธรรมองค์กร

รวมพลังสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ เชิดชูสถาบัน

อัตลักษณ์

ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เชิดชูสถาบัน

เอกลักษณ์

โรงเรียนตากพิทยาคม เป็นผู้นำทางวิชาการ

สมรรถนะหลักของโรงเรียน

โรงเรียนตากพิทยาคม มีเป้าหมายในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน โดยมีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อสร้างนักเรียนไปสู่เป้าหมายตามความต้องการของชุมชนและสังคม มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่มีความเป็นสากล มีการสร้างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ ครูและบุคลากรเป็นครูมืออาชีพ สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีความสามารถในระดับต่างๆ โดยพัฒนาด้านวิชาการและสังคมตามศักยภาพของนักเรียนเพื่อมุ่งสู่ประชาชนอาเซียน และสร้างจิตสำนึกให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแนวปฏิบัติ ดังนี้

- การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ
- พัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นครูมืออาชีพ
- ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเข้าร่วมประกวดและแข่งขันทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับประเทศ
- จัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้สะดวกต่อการใช้งาน และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนและครูผู้สอน

1.2 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตากพิทยาคม

1.2.1 โครงสร้างขององค์กร

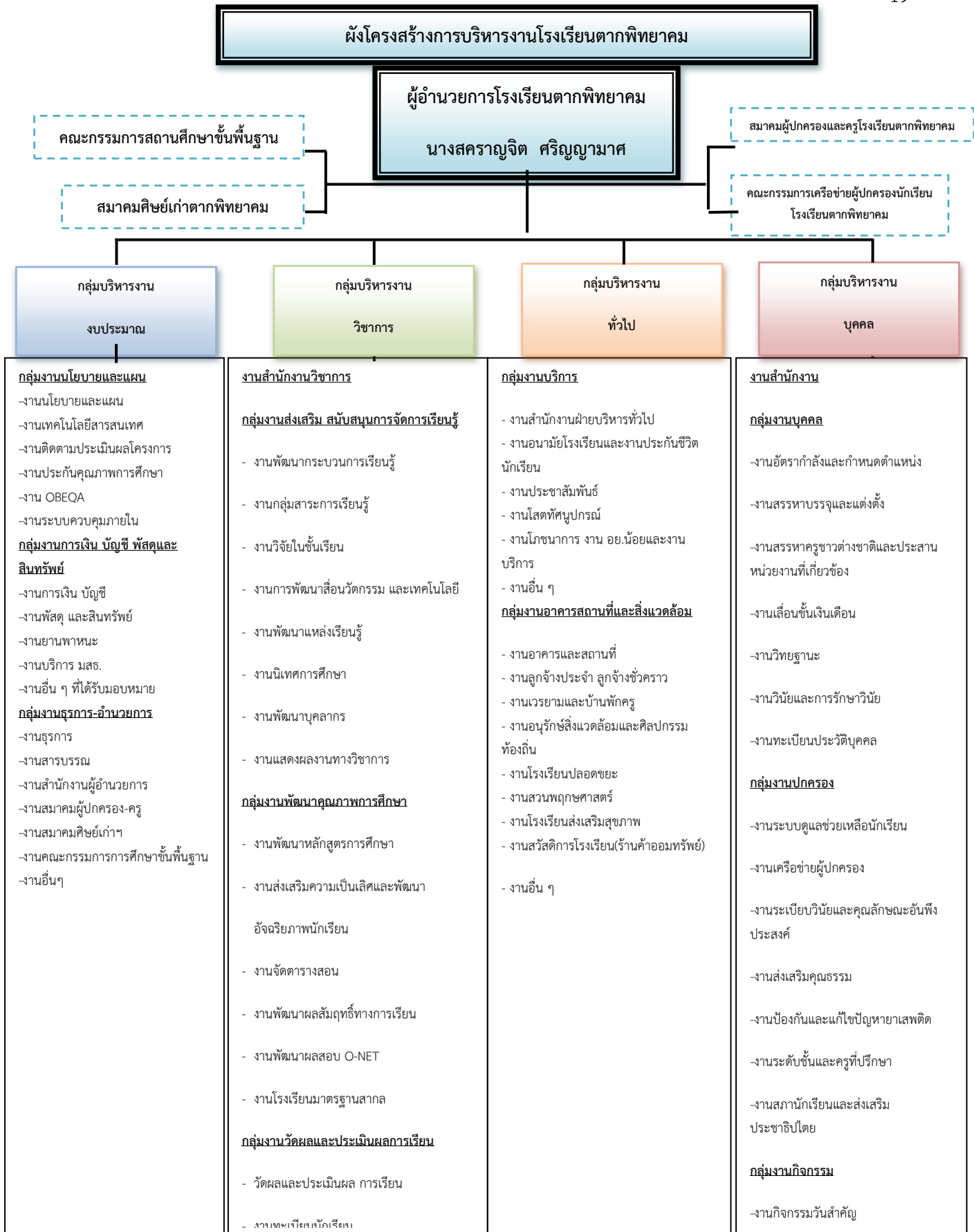
โรงเรียนตากพิทยาคมแบ่งโครงสร้าง ออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานทั่วไป โดยมีกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครอง – ครู และในแต่ละฝ่ายจะมีรองผู้อำนวยการรับผิดชอบ หัวหน้ากลุ่มงาน และหัวหน้างาน ตามลำดับ มีการจัดระบบการบริหารจัดการการศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล แผนภูมิโครงสร้างองค์กรแสดงดังภาพที่

1.2.2 ลักษณะโดยรวมของบุคลากรและนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม

ปัจจุบันโรงเรียนตากพิทยาคม มีผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 132 คน จำแนกตามลักษณะหน้าที่งานได้ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559

ประเภทของ บุคลากร	จำแนกตามระดับการศึกษา (คน)				รวม (คน)	จำแนกตามวิทยฐานะ (คน)				
	ปริญญา เอก	ปริญญา โท	ปริญญา ตรี	ต่ำกว่า ปริญญา ตรี		วิทยฐานะ			ไม่มีวิทย ฐานะ	
						เชี่ยวชาญ	ชำนาญ การ พิเศษ	ชำนาญ การ	ครู	ครู ผู้ช่วย
ผู้บริหาร	-	5	-	-	5	-	4	1	-	-
ครู	2	60	63		125	1	28	58	18	20
ครูอัตราจ้าง	-	-	3	-	3					
พนักงาน ราชการ	-	-	4	-	4					
บุคลากรฝ่าย สนับสนุน	-	-	17	-	17					
รวม	2	65	87	-	154	1	32	59	18	20

ภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กรโรงเรียนตากพิทยาคม

โรงเรียนตากพิทยาคมมีการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) โดยในปีการศึกษา 2559 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,605 คน สามารถจำแนกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
ม.1	10	239	223	462	46.20
ม.2	11	203	268	471	42.82
ม.3	10	208	253	461	46.10
ม.4	11	176	275	451	41.00
ม.5	11	154	233	387	35.18
ม.6	11	159	214	373	33.91
รวมทั้งหมด	64	1139	1466	2,605	

โรงเรียนตากพิทยาคม มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้อิงหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อยอดหลักสูตรโดยใช้นวัตกรรมโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล 6 นวัตกรรมโครงการตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายจากรัฐ ได้แก่ หลักสูตรโครงการเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (พสวท.) (Enrichment program of Science Mathematics Technology and Environment : ESMTE) หลักสูตรโครงการพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (S:Science, M:Math, E:English : SME) หลักสูตรโครงการเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (Pre -Engineering) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (Mini English Program : MEP) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อ (English for Integrated Studies : EIS) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน อาเซียนศึกษา (ASEAN Study) การจัดการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกกลุ่มตามความแตกต่างของบุคคลอย่างเท่ากันเทียมกัน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดสู่มาตรฐานสากลและประชาคมอาเซียน สามารถสร้างเสริมนักเรียนสู่การเป็นประชากรโลกที่มีคุณภาพ และอยู่บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้เพิ่มรายวิชาเพิ่มเติม ตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (IS1) วิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (IS2)

วิชาการนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (IS3) มีการจัดสาระเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนรู้ครบถ้วนทั้งด้าน ICT ด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงมีการกำหนดระเบียบ การวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน โดยแต่ละนวัตกรรมมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน แสดง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 นวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มี 8 ประการ ได้แก่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์ สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิด ประสิทธิภาพนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจาก นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3.1 นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้

ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

นิยาม รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารงไว้ ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธายึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี ประองตอง ภูมิใจเชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความ จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด

- 1) เป็นพลเมืองดีของชาติ
- 2) อารงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย
- 3) ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา
- 4) เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) เป็นพลเมืองดีของชาติ	1.1) ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง 1.2) ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ 1.3) มีความสามัคคีปรองดอง
2) ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย	2.1) เข้าร่วมส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 2.2) ห่วงแหนปกป้องยกย่องความเป็นชาติไทย
3) ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	3.1) เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ 3.2) ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ 3.3) เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน
4) เคารพเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์	4.1) เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ 4.2) แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ 4.3) แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ซื่อสัตย์ สุจริต

นิยาม ซื่อสัตย์ สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ตัวชี้วัด

- 1) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ
- 2) ประพฤติตนตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ	1.1) ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ 1.2) ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 1.3) ปฏิบัติตนตามคำมั่นสัญญา
2) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	2.1) ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเองต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ 2.2) ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง 2.3) ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

ข้อ 3 มีวินัย

นิยาม มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้ที่มีความมีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตัวชี้วัด

- 1) ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม	1.1) ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น 1.2) ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้

นิยาม ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

ผู้ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัด

- 1) ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	1.1) ตั้งใจเรียน 1.2) เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ 1.3) สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
2) แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม 2.2) บันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้ 2.3) แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง

นิยาม อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด

- 1) ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม
- 2) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	1.1) ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม 1.2) ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี 1.3) ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล 1.4) ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด
2) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	2.1) วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร 2.2) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

นิยาม มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่กรงานด้วยความเพียรพยายาม อุตุน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มีมุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม พุ่เมเทก้าลึงกาย ก้าลึงใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ตัวชี้วัด

- 1) ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่กรงาน
- 2) ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอุตุนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน	1.1) เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 1.2) ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ 1.3) ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
2) ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	2.1) ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน 2.2) พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2.3) ซึ้นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

ข้อ 7 รักความเป็นไทย

นิยาม รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ซึ้นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัด

- 1) ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที
- 2) เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 3) อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที	1.1) แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญู กตเวทีต่อผู้มีพระคุณ 1.2) ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย 1.3) ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
2) เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	2.1) ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 2.2) ชักชวน แนะนำผู้อื่นให้เห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง
3) อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	3.1) นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต 3.2) ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย 3.3) แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ข้อ 8 มีจิตสาธารณะ

นิยาม มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวชี้วัด

- 1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน
- 2) เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	1.1) ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ 1.2) อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ 1.3) แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
2) เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม	2.1) ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 2.2) เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 2.3) เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550: 3)

การพัฒนาในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งตัวเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วยหรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย ความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้จะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนโดยใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่แต่ละขั้นตอนของการพัฒนา (อภิชัย พันธเสน. 2550: 1-9)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนาสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550: 42) ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการลดความเสี่ยงอย่างเหมาะสมเพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555: คำนำ)

2.2 แนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ปรียานุช พิบูลสรารุช.2550: 10) เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

ตลอดเวลา และเป็นมุมมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการ รอดพ้นจากภัย และ วิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา กล่าวคือ เป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

หลักแนวคิดของการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการดังนี้ (ณัฏฐพงษ์ ทองภักดี. 2550: ข)

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้ง ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้รอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังใน ขั้นปฏิบัติ
2. เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และความเพียรการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

จากหลักคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นคือ การพัฒนาซึ่ง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ที่คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนของบุคคลในทุกระดับชั้น

2.3 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549: 15) ได้สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์
2. เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. หลักการ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

4. เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

4.1 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบรู้

เกษม วัฒนชัย (2550: 18) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 146-147) ได้ให้คำจำกัดความ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัสและพระราชกระแสอย่างใกล้ชิด และนำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ขอลถวายพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่มีใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอนและขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกได้อย่างดี

สุรีพร เอี้ยวถาวร (2550: 10) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความ พอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และ คุณธรรม ประกอบกับการวางแผน การตัดสินใจและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มี สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความ มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2549: ปาฐกถาพิเศษ) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนที่ควรจะเป็นเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยที่ไม่เดือดร้อน ซึ่งที่จริงแล้วก็ยังเป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกๆระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึง ระดับประเทศ

รุ่งทิwa สันติผลธรรม (2552: 38) เศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทโดยมีการประมาณตนเอง และรู้จักพึ่งตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักอดทน อดออม อดกลั้น พัฒนาค้นคว้าให้มีความรู้จักใช้และรู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติและในสังคม และในพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคลชุมชนทุกโอกาส

สรุปเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตของไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาอย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และเห็นความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรสามารถปรับตัวพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงมีความอดทน เพียรพยายาม ใช้ปัญญานำไปสู่ความสุขของประชาชน

2.4 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบันได้มีการนำเรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงระดับอาชีวศึกษานอกโรงเรียนโดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนคิดวิเคราะห์เป็นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างค่านิยมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกำลังมีการทดลองนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาด้วย ความพยายามดังกล่าวได้ผลก็ต่อเมื่อครูและผู้บริหารโรงเรียนเห็นคุณค่า มีความศรัทธาและมีแรงจูงใจในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2542-2559) ขึ้น โดยได้ กำหนดกรอบความคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และนโยบาย ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2551: 54-55)

1. กรอบแนวคิด

การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ สมานฉันท์ สันติวิธี มีวิถี ประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักประมาณตน มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การศึกษา วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และ

การสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขัน

2. วิสัยทัศน์

การพัฒนาการศึกษาให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มีความ สมบูรณ์ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสมานฉันท์ ดำรงชีวิตอย่างสันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทย บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความรู้ความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาสากล และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกลุ่มจนติดตัวตลอดชีวิต มีจิตสาธารณะ รักการทำงานมีความอยู่ดีมีสุข สามารถพึ่งตนเอง มีทักษะการประกอบอาชีพ รู้จักรักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มีศักยภาพทั้งการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยคำนึงถึงการดูแลรักษาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้คนมีคุณธรรมนำความรู้ เป็นคนดี มีเหตุผล มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ รู้จักประมาณ รู้จักอนุรักษ์ สร้างเสริมพัฒนาวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพ พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกันมีความสามารถในการแข่งขันของประเทศและนำประเทศก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

3.2 เพื่อสร้างเสริมสังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ สันติวิธี และมีวิถีประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

3.3 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อม สังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้

4. นโยบาย

เร่งปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมสำนึกในคุณค่าของความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีความตระหนักในคุณค่า ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักษาและพัฒนาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนทุกระดับและประเภท

5. เป้าหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายการ ดำเนินการ ดังนี้

- 5.1 สร้างกระบวนการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงใฝ่เรียนและบุคลากร ทางการศึกษาทุกระดับ
- 5.2 สร้างความรู้ความเข้าใจและกระแสนับสนุนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.3 สร้างผู้นำสถานศึกษาต้นแบบเกิดการพัฒนาและสร้างคนที่มีความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.4 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 5.5 การขยายผลสู่สถานศึกษาระดับองค์กรหลัก
- 5.6 องค์กรหลักนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกมิติและขับเคลื่อนสู่หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 5.7 เชิญชวนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโดยความสมัครใจ เพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ
- 5.8 ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และตามลำดับความสำเร็จที่กำหนด ทั้งการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ ให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับ อย่างต่อเนื่องและหลากหลายภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน
- 5.9 การติดตามประเมินผลและรายงาน
- 5.10 นำทูลเกล้าฯร่วมเฉลิมฉลองในพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 ปี
- 5.11 กำหนดนโยบายต่อเนื่องสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

6. กลยุทธ์ในการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ดังนี้

- 6.1 ใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และปิมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 ปี ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550
- 6.2 ให้สถานศึกษาเป็นผู้นำการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นวิถีชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงอย่างยั่งยืน
- 6.3 ปลุกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชน มีความขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัย รู้จักให้แบ่งปันรับผิดชอบ รู้รักสามัคคี และมีคารวะธรรม
- 6.4 ศึกษา วิจัยพัฒนา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตาม แนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

6.5 เผยแพร่แนวทางการพัฒนา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับการศึกษา

7. มาตรการในการดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด จึงได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ดังนี้

7.1 ให้สถานศึกษาดันแบบ เพื่อพัฒนาการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับการศึกษา

7.2 พัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มสาระรวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียนและอาชีวศึกษา

7.3 พัฒนาการจัดการเรียนรู้และผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความ เข้าใจให้กับนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร หน่วยงาน/สถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาชีวิตขั้นพื้นฐาน

7.4 สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเผยแพร่ ดำเนินการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ชุมชน

7.5 ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนารูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7.6 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและชุมชนในลักษณะภาคี การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำรูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริไปใช้ให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง และเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกๆระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์ คือ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับเป้าหมายนั้น ในระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างใน การจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง และระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่ เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการขับเคลื่อน

1.1 ศึกษา วิเคราะห์วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

1.2 จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนุบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

1.3 จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร แนวทางการขับเคลื่อน

2.1 อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย แนวทางการขับเคลื่อน

3.1 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วม โครงการ 1:10 แห่งในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ

3.2 ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

3.3 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยง เครือข่ายกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการขับเคลื่อน

4.1 เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

4.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล แนวทางการขับเคลื่อนในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน

การบริหารจัดการและการพัฒนาเครือข่ายโดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

5.2 กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

5.3 ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จ การติดตามประเมินผลได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้คือ

6.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

6.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

6.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนำแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.5 การวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา

หลักความพอประมาณ ได้แก่

1. พอประมาณกับจำนวนบุคลากรที่มีอยู่และสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. พอประมาณกับจำนวนนักเรียนที่มีในแต่ละปีการศึกษา

3. พอประมาณกับงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรร

4. พอประมาณกับจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่

5. พอประมาณกับสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ หลักความมีเหตุผล ได้แก่

5.1 การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็ม ศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5.2 การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครูได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ก่อให้เกิดผลงานจากการเรียนการสอนที่ใช้พัฒนาสมรรถนะของตนเองได้

5.3 การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจาก ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพ สมควรได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้โรงเรียนจัดการศึกษา

หลักภูมิคุ้มกัน ได้แก่

1. การรู้จักคุณภาพของครูและบุคลากรอย่างลึกซึ้ง
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การมอบหมายหน้าที่ให้ครูอย่างถูกต้องกับความรู้ความสามารถ
4. การมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาครูและนักเรียนที่ชัดเจน
5. การมีสื่อการสอนที่ทันสมัยจะสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
6. มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจนและเที่ยงตรง
7. มีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและกำหนดเป้าหมายของการศึกษาได้เหมาะสมกับ

ความรู้ความสามารถของตนเอง

เงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่

1. ความยุติธรรมในการให้ความดี ความชอบหรือผลตอบแทนในรูปแบบอื่นๆ แก่ผู้ร่วมงาน
2. ความเสียสละอดทนของเพื่อนครู
3. ความขยันหมั่นเพียรของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน รวมถึงบุคลากรอื่นๆ
4. การตรงต่อเวลา
5. ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การทำงานโดยใช้สติปัญญา

เงื่อนไขความรู้ ได้แก่

1. ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ความรู้เรื่องการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนการศึกษา
4. ความรู้เรื่องวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ความรู้เรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
6. ความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษา
7. ความรู้เรื่องการศึกษาการแนะแนวการศึกษา
8. ความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

9. ความรู้เรื่องการส่งเสริมวิชาการแก่บุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัด การศึกษา

10. ความรู้เรื่องการประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

11. ความรู้เรื่องการรับนักเรียน

12. ความรู้เรื่องการประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ความเชื่อมโยงสู่ 4 มิติ

สังคม - การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทำให้สังคมไทยได้เยาวชนที่มีประสิทธิภาพทำให้สังคมไทยได้เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ช่วยพัฒนาสังคมได้ในทุกภาคส่วน

เศรษฐกิจ - การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นฐานรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีและคนที่มีการศึกษาดีจะสามารถสร้างรายได้ที่ดีได้เช่นกัน

วัฒนธรรม - การศึกษาทำให้คนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม สามารถสืบสานงานประเพณีต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้นโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ

สิ่งแวดล้อม - ความรู้ความสามารถด้านวิชาการทำให้คนเห็นความสำคัญของการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมสามารถใช้ความรู้รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนได้

ปัญหาของครูกับการขับเคลื่อนการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

สภาพปัญหา/แนวทางแก้ไข

1. ความไม่เข้าใจในตัวปรัชญา

1.1 ให้ความรู้โดยการศึกษอบรม ดูงาน

2. ภาระในหน้าที่รับผิดชอบมาก

2.1 ให้ออกกำลังกาย

2.2 สร้างแรงจูงใจ

3. ค่านิยมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี

3.1 หาจุดเด่นที่ทำได้บางประการแล้วขยายผลสู่หลักการอื่นๆ

4. ไม่สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนได้

4.1 อบรมเขียนแผนบูรณาการ

4.2 มีแผนฯ หรือหลักสูตรสำเร็จให้

5. ต่อต้าน ไม่เห็นด้วย

5.1 ผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบาย

5.2 มีคำสั่งให้ปฏิบัติงาน

5.3 ให้อำนาจ

กล่าวได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการสำคัญคือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการใช้ความรู้คู่คุณธรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญรองรับ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ การศึกษาในสถานศึกษา ควรมุ่งเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝัง และเสริมสร้างนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของปรัชญา ตระหนักในความสำคัญ และทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมต่างๆได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการภายใน การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาซึ่งแต่ละสถานศึกษาอาจทำการวิจัยระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการเพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบกิจกรรมในแต่ละด้านให้เหมาะสมกับองค์กร ส่วนขั้นตอนในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เริ่มจากการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก มีทักษะการปฏิบัติและนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปถือปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวัน เผยแพร่ความรู้ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษา จัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยบูรณาการเนื้อหาสาระของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่บูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงไว้แล้วโดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเสริมสร้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทราบ

3. การบริหารสถานศึกษา

3.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหารการศึกษามาจากคำว่า การบริหาร และการศึกษา ซึ่งหากพิจารณาคำว่า การบริหาร อาจพิจารณาได้สองทาง คือ พิจารณาในรูปของกิจกรรมที่มนุษย์ร่วมกันดำเนินงานเพื่อการอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของสังคมประการหนึ่ง และพิจารณาในรูปของศาสตร์ คือหลักวิชาอันเป็นสาขาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และปัจจัยที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินงานของหน่วยงานองค์การ สังคม

และประเทศชาติอย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้ การพัฒนา ไปตามแนวทางที่กลุ่มชนนั้นมีความประสงค์ ได้มี นักวิชาการและหน่วยงานทางด้าน การศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2547: 11) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรม โดยผู้บริหาร และสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2542: 6) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคล หลายคน ภายในองค์กรร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดย กระบวนการต่างๆ ที่อาศัย ควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัย ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิค ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546: 1) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินการ ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัย หน้าที่การบริหารที่สำคัญได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

วีรยุทธ ชาตะกาญจน์. (2552: 33) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันปฏิบัติงานของบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยรูปแบบการบริหารมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. การบริหารเป็นการที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

สุญาณี ฉิมอ่ำ. (2550:11) กล่าวว่าการบริหารของผู้บริหารที่ต้องมีเทคนิควิธีการมาดำเนินการโดยการ นำกลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากมารวมกันและร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จนสำเร็จผลโดยได้ ประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ได้ตั้งไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ และคุ้มค่ามากที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ใช้ศาสตร์และศิลป์ร่วมมือกันดำเนินการกิจต่าง ๆ เพื่อให้ภารกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกัน กำหนด พัฒนาการทำงานของบุคคลในองค์กร เพื่อให้เกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้น ทำงานอย่างเต็มความสามารถ มี ระบบ และนำมาซึ่งความสำเร็จจุลวงในการปฏิบัติงาน การยอมรับจากบุคคลภายในและนอกองค์กร สร้าง ความสำเร็จให้กับองค์กรโดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่าง เหมาะสม

3.2 การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะนำโรงเรียนนั้นก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ มีผู้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

สมคิด บางโม (2544: 153) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียนคือ นักเรียนที่สำคัญออกไป ย่อมมีประสิทธิภาพต่างๆ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

ภิญโญ สาธร (อ้างอิงในสมคิด บางโม. 2544: 2) ให้ความหมายว่าการบริหารโรงเรียน คือ กิจกรรมต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนา เด็ก เยาวชน ประชาธิปไตย หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปมีคุณภาพตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้นการที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายแล้วผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการบริหารองค์กรรวมทั้งความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้าน เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมวิทยา จิตวิทยา การเมือง การปกครอง ชีววิทยา และภูมิศาสตร์ เป็นต้น ผู้บริหารที่หวังผลในการบริหารจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการทฤษฎีทางการบริหารเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ ผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ย่อมประสบความสำเร็จมากกว่าผู้บริหารที่มีแต่ประสบการณ์อย่างเดียว ความรู้เรื่องการบริหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะนำไปประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การบริหารจึงจำเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ แต่การที่จะนำศาสตร์ไปบริหารอย่างเป็นศิลปะนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคลและ สถานการณ์ โดยเข้าใจธรรมชาติของการบริหารอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้และเข้าใจปรัชญาในการบริหารองค์กรว่าควรจะใช้แบบใดจึงจะเหมาะสม

3.3 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33) ได้มีการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียน โดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งสรุปสาระดังนี้

3.3.1 การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ เป็นภาระงานของผู้บริหารและบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นงานที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้มีผู้ให้ความสำคัญของการบริหารวิชาการ และขอข่วยภารกิจพอสรุปได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

สุทธิวิษฐ์ ทับเจริญ. (2550: 15) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ คือ การจัดการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา และของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ขอข่วยและภารกิจ

- (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- (3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- (6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- (7) การนิเทศการศึกษา
- (8) การแนะแนวการศึกษา
- (9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- (10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ
- (11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- (12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัวยุว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.3.2 การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ ได้มีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายภารกิจไว้ พอสรุปได้ดังนี้

สมเดช สีแสง (2549: 31-32) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง กำหนดแนวทาง หรือแผนการดำเนินงานอันเกี่ยวเนื่องกับการเงิน สำหรับผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากนี้ งบประมาณยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 39-50) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้
- (2) เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
- (3) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ขอบข่ายและภารกิจ

- (1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
- (2) การจัดสรรงบประมาณ
- (3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลสมการดำเนิน
- (4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
- (5) การบริหารการเงิน
- (6) การบริหารบัญชี
- (7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการทางการเงินของเงินงบประมาณและเงิน

นอกจากงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและรายงานผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน โดยต้องอาศัยความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและทางราชการมากที่สุด

3.3.3 การบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 51-63) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระ ภายใต้กฎระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
- (2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติ ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- (3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
- (4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายและภารกิจ

- (1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- (2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- (3) การเสริม สร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- (4) วินัยและการรักษาวินัย
- (5) การออกจากราชการ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ อบรมเสริมความรู้ ทั้งนี้ก็ยังคงคำนึงถึงศักยภาพในการทำงานของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อโรงเรียนและราชการมากที่สุด

3.3.4 การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป ได้มีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายภาระงานดังนี้

ธีระ รุณเจริญ (2546: 89) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดไว้ การบริหารทั่วไปควรยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหาร และจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่การศึกษา กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบาย ให้สถานศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ หลักการบริหารงานเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง มุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 64-73) การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหาร องค์กร ให้บริการบริหารอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

(1) เพื่อให้บริการ สนับสนุนส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(2) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใสศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจ

(1) การดำเนินงานธุรการ

(2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

(4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

(5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

(6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

(7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

(8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

(9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

(10) การรับนักเรียน

(11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

(12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(13) การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน

(14) การประชาสัมพันธ์

(15) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

(17) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

(18) งานบริการสาธารณะ

(19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า การบริหารทั่วไป หมายถึง กระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ บริหารองค์กร ให้บริหารงานอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้การบริหารงานนั้นบรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีภารกิจในการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและราชการมากที่สุด

กล่าวโดยสรุปภาพรวมของขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้านดังกล่าวข้างต้น เป็นภารกิจที่สถานศึกษาควรดำเนินการให้บรรลุผล ซึ่งแนวการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจดำเนินการในงานการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านได้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ

ภารกิจหลักของงานวิชาการประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร แบบเรียน การวัดและประเมินผลทางการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การกำกับติดตามการดำเนินการตามแผน ตลอดจนการกำหนดนโยบาย หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และการ จัดทำ มาตรฐานของสถานศึกษา รวมถึงงานประกันคุณภาพการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2546; 16)

ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้มีแนวคิดในการดำเนินงาน ตามระบบตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (Key Performance indicators : KPI) ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาใน 3 ขั้นตอน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน 2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานให้ เป็นไปตามกำหนด 3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด โดยดำเนินการ ตามที่กำหนด เพื่อให้การช่วยเหลือและส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ อันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

ในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

จึงเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดนโยบายและการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทุกภาคส่วน ในการสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (สุชาติ นันทะไชย. 2548: 19)

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารด้านงบประมาณ มีภารกิจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรร จัดตั้ง จัดหาและอนุมัติ การบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามตรวจสอบ ดูแล การใช้งบประมาณต่างๆ ที่ดำเนินการตามโครงการที่ตั้งไว้ในสถานศึกษา สามารถดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้หลักธรรมาภิบาล กล่าวคือ การจัดตั้ง จัดสรรและจัดหางบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการได้ถูกต้องตาม ภาวะเป็ยบอย่างซื่อสัตย์ มีความโปร่งใสและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และ ร่วมวางแผนการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะก่อให้เกิดภูมิคุ้มกัน ในการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึงการวางแผนจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับงบประมาณ ซึ่งความเสี่ยงมีความหมายในหลายนัย ดังที่เจริญ เจษฎาวุธ (2548: 15) ให้ ความหมายว่า เป็นโอกาสที่องค์การจะเกิดการดำเนินงานที่ขาดทุนหรือไม่สามารถดำเนินการให้ประสบ ความสำเร็จตามแผนงานหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. ด้านบริหารงานบุคคล ภารกิจในการดำเนินงานบริหารด้านบุคลากร คือการพิจารณากำหนด แต่งตั้ง จัดหา บุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษา กำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาครูและ บุคลากรอื่นในสถานศึกษา (ธีระ รุญเจริญ. 2546: 19) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ ทฤษฎี หลักคิด หลักวิชาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเกิดการพัฒนาความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยมีการดำเนินงานหลัก 4 ด้าน คือ

- 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ
- 2) การนำสู่การปฏิบัติ
- 3) การประสานความร่วมมือ และเชื่อมโยงเครือข่าย
- 4) การติดตามประเมินผล

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานบุคคลเป็นการวางแผนกรอบ อัตรากำลัง การกำหนด แต่งตั้ง บุคลากรในการดำเนินงานนั้นต้องคำนึงถึงศักยภาพความเหมาะสมของผู้สอน และผู้เรียนและท้องถิ่น ในการดำเนินการสอน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและมีการจัดกิจกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมี คุณลักษณะความพอเพียง โดยเน้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกให้มีการมองไป ข้างหน้าและเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหา ความรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่างๆ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์

4. ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริหารการศึกษาทุกรูปแบบ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ งานบุคคลและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำข้อมูลนักเรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน จัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน การบริการสาธารณะ งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น อาจสามารถบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ด้วยการประสานร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นและสังคมในทุกระดับในการจัดการเรียนรู้จากสภาพจริงที่เป็นอยู่โดยการเรียนรู้อาจเกิดการศึกษาแบบอย่างที่มีอยู่แล้ว และการระดมความคิดร่วมกันระหว่างครู นักเรียนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันพัฒนาโครงการที่สอดคล้องต้องเหมาะสมกับสังคมของโรงเรียน ชุมชนโดยเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จากแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในชั้น พื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งควรเผยแพร่ขยายผลสู่ระดับครอบครัว ผู้ปกครอง ไปจนถึงระดับชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและส่งผลให้สังคมมีการพัฒนา อย่างยั่งยืน

โดยขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาจะใช้แนวทางในการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจ 4 ด้าน ของ สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เข้าไปในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่เที่ยงตรงครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและกำหนดเป้าหมายการศึกษาได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน เพื่อปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียน มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่างๆ บนพื้นฐานของภูมิปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์และปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ แนวปฏิบัติ คือ การดำเนินงานต้องกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานโดยมุ่งที่ผู้เรียนเป็นหลักบริหารจัดการงบประมาณ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ยึดหลักธรรมาภิบาลที่เน้นความถูกต้องของระเบียบกฎหมาย ความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่าง คุ่มค่าและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีข้อมูลพร้อมต่อการรายงานผลการใช้งบประมาณต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตลอดจนการ ประสานเครือข่ายหรือองค์กรอื่น ๆ ในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการบริหารงานบุคคล แนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม มีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไมโลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ และตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวตัดสินใจบนพื้นฐาน ของเหตุและผล ฝึกการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทันรวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในศาสตร์ทั้งปวงอันเกี่ยวข้องกับชีวิต โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีการกำหนดระเบียบ และวัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัยและคุณธรรม ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย

4. ด้านการบริหารทั่วไป แนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่เน้นคุณค่า และผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักยึดหลักธรรมาภิบาล ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม พัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่น อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสม พร้อมทั้งจะใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่นและของชาติ ส่งเสริมคุณธรรมภายในโรงเรียน เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติกิจกรรม มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

จากแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่าสถานศึกษาต้องมีหลักยึดในการบริหารเพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น ทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 4 งานของการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางที่สถานศึกษาจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ ครอบคลุมองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วนหรือ 5 ด้านหรือ 3 ลักษณะ 2 เงื่อนไข ดังนี้ (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์,

2557 : 40 – 43)

4.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับความพอประมาณ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การยึดตนอยู่บนทางสายกลางก็เป็นได้ อันสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความพอประมาณคือ มีการเตรียมความพร้อมในการทำงาน การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่พอดีมีประสิทธิภาพไม่ก่อหนี้สิน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานและรู้จักนำของที่ไม่ใช้ แล้วกลับมาใช้ใหม่

4.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ในการบริหารโดยใช้หลักความมีเหตุผลคือการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุและผล

4.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือ การเตรียมความพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยในการบริหารนั้นต้องมีการบริหารความเสี่ยง โดยประเมินความเสี่ยงล่วงหน้า มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการวางแผนที่รอบคอบ รู้เท่าทันต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรในองค์กรและชุมชนอันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4.4 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.5 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ไม่ประมาทและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่าการบริหารโดยยึดหลักการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง การบริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม คือการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม มีความซื่อสัตย์โปร่งใส รับผิดชอบต่องานที่ทำหรือได้รับมอบหมาย เร่งเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว รวมถึงส่งเสริมคนในองค์กรให้เข้าถึงคุณธรรมจริยธรรม

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาจะใช้แนวทางในการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจ 4 ด้าน ของ สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ

แนวปฏิบัติ คือ การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่เที่ยงตรงครอบคลุมทั้งด้านความรู้

ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ หน่วยการเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแนะแนว การศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและกำหนดเป้าหมาย การศึกษาได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน เพื่อปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียน มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นสติปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ มีภูมิคุ้มกันที่ดีใน ตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

แนวปฏิบัติ คือ การดำเนินงานต้องกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานโดยมุ่งที่ผู้เรียนเป็นหลัก บริหารจัดการงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ยึดหลักธรรมาภิบาลที่เน้นความถูกต้องของระเบียบ กฎหมาย ความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณมีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีข้อมูลพร้อมต่อการรายงานผลการใช้งบประมาณต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตลอดจนการประสานเครือข่ายหรือองค์กรอื่นๆ ในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

แนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคมมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ และตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความรู้ในศาสตร์ทั้งปวงอันเกี่ยวข้องกับชีวิต โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียง ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีการกำหนดระเบียบและวัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัยและคุณธรรม ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านสื่อที่หลากหลาย

4. ด้านการบริหารทั่วไป

แนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการ บริหารงานที่เน้นความคุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ยึดหลักความพอประมาณอย่างมีเหตุผล ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม พัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่น อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสม พร้อมที่จะใช้ ประโยชน์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่นและของชาติ ส่งเสริมคุณธรรมภายในโรงเรียน เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติกิจกรรมมีการจัดทำโครงการและกิจกรรมดำเนินชีวิตตาม

หลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5.1 ความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือการบริหารแบบฐานโรงเรียน (School Based Management) ที่นิยมเรียกว่า SBM นี้ เป็นแนวคิดในด้านการบริหารสถานศึกษา (School Management Approach) ที่ริเริ่มขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา (ต่อมาแพร่หลายใน ประเทศอื่น ๆ เช่น แคนาดา นิวซีแลนด์ ฮองกง อิสราเอล) ในช่วงทศวรรษ 1980 (พ.ศ. 2523) เป็นรูปแบบการบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจ การบริหารการจัดการศึกษาไปสู่โรงเรียนโดยตรง โดยให้โรงเรียนดูแลรับผิดชอบการบริหาร จัดการโรงเรียนด้วยตนเอง มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลาง หรือ จากเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ ในการบริหารจัดการ ในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ของโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงินการงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป สิ่งสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนแนวนี้ที่เด่นชัด คือ ระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม ที่ยึดบทบาทของ ผู้มีส่วนร่วม (Partner) ผู้ที่มีส่วนได้เสียหรือที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง เป็นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รูปแบบที่นิยมใช้กันมากคือ การบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน หรือตอบสนองและ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนของผู้ปกครอง และชุมชนให้มากที่สุด

ต่อมา พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 4) มาตรา 8 ยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคม มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษามาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 9 (6) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่นให้เข้ามา มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ในประเด็นดังกล่าว จึงถือว่าเป็นที่มาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเวลาต่อมานั่นเอง

5.2 ความหมายและหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยังไม่มีศัพท์บัญญัติในภาษาไทยอย่างเป็นทางการจึงเรียกคำศัพท์ว่า School-Based Management หรือ SBM มีคำที่มีความหมาย คล้าย ๆ กัน หรือใกล้เคียงกันอยู่หลายคำ เช่น การเพิ่มอำนาจให้โรงเรียน (School empowerment) การตัดสินใจโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - based decision making) การปกครองโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School - based governance) การบริหารที่ระดับโรงเรียน (School-site management) ในความหมายที่คล้ายคลึงกันซึ่ง

เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจ บทบาท หน้าที่ในการตัดสินใจจาก ส่วนกลาง (กระทรวง กรมฯ) ไปยังโรงเรียน ในการบริหารจัดการศึกษาให้โรงเรียนตัดสินใจในทุก ๆ เรื่องไม่ว่า จะเป็นการบริหารงบประมาณ บุคลากร หลักสูตร อาคารสถานที่ โดยยึดความต้องการและเป็นไปตามความ ต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีคณะกรรมการโรงเรียน หรือคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นองค์คณะในการตัดสินใจร่วมกัน

นอกจากนี้ผู้สนใจศึกษาและให้ความหมายไว้คล้าย ๆ กัน ดังนี้

Cheng (1996 : 125 ; อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 ; 14) ได้ให้ ความหมายไว้ว่า การบริหาร โดยให้โรงเรียนเป็นฐานมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ฯลฯ รวมตัวกันเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

Caldwell (1988 :135; อ้างอิงใน ถวิล มาตรฐาน. 2545:41) ได้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียนเป็นฐานการจัดการเอาไว้ว่า เป็นการกระจาย อำนาจไปยังโรงเรียนให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการให้ ทรัพยากร (ได้แก่ ความรู้ เทคโนโลยี อำนาจ หน้าที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ บุคลากร เวลาและงบประมาณ) เป็นการ กระจายอำนาจทางการบริหารจัดการมากกว่าจะเป็นอำนาจทางการเมือง และให้เกิดการตัดสินใจในระดับ โรงเรียนภายใต้กรอบนโยบายของท้องถิ่นและของรัฐ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนยังมีความรับผิดชอบที่จะ ตรวจสอบได้ในการให้ทรัพยากรที่จัดสรรให้

เผ่าพงษ์ หีบเพชร (2546: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโดยให้ โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความ รับผิดชอบ มีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจ ด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ และจัดระบบ บริหารงานทั่วไปโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและ ชุมชน ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนดให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและมีความรับผิดชอบต่อ ที่ตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า การบริหารโดยให้โรงเรียนเป็นฐานหรือการบริหารแบบฐานโรงเรียน หมายถึง การบริหาร และการจัดการศึกษาที่ยึดหน่วยปฏิบัติหรือสถานศึกษาเป็นสำคัญ หรือ เป็นฐาน โดยมีการกระจายอำนาจการ บริหารจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน หรือ สถานศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ มี ความอิสระคล่องตัวใน การบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไป ภายใต้บอร์ดคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากตัวแทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ หัวใจของการบริหาร โดยให้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การ บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการ สถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และมีอำนาจ ในการ ร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน โดยร่วมกันวางแผน ร่วมตัดสินใจดำเนินการ ร่วมกันตรวจสอบ

และร่วมกันประเมิน และ ปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียนเป็นประการสำคัญ

6. แนวคิดการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล

6.1 ความเป็นมาของโรงเรียนมาตรฐานสากล

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 ข : 1-72) ได้สรุปว่าโรงเรียน มาตรฐานสากล (World - class standard school) เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ซึ่งเริ่มดำเนินการกับโรงเรียนนำร่องจำนวน 500 โรงเรียนทั้งระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2553 ด้วยการให้โรงเรียนในโครงการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ความเป็นสากล ได้แก่ ทักษะความรู้ ความเรียงขั้นสูง โลกศึกษา และจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาทักษะให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยได้มีการกำกับติดตามการดำเนินงานของ โรงเรียนในโครงการในปีการศึกษา 2553 -2554 จากผลการติดตามได้พบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติบางประการ ได้แก่ ความซ้ำซ้อนของสาระเพิ่มเติมกับหลักสูตรนานาชาติของบางประเทศ และการจัดหลักสูตรของสถานศึกษาหลายแห่งในส่วนของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมขาดความสอดคล้องกับโครงสร้าง เวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และจากเสียงสะท้อนของ สังคมทั่วไปบ่งชี้ให้เห็นว่าทักษะและความสามารถที่จำเป็นที่จะช่วยทำให้ เด็กและเยาวชนไทย สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นสากล ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ การแสวงหาความรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยี และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้พิจารณาทบทวนจุดที่เป็นปัญหา ในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล และพัฒนาปรับปรุงแนวปฏิบัติสำหรับให้สถานศึกษา ใช้ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเริ่มต้นใช้ในปีการศึกษา 2555 ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2 จุดมุ่งหมายของโรงเรียนมาตรฐานสากล

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 ข : 1-72) ได้ให้นิยามของโรงเรียนมาตรฐานสากล (World - Class Standard School) หมายถึงโรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ คือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class Standard) และมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งเป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO คือ Learning to know, Learning to do, Learning to live with the others, Learning to be

การดำเนินการของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น จะประสบความสำเร็จได้จะต้อง มีการพัฒนาหลายมิติไปพร้อม ๆ กัน และต้องดำเนินการทั้งระบบ คือด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การบริหารจัดการ มิใช่เป็นการจัดการศึกษาเพียงบางส่วนของโรงเรียน หรือจัดเป็นแผนการเรียนมาตรฐานสากล การจัดการศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากลจะต้องมีจุดมุ่งหมายและทิศทาง ที่ชัดเจน คือ

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) สร้างวิถีแห่งการเรียนรู้ สร้างแรงกระตุ้นใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่น รักและเพลิดเพลินในการแสวงหาความรู้ สามารถ วิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และมีจิตสาธารณะ และสำนึกในการบริการสังคม

2. ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard) โดยคำนึงถึงความหลากหลายของผู้เรียนซึ่งมีภูมิปัญญา ความสามารถ และความถนัดแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเพิ่มพูนศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมหุปัญญาของเด็กบนพื้นฐานของความเข้าใจ และมีการใช้กระบวนการคัดกรองในระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดแห่งศักยภาพ

3. ยกระดับการบริหารจัดการด้วยคุณภาพ (Quality System Management) พัฒนาศักยภาพขององค์กรให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของตัวเอง สามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ และศึกษาแนวทางจากแบบอย่างความสำเร็จที่หลากหลายเพื่อปรับ ใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาในทุกกระดับ ซึ่งอาจเริ่มต้นจากการประสานความร่วมมือในชุมชน ท้องถิ่น ไปสู่ภูมิภาค จนกระทั่งถึงเครือข่ายระดับชาติและนานาชาติ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของเยาวชน คือ อนาคตของชุมชน ความหวังของชาติ และของมวลมนุษยชาติ

6.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนมาตรฐานสากล

6.3.1 ด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี เป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ
2. นักเรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางเป็นที่ประจักษ์ สามารถแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ
3. นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ในอัตราสูงขึ้น
4. นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในนานาชาติได้
5. นักเรียนใช้ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสารได้ดี
6. นักเรียนสามารถสอบผ่านการจัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันภาษานานาชาติ

7. นักเรียนสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำโครงการที่เสนอแนวคิดเพื่อ สาธารณะ ประโยชน์ร่วมกับนักเรียนนานาชาติ

8. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าเผชิญความเสี่ยง สามารถใช้ความคิด ระดับสูง มีเหตุผล และวางแผนจัดการสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

9. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

10. นักเรียนมีความสามารถประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสาร อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จ

11. นักเรียนมีความรอบรู้ด้านทัศนภาพ (ภาษาภาพ สัญลักษณ์ สัญรูป) รู้จัก ตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าขึ้น

12. นักเรียนมีผลงานการประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขัน ในเวทีระดับชาติ และนานาชาติ

13. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ออกแบบ สร้างสรรค์งาน สื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนผลงานได้ในระดับชาติและระดับนานาชาติ

14. นักเรียนมีความตระหนักรู้ในภาวะการณ์ของโลก สามารถเรียนรู้และจัดการ กับสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน

15. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในความหลากหลายทาง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของนานาชาติ

16. นักเรียนมีความสามารถระบุประเด็นทางเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ผลกระทบ ของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนได้

17. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นพลเมืองดี สามารถจัดการและควบคุมการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอุดมการณ์ประชาธิปไตยสังคมไทยและสังคมโลก

6.3.2 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

1. โรงเรียนจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล
2. โรงเรียนจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองต่อความถนัด และศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียน
3. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ
4. โรงเรียนจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ การศึกษาด้านคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation) การสื่อสารและการนำเสนอ(Communication and Presentation) และกิจกรรมสร้างสรรค์และบริการสังคม (Global Education and Social Service Activity)
5. โรงเรียนใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

6. โรงเรียนใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบมาตรฐานสากล โดยประเมิน จากการสอบข้อเขียน สอบปากเปล่า สอบสัมภาษณ์ การลงมือปฏิบัติ และสามารถเทียบโอนผล การเรียนกับสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

6.3.3 ด้านบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management)

6.3.3.1 ด้านคุณภาพบุคลากร

คุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากล
2. ผู้บริหารบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ
3. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) ที่มีผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับ
4. ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและบริหารจัดการ
5. ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
6. ผู้บริหารมีประสบการณ์ อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษานานาชาติ

คุณภาพของครู

1. ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้าน วิชาการ ผ่านการประเมิน ในระดับชาติ
2. ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
3. ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน
4. ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล และการเผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline)
5. ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนกับนานาชาติ
6. ครูใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

6.3.3.2 ด้านระบบการบริหารจัดการ

1. โรงเรียนบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล จากองค์กร ระดับโลก
2. โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ (KM) และการสร้างนวัตกรรมเผยแพร่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. โรงเรียนนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) มาใช้ในการบริหาร จัดการ ครอบคลุมภารกิจ ทุกด้านของโรงเรียน
4. โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ
5. โรงเรียนมีการบริหารด้านบุคลากรอย่างมีอิสระและคล่องตัว โดยสามารถ กำหนดอัตรากำลัง สรรหา บรรจุ จัดจ้าง ส่งเสริม และพัฒนา

6. โรงเรียนสามารถแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความ เป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพความคล่องตัวและจำเป็น

6.3.3.3 ด้านปัจจัยพื้นฐาน

1. โรงเรียนมีขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม โดยมีจำนวนนักเรียนต่อห้อง (ปฐมวัย 25 คน: 1 ห้อง, ประถมศึกษา 30 คน: 1ห้อง มัธยมศึกษา 35 คน: 1 ห้อง) โดยมีจำนวนครูที่มีความรู้ตรงสาขาวิชาที่สอนเพียงพอ และมีอัตราส่วนครูต่อ 1 คน ต่อนักเรียน ไม่เกิน 20 คน
2. ภาระงานสอนของครู มีความเหมาะสมไม่เกิน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
3. โรงเรียนจัดให้มีหนังสือหรือตำราเรียนที่มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เรียนอย่างเพียงพอ
4. โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์พกพา สำหรับนักเรียนทุกคน
5. โรงเรียนมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูงเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียน
6. โรงเรียนมีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย (Electronic Multi-Media Classroom) ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ และมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นความเป็นเลิศ ของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอ และสามารถเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้และสืบค้น ข้อมูลได้รวดเร็ว
7. โรงเรียนมีห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ ศูนย์วิทยบริการ (Resource Center) ที่มีสภาพแวดล้อมบรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีสื่อที่พอเพียงเหมาะสม ทันสมัย มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย

6.3.3.4 ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา

1. โรงเรียนมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วม พัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากร ระหว่างเครือข่ายโรงเรียนร่วมพัฒนา
3. โรงเรียนมีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
4. นักเรียนและครูมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6.3.3.5 ด้านการวิจัยและการพัฒนา

1. โรงเรียนดำเนินการจัดทำวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และใช้ผลการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล

สรุป โรงเรียนมาตรฐานสากล (World - Class Standard School) หมายถึง โรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมี การบริหารจัดการด้วย

ระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ คือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class Standard) และมีศักยภาพเป็นพลโลก

7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA)

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า กลยุทธ์ในการบริหารที่ดีที่สุด คือ การมุ่งเน้นคุณภาพ และในปัจจุบันคุณภาพเป็นเรื่องความพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ความหมายของคุณภาพ จึงมุ่งให้ลูกค้าพึงพอใจ หรือตรงตามความต้องการของลูกค้าทางการศึกษา ลูกค้า หมายถึง ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการ, 2544)

การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) หมายถึง การยกระดับคุณภาพในมุมมองของลูกค้าให้สูงขึ้น มีคุณค่า (Value) ต่อลูกค้ามากขึ้น เช่น ราคาสินค้าลดลง ขณะที่คุณภาพยังดี เหมือนเดิม ราคาสินค้าเท่าเดิม ขณะที่สินค้ามีสมรรถนะในการใช้งานมากขึ้น ราคาสินค้าสูงขึ้น เล็กน้อย แต่สมรรถนะหรือหน้าที่การใช้งานสร้างความพึงพอใจ หรือเกิดคุณค่าต่อลูกค้ามากกว่า เงินที่จ่ายไปนั่นเอง

P - D - C - A หรือวงจรคุณภาพเดมมิง ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.วอลเทอร์ เอ ซีวาร์ท (Dr.Walter A. Shewart) ต่อมาเอ็ดเวิร์ดส เดมมิง (Edwards Deming) ได้นำมาเผยแพร่ จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทำให้นิยมเรียกวงจรนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า “วงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Cycle)” คือ ขั้นตอนการพัฒนางาน พัฒนาหน่วยงาน พัฒนาองค์กร โดยมีการพัฒนาทักษะของบุคลากรควบคู่กันไป เริ่มจากการวางแผน/กำหนด เป้าหมาย (P: Plan) แล้วนำแผนงานไปปฏิบัติ (D: Do) ทำการตรวจสอบผลการปฏิบัติว่าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ (C: Check) ถ้ายังไม่บรรลุเป้าหมายก็ทำการแก้ไข/ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติ หรือ ทบทวนเป้าหมาย (A: Act) แต่ถ้าบรรลุเป้าหมายแล้ว ก็สามารถปรับปรุงค่าเป้าหมายที่ท้าทายมากยิ่งขึ้น

7.1 ความหมายของวงจรคุณภาพเดมมิง

วรภัทร ภูเจริญ (2541) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ หมายถึง ระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพ เป็นที่รู้จักแพร่หลายระบบหนึ่ง ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) การใช้วงจรคุณภาพต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนไปไม่มีหยุด

วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2542) ได้ให้ความหมายการควบคุมคุณภาพ คือ เทคนิคในเชิงระดับปฏิบัติการและกิจกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ที่จัดทำหรือนำมาใช้เพื่อเป็นการบรรลุข้อกำหนด ทางด้านคุณภาพ

วิจิตพาณี เจริญขวัญ (2545 : 33-42) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานคุณภาพ PDCA ซึ่งได้ให้ความหมายการบริหารงานคุณภาพ PDCA ไว้ว่า วงจร PDCA เป็นวงจรที่จะต้องมีการวางแผนปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ/ประเมิน การพัฒนา/ปรับปรุง

ไมตรี บุญทศ (2554 : 17) ได้ให้ความหมาย PDCA ไว้ว่า เป็นการบริหารงานคุณภาพตามวงจร PDCA ที่มีขั้นตอนเป็นวงจร 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การตรวจสอบ/ประเมินผล

4) การปรับปรุงพัฒนา โดยในการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอน บุคลากรในหน่วยงานทุกคนจะต้องร่วมกันเพื่อมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพไปถึงผู้เรียน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความหมายของวงจรคุณภาพ PDCA หมายถึง กระบวนการบริหารงานหรือการจัดระบบการทำงาน โดยบุคลากรทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมา มีคุณภาพ ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนด โดยมีขั้นตอนเป็นวงจร 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การตรวจสอบ/ประเมินผล 4) การปรับปรุงพัฒนา

7.2 ขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพเดมมิง

Deming (1950 อ้างถึงในชินินทร์ แสงแก้ว, 2546) ได้เสนอขั้นตอนงานบริหารงานคุณภาพ “วงจรเดมมิง” (Deming Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำและวางแผน (Plan)
 - 1.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม
 - 1.2 กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ
 - 1.3 กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การปฏิบัติตามแผน (Do)
 - 2.1 หาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยวิธีการอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง
 - 2.2 ดำเนินการตามวิธีที่กำหนด
 - 2.3 เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม
3. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Check)
 - 3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่
 - 3.2 ตรวจสอบว่า ค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่
 - 3.3 ตรวจสอบว่าหัวข้อควบคุมแต่ละข้อได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
4. กำหนดมาตรฐานแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (Act)
 - 4.1 ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐาน ก็หามาตรการแก้ไข
 - 4.2 ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก
 - 4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการดำเนินงานมาตรฐาน

สมศักดิ์ สีนุระเวช (2541) ได้กล่าวไว้ว่า วงจรคุณภาพมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) จะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสรุปและแบบที่เป็นจริง ขึ้นมาในรายละเอียดที่พร้อมในการเริ่มลงมือทำ (Do)
2. ปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วย การทำงาน 3 ระยะ คือ
 - 1) การวางแผนกำหนดการโดยแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ

2) การจัดการแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) ซึ่งสามารถดึงเอา ผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้

3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

3. การตรวจสอบ (Check) ทำให้รับสภาพการณ์ของการทำงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางไว้

4. การแก้ไขปัญหา (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่พบ

วีระพล บดีรัฐ (2543) ได้เสนอขั้นตอนวงจรคุณภาพไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของวงจร เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลา เพราะจะช่วยให้ขั้นตอนต่อไปดำเนินได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากได้คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า เอาไว้ก่อนแล้ว การวางแผนเพื่อให้เกิดการปรับปรุงงาน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องเขียนแผนให้สมบูรณ์ที่สุด ดังรายละเอียดดังนี้ เลือกเรื่องที่ต้องการปรับปรุงหรือระบุ ปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องเข้าใจสถานะในปัจจุบันด้วยการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และพยายามค้นหาสาเหตุ ของปัญหา กำหนดเป้าหมายที่ต้องการและตัวชี้วัดความสำเร็จ และเขียนแผน

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) ทำตามแนวทางที่ได้คิดและวางแผนไว้ตั้งแต่ต้น และก่อนที่ลงมือปฏิบัติตามแผนนั้น ควรได้รับการฝึกฝนเพื่อให้มีความรู้หรือทักษะในวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้องเสียก่อน และถ้าหากเวลาปฏิบัติจริงมีเหตุการณ์ผิดปกติ ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ การปรับเปลี่ยนแผนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ เรียกว่า PDCA ย่อย ๆ ใน Do ด้วย

3. การตรวจสอบ (Check) คือ การเทียบผลลัพธ์กับแผนที่ได้ปฏิบัติหรือเป็นการประเมินทางออกของปัญหาและอุปสรรคที่ไคลงหาทางแก้ไข ว่าวิธีที่เลือกนั้นเหมาะสมมากน้อยเพียงใด การตรวจสอบให้ได้ผลดีนั้นควรทำดังนี้ เปรียบเทียบผลจากการปฏิบัติงานจริงกับแผนงานที่วางไว้ ตรวจสอบว่ามีข้อมูลอะไรใหม่ๆ เกิดขึ้นบ้าง รวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และการปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

4. การดำเนินการให้เหมาะสม (Act) กรณีผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ นำวิธีการหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาปรับใช้ให้กลายเป็นนิสัยหรือเป็นมาตรฐาน สำหรับใช้ปฏิบัติกับแผนอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน นอกจากทำเป็นมาตรฐานแล้วยังต้องคิดหาทางปรับปรุงกระบวนการ หรือวิธีการที่จะทำให้บรรลุแผนนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก กรณีที่ผลกับแผนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ไม่ว่าจะมากหรือน้อยให้นำข้อมูลมาวิเคราะห์มองหาแนวทางใหม่ ใช้ความพยายามเพิ่มมากขึ้น ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือปรับเปลี่ยนเป้าหมายใหม่ และยังได้กล่าวว่า วงจรคุณภาพ ที่สมบูรณ์นั้นจะเกิดขึ้นเมื่อนำผลที่ได้จากขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมไปสู่กระบวนการ วางแผนอีกครั้งหนึ่ง และจะเป็นวงจรเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ สรุปได้ว่า วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล และขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ลักษณะของวงจร คุณภาพเป็นการดำเนินกิจกรรมแบบต่อเนื่องครบทุกขั้นตอนจะดำเนินการไปเรื่อย ๆ ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการปรับปรุงงาน และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

7.3 การนำวงจรคุณภาพเดมมิ่งมาใช้ในการบริหารการศึกษา

คุณภาพเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเคลื่อนไหวตัวเองให้สูงขึ้นเสมอ การปรับปรุงหรือพัฒนา โรงเรียนให้มีกระบวนการที่เป็นวงจรเหมือนเกลียวสว่าน แต่ละวงจรประกอบด้วย การวิเคราะห์ จุดที่ต้องการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดทำแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียน และผลจากการประเมินจะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นแนวทางสำหรับ จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนต่อไป ซึ่งเป็นการเริ่มต้นวงจรใหม่ที่สูงกว่าเดิม

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2541) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการคุณภาพภายในโรงเรียนนั้น ควรเป็นวงจรคุณภาพทุก ๆ กิจกรรม และทุก ๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมในฝ่ายปกครอง วัฏจักรของเดมมิ่ง (Deming Circle) หรือวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งย่อมาจาก คำว่า Plan - Do - Check - Act และแปลว่า วางแผน - ปฏิบัติ - ตรวจสอบ - ปรับปรุง ซึ่งจะต้อง ดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจร หมุนเวียนไปไม่หยุดหย่อน จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของวงจร คุณภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานของการบริหาร คุณภาพนั้น มิใช่เพียงแค่ปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบน ออกจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับสู่เกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกัน มิให้เกิดผลเสีย ซ้ำซ้อน เรื้อรัง, พร้อมกับการยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นแต่ในลรอบของ PDCA

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กำหนดขั้นตอนการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา โดยใช้ PDCA ในการดำเนินงาน มี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนปฏิบัติงาน (P) กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบ
2. การดำเนินงานตามแผน (D) ส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร การกำกับติดตาม ให้การนิเทศ
3. การตรวจสอบประเมินผล (C) วางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการประเมิน
4. นำผลการประเมินมาปรับปรุง (A) ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร วางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

กล่าวโดยสรุปคือ การนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการบริหารการศึกษานั้น ควรใช้วงจร 4 ขั้นตอนของเดมมิ่ง PDCA มาใช้ในการบริหารจัดการทุกระดับ เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้นอย่างเป็นวงจรโดยไม่มีที่สิ้นสุด

7.4 ประโยชน์ของวงจรคุณภาพกับการบริหารการศึกษา

กรมวิชาการ (2544) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้นำวงจรคุณภาพ การศึกษา (PDCA) มาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา มีประโยชน์ต่อนักเรียน โรงเรียน ประชาชน หน่วยงาน และสังคม ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
2. โรงเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนด โดยมีระบบ บริหารคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความ รับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. ชุมชนมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้าร่วมจัดการศึกษา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
4. สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่รับผู้จบการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจในคุณภาพของผู้จบการศึกษา รับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน
5. สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาและมีหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษา และการรายงานผลต่อสาธารณชน

จากข้อความที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นเนื้อหาของสาระของวงจรคุณภาพอาจกล่าวได้ว่า วงจรคุณภาพก็คือ แนวคิดและทางปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการบริหารงานที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพในการบริหารงานของโรงเรียน เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และ สังคมโดยรวมว่าการดำเนินการของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

8. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

8.1 ความหมายของรูปแบบ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบเอาไว้ทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ซึ่งมีความหมายของรูปแบบที่นักวิชาการให้ความเห็นไว้ ดังนี้

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพงษ์ (2540 : 21-23) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึงลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติหรือเกิดได้ยากในโลกของความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เราอยากได้กับความสามารถที่จะหาสิ่งที่ต้องการนั้นแตกต่างกันมาก เช่น เมืองในอุดมคติ

ไมตรี บุญทศ (2554 : 12) สรุปความหมายของรูปแบบไว้ว่า สิ่งที่แสดงถึงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นหรือซับซ้อนก็ได้เช่นกัน โดยมีรายละเอียดของรูปแบบขึ้นกับลักษณะ และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างและพัฒนารูปแบบเป็นสำคัญ

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555 : 13) ได้สรุปความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง แบบอย่างในการดำเนินการใด ๆ ที่แสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงโครงสร้างทางความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งที่ศึกษาให้สามารถเข้าใจได้ง่ายหรือซับซ้อนก็ได้เช่นกัน โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบขึ้นอยู่ กับลักษณะของปรากฏการณ์ วัตถุประสงค์ของผู้สร้างและการพัฒนารูปแบบเป็นสำคัญ

ปาริชาติ ชมชื่น (2555: 10) สรุปความหมายของรูปแบบไว้ว่า เป็นแบบจำลอง ใช้เป็นตัวแทน เป็นชุดปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นหลักการ แนวคิดที่แสดง ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้เห็นเป็นภาพหรือข้อความอย่างง่ายเกี่ยวกับการลำดับ ขั้นตอนการปฏิบัติเชิงแผนผัง หรือทำเลียนแบบเพื่อสร้างสัญลักษณ์ที่แท้จริงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็น รูปธรรมและเป็นระบบ

นักวิชาการต่างประเทศ อาทิ Smith และคณะ (1961: 461-462) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ คือ รูปแบบของจริงที่เป็นแบบอย่างและแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่าง แต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่า

Wiler (1986 : 15) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำ (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) แล้วสามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยวิธีทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติได้ด้วย

Keeves (1988: 559) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริง หรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

โดยสรุปรูปแบบ หมายถึง ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สิ่งที่เป็นตัวแทนของโครงสร้างทางความคิด หรือองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของเรื่องที่ศึกษา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะ ใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป โดยมีรายละเอียดของรูปแบบขึ้นกับลักษณะ และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างและพัฒนารูปแบบเป็นสำคัญ

8.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจจะศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้ดังนี้

จากแนวคิดทฤษฎีแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) Brown and Moberg (1980 : 16-17) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้น และได้นำเสนอองค์ประกอบดังนี้

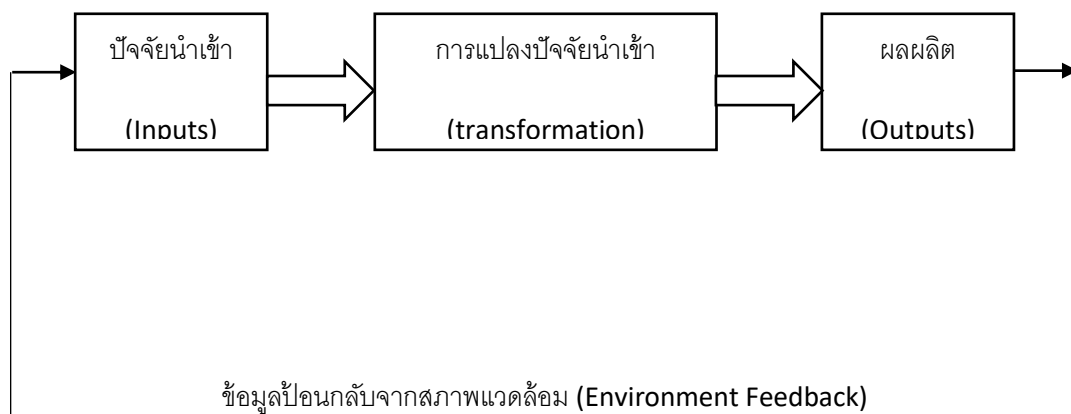
1. สภาพแวดล้อม (Environment)

2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

Bardo and Hartman (1982 : 70 – 71) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างนั้น ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด (Ivancevich, 1989 : 16) เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

1. ปัจจัยนำเข้า
2. กระบวนการ
3. ผลผลิต
4. ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด ดังภาพที่

ภาพที่ 4 รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด
(ที่มา : ดัดแปลงจาก Ivancevich, 1989 : 16)

ในส่วนของนักการศึกษาไทยได้นำแนวคิดเชิงระบบมาศึกษารูปแบบการบริหารหลายรูปแบบด้วยกัน ดังนี้ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550: 226-227) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบกล่าวคือ

1) องค์ประกอบพื้นฐาน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย หลักการ การมีส่วนร่วม และการกำหนดแนวทางการนำรูปแบบไปใช้

- 2) องค์ประกอบ โครงสร้าง
- 3) องค์ประกอบกระบวนการดำเนินงาน
- 4) องค์ประกอบด้านการสนับสนุน

พิเชฐ โพธิ์ภักดี (2553 : 159-160) ได้สรุปไว้ว่ารูปแบบประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย

- 1) หลักการของรูปแบบ
- 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย

1) ฐานะของสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนกลาง

- 2) บทบาท คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้อำนวยการ
- 3) การกระจายอำนาจภารกิจจัดการศึกษา 4 ด้าน
- 4) หน่วยงานกำกับติดตาม ตรวจสอบและส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน
- 5) มาตรฐานและการประกันคุณภาพผู้เรียน

ส่วนที่ 3 การนำสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย

- 1) การนำไปสู่การปฏิบัติ
- 2) เงื่อนไขความสำเร็จ ในส่วนการบริหารขององค์การ

นิวัตร นาคะเวช (2554 : 214) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันและสรุปไว้ว่า องค์ประกอบ คือ มีส่วนปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และองค์ประกอบเสริม โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ

- 1) วัตถุประสงค์โรงเรียนในฝัน
- 2) หลักการบริหารจัดการ
- 3) ระบบโครงสร้างการบริหาร
- 4) กลยุทธ์การดำเนินงาน
- 5) ภาพความสำเร็จ

โดยมีองค์ประกอบย่อย 24 องค์ประกอบ องค์ประกอบเสริม 2 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนา โดยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน มีคุณลักษณะทั้งด้าน ความมีประโยชน์ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และ ด้านความเป็นไปได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนในฝัน และโรงเรียนทั่วไปได้

มีคิลป์ ชินภักดี (2554: 22) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนสถาบันหรือ องค์การ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) เทคโนโลยี
- 2) โครงสร้าง
- 3) บทบาท
- 4) เป้าหมายหรือความคาดหวัง

ส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ภาวะผู้นำ
- 2) บุคลิกภาพ
- 3) กระบวนการบริหาร
- 4) การตัดสินใจสั่งการ
- 5) ความต้องการ

ส่วนสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ชุมชน
- 2) แหล่งเรียนรู้
- 3) เศรษฐกิจ
- 4) การมีส่วนร่วม

ทางด้านการบริหารสถานศึกษา สมชัย จรรยาไพบุลย์ (2555: 16) ไมตรี บุญทศ (2554 : 149-153) และปาริชาติ ชมชื่น (2555: 12) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก คือ

- 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
- 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ
- 3) ระบบงาน และกลไกของรูปแบบ
- 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ

5) แนวทางประเมินรูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบโดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการวิเคราะห์ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ดังแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550)	พิเชฐ โพธิ์ภักดี (2553)	นิวัตร นาคะเวช(2554)	ไมตรี บุญเทศ (2554)	ปรีชาดี ชมชื่น (2555)	มีศิลป์ ชินภักดี (2555)	สมชัย จรรยาไพบุลย์ (2555)	Brown and Oberg (1980)
1. วัตถุประสงค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. หลักการ	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
3.ระบบงานและกลไก	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-
4. วิธีดำเนินงาน	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	-
5. แนวการประเมิน	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓
6. คำอธิบายประกอบ	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-
7. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓

สรุปแนวคิดที่สอดคล้องกันขององค์ประกอบของรูปแบบที่นักการศึกษาได้แบ่งองค์ประกอบไว้โดยเลือกองค์ประกอบที่ส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันได้องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนสำหรับการสร้างรูปแบบการวิจัยในครั้งนี้มี 4 องค์ประกอบที่สอดคล้องกันได้แก่

- 1) วัตถุประสงค์
- 2) เงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้
- 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ
- 4) คำอธิบายประกอบและสรุปสาระสำคัญของรูปแบบ

8.3 การพัฒนารูปแบบ

นักศึกษาคำเนินการสร้างรูปแบบและจำแนกเป็น 3 ขั้นตอน เช่น รมย์ พะโยม (2552 : 117) ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกขั้นตอนดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากแนวคิดหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สอบถาม

ผู้บริหารสถานศึกษา

2. การสร้างรูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้ข้อมูลจากการสังเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโดยสนทนากลุ่ม

3. การประเมินรูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา สถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 15 คน พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

บรรจง เจริญสุข (2552 : 92 – 93) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนารูปแบบออกเป็น 3 ระยะ เช่นกัน คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาเอกสารและงาน กับทฤษฎี หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและหลักธรรมาภิบาล สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 24 คน ด้วยเทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถาม

นอกจากนี้ในการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนในฝัน นิวัตร นาคะเวช (2554 : 144) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการที่สอดคล้องกัน คือ

1. การศึกษาและสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วยศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน กรณีตัวอย่าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา สถานศึกษา และการนิเทศโรงเรียนในฝัน

3. การตรวจสอบคุณลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันโดยสอบถาม สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาที่ศึกษาเรื่องรูปแบบและได้ดำเนินการเป็น 4 ระยะ เช่น สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552 : 138-145) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี ประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

1. วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

2. สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยให้การสนทนากลุ่มและจัดเวทีวิพากษ์

3. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษา

4. ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อ การประกัน คุณภาพการศึกษา

ในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555 น. 80 – 102) ได้สร้าง รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการศึกษาสภาพการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และกรณีศึกษาสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบ การประกันคุณภาพภายใน

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระยะที่ 4 นำเสนอผลการใช้รูปแบบ

ทางด้านไมตรี บุญทศ (2554 : 66) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการ ประกันคุณภาพ ภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนโดยดำเนินการพัฒนารูปแบบและนำเสนอ 6 ขั้นตอนโดยเพิ่มขั้นการ เตรียมการก่อนวิจัย และขั้นประเมินและปรับปรุงการบริหาร ดังนี้

1. การเตรียมก่อนการวิจัย โดยการเลือกพื้นที่การวิจัย การเตรียมทีมวิจัยเครื่องมือวิจัย

2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาโรงเรียนพื้นที่ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบัน ปัญหาโรงเรียนพื้นที่การวิจัย ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ 3 โรงเรียน

3. ร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน

4. ตรวจสอบและแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ ส่งผลต่อคุณภาพ โรงเรียน

5. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพ โรงเรียน

6. ประเมินและปรับปรุงการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อ คุณภาพโรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการสร้างรูปแบบโดยใช้ตารางประกอบการวิเคราะห์เพื่อ เป็นกรอบในการ กำหนดขั้นตอนการสร้างรูปแบบสำหรับการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางประกอบการวิเคราะห์ความสอดคล้องของขั้นตอนการสร้างรูปแบบ

ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ	สมชัย จรรย์ยาโปบุรย์ (2555)	ไมตรี บุญทศ (2554)	นิวัตร นาคะเวช (2544)	รมย์ พะโยม (2552)	บรรจง เจริญสุข (2552)	สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552)	Keeves (1988)
๑. การสร้างรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐาน (รวมถึงองค์ประกอบและสภาพจริง โดยอาจจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ) ระบุปัญหาและความต้องการจำเป็น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- สร้างรูปแบบเบื้องต้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
๒. การตรวจสอบ / ทดลองใช้ (ความเหมาะสมความตรงของรูปแบบ และการยอมรับ)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- วิเคราะห์ความเห็นจากการตรวจสอบ (ซึ่งอาจจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ) และเปรียบเทียบรูปแบบกับองค์ประกอบและภารกิจจริงหรือทดสอบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
๓. ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 4 สรุปแนวคิดที่สอดคล้องและกำหนดขั้นตอนการสร้างรูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ 1) การสร้างรูปแบบ 2) การตรวจสอบ/ทดลองใช้ (ความเหมาะสม ความตรงของรูปแบบ และการยอมรับ) และ 3) ทบทวนปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมครั้งนี้ผู้วิจัย มีการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ คือ

1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) สร้างรูปแบบที่สัมพันธ์กันจากกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสร้างจากการสังเคราะห์แนวคิดการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียน และการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเบื้องต้นจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม

3) การตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ

4) ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้

8.4 การตรวจสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณภาพ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง (อุทุมพร จามรมาน, 2541 : 23) คือ

1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ความเกี่ยวข้องและเหตุผลระหว่างตัวแปร

2) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว การประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามเวลา (Across Time) กลุ่มตัวอย่าง (Samples) หรือสถานที่ได้ (Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากร ก็ได้โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือ

2.1) การสร้างรูปแบบใหม่ หรือ

2.2) การปรับปรุง หรือพัฒนารูปแบบเดิม

สุมนา พุ่มประพาฬ (2550 : 62) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นต่อรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุก ๆ ด้าน

สมาน อัสวภูมิ (2551: 9) ได้เสนอแนวทางในการตรวจสอบรูปแบบ ที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย และพัฒนารูปแบบไว้ อาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง จาก 3 วิธีดังนี้ คือ

1. การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ตลอดจน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่าง ๆ

2. การตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิพากษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และให้ข้อเสนอแนะต่อไป

3. การตรวจสอบโดยการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสภาพจริง หรือ เหตุการณ์จำลอง ตามแบบแผนที่ออกแบบไว้ เพื่อสังเกต รวบรวมข้อมูล และความเห็นต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบต่อไป

หลังจากได้ข้อมูลจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยควรได้ ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบเพิ่มเติม พร้อมกับสรุปข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เห็นว่า สำคัญต่อรูปแบบและการนำรูปแบบไปใช้ต่อไป

รมย์ พะโยม (2552 : 117) ซึ่งได้พัฒนารูปแบบ การบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ใช้วิธีการประเมินการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา สถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 15 คนพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

บรรจง เจริญสุข (2552 : 92-93) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ดำเนินการตรวจสอบรูปแบบโดยประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถาม

นิวัตร นาคะเวช (2554 : 144) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการที่สอดคล้องกัน คือ การตรวจสอบคุณลักษณะรูปแบบ การบริหารจัดการโรงเรียนในฝันโดยสอบถาม สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

โดยสรุป พบว่าการตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เสร็จแล้วให้สนทนากลุ่ม วิชาภักษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการประเมินเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและควรเผยแพร่ต่อการนำไปใช้จริงในสถานศึกษาต่อไป

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปี 2551 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลายเรื่องดังนี้

ชวลิต จันท์ศรี (2550) วิจัยเรื่อง สาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความจำเป็นของสาระการเรียนรู้ต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 353 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สาระการ

เรียนรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 สาระ คือ เงื่อนไขคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านความขยัน ด้านความแบ่งปัน และด้านความอดทน

กัญตยา มานะกุล (2550) การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอมะจันท์ จังหวัดเชียงราย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 3 ตัว คือ คนอายุ 15 - 60 ปี อ่านออกเขียนภาษาไทยได้ เด็กอายุ 6 - 15 ปี ได้กินอาหาร อย่างถูกต้องครบถ้วนและครอบครัวมีความอบอุ่น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของคนในชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอมะจันท์ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นกรณีศึกษา โดยสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นคนใน ชุมชนข้างต้น จำนวน 20 คน ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามลักษณะของตัวชี้วัดที่จะศึกษา จากนั้นจึงทำการทดสอบความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัว และแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง 1 เดือนแล้วจึงทำ การทดสอบใหม่ด้วยแบบทดสอบเดิม เพื่อศึกษาว่า เวลาที่ผ่านไป 1 เดือน มีการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดและแนวคิดเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงบ้างหรือไม่ พบว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ผู้วิจัยจึงดำเนินการทดลองโครงการ พัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามตารางในแผนการสอนที่กำหนดไว้ โดยแบ่งออกเป็นการจัดกิจกรรมการสอน การอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ 40 กิจกรรมการกินอาหารถูกต้องครบถ้วน 60 ชั่วโมง และกิจกรรมครอบครัวมีความอบอุ่น 40 ชั่วโมง รวม 140 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลในแต่ละกิจกรรม ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ผลการวิจัย พบว่า หลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ 1) มีคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบ ด้านการอ่านออกเขียนภาษาไทยได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.0 2) มีคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบ ด้านการกินอาหารถูกต้องครบถ้วน เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.9 และ 3) มีคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบ ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น เพิ่มขึ้นร้อยละ 79.4 นอกจากนี้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์หลังเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ถูกต้องและตระหนักถึงความสำคัญของการกินอาหารให้ถูกต้องครบถ้วน การสร้างครอบครัวให้มีความอบอุ่น ตลอดจนการนำเอาหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านจอมจันทร์ได้ ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้ 2) สาระการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 สาระการเรียนรู้ คือ การทำความสะอาดร่างกายและการใช้สิ่งของที่มีอย่างประหยัดและคุ้มค่า ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้ 3) สาระการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 สาระการเรียนรู้คือ ชีวิตมี

คุณค่า ภูมิปัญญาของชุมชน ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ระดับมากทุกสาระการเรียนรู้ 5) สาระการเรียนรู้ เฉพาะ ช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 สาระ การเรียนรู้ คือ บ้านคือ วิจารณ์ของเรา ชีวิตสดใสในชุมชนน่าอยู่ และการปลูกพืชผักสวนครัวในกระถางส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ใน ระดับมากทุกสาระการเรียนรู้ 6) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตาม แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 1 คือ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี สารสนเทศ ช่วงชั้นที่ 2 คือ ภาษาอังกฤษกับ เศรษฐกิจพอเพียง และการปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ ช่วงชั้นที่ 3 คือ การรู้จักสามัคคี และการอยู่ดีกินดี และช่วงชั้นที่ 4 คือ จิตสำนึกสาธารณะ

กานต์สุดา ประภาศวุฒิสาร (2551) ได้ศึกษาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิดหลักเศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลวุฒิสารศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่าเด็กปฐมวัยมีการ พัฒนาการเรื่องแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้ และ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดพัฒนาการ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้านคือ ด้าน สติปัญญา ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะ ซึ่งครูผู้สอนควรที่จะนำ แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไป จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบทุกชั้น

กานต์ชนิด ต๊ะนัย (2551) ได้ศึกษาเรื่องการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติในโรงเรียน บ้านเทอดไทย อำเภอมะปายหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า การน้อมนำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทอดไทย นั้นในด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และแก้ไขปรับปรุง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารสถาน คณะครูควรมีการปลูกฝังค่านี้นี้ แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงให้ เกิดกับนักเรียนให้มาก คณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรได้รับการอบรมสัมมนา หรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งให้ครูได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

สัญญา จารุจินดา (2556) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าแนวทางการบริหาร จัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้านคือด้านบริหารงานวิชาการ ด้าน บริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนแนวทาง การพัฒนาครูนั้นในด้านบริหารวิชาการควรมีการจัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงบประมาณควรส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงานบุคคลควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูให้นักเรียนเพื่อให้ครูมีนักเรียน ความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ส่วนด้านบริหาร ทั่วไป ควร ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะให้ภาคส่วนนั้นมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา

สรสิทธิ์ พรรณวงศ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แยกเป็นกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ โดยใช้ กลุ่มประชากรทั้งผู้บริหารและครู โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม จำนวน 31 คน และกลุ่มตัวอย่าง เชิงปริมาณ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 71 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคลากร และกลุ่มบริหารงานบริหารทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม ในภารกิจ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณงานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป พบว่า ผู้บริหารใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม และนำกระบวนการ PDCA ของ Deming และ หลัก 4 ร (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมตรวจสอบ) 3 T (Teaming, Thinking, Training) โดยมีการวางแผนงาน การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบ/แก้ไข ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) กล่าวคือ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินการโดยบูรณาการความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น โดยเน้นการปฏิบัติในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และการงานอาชีพและเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดหาแหล่งการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณอย่างประหยัด คัดค้าน ค่าพอประมาณ และโปร่งใส โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมวางแผนและจัดสรร มีการนิเทศ และรายงานการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผู้บริหารมีการพัฒนาทีมงาน พัฒนาบุคลากร โดยสร้างความตระหนัก และส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและมีการมอบหมายงานโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรวมทั้งสถานศึกษายังเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และคณะกรรมการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์

ปรีชา ศรีลับขวา (2551) ได้ศึกษาสภาพการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอดงบัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษา พบว่าสภาพการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอดงบัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 นั้นมีการนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมาก โดยเฉพาะการจัด บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา

สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนราชวินิตมัธยมทั้ง 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาหลักสูตรและการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ขั้นตอนการจัดกรอบและการศึกษาความรู้ 3) ขั้นตอนการ

สร้างหลักการกระบวนการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ 5) ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 6) ขั้นตอนการประเมินผล หลักสูตรทดลอง รวมทั้ง เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนราชวินิตมัธยม กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามเป็นครูของ โรงเรียนราชวินิตมัธยม ปีการศึกษา 2550 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนราชวินิตมัธยมทั้ง 6 ขั้นตอน พบว่า ครูมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา หลักสูตรและการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนการจัดการอบรมและการศึกษาความรู้ และขั้นตอนการสร้างหลักการกระบวนการเรียนรู้ ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตรทดลอง ครูผู้สอนทุกคนในแต่ละกลุ่มสาระได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระได้ ร้อยละ 100 แต่การนำไปใช้จริง และความสม่ำเสมอในการนำไปบูรณาการสอนแต่ละครั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85 และคาดว่าเกิดผลกับผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ 50 ยังอยู่ในระดับต้น เป็นระดับที่ผู้เรียนรับรู้ แล้วจึงมีการปฏิบัติตาม ซึ่งครูผู้สอนที่เป็นตัวแทนจากทุกกลุ่มสาระได้ให้สัมภาษณ์ว่า ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนราชวินิตมัธยม ต้องสร้างความสำคัญให้ผู้สอนตระหนักถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอนอย่างจริงจัง รวมทั้งการบริหารหลักสูตรโรงเรียนราชวินิตมัธยมควรจัด การส่งเสริมและกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอให้ครูผู้สอนทุกคนมุ่งมั่นให้เด็กมีพฤติกรรมในระดับที่สอง คือ ระดับตอกย้ำและทำให้เด็กทำอย่างต่อเนื่อง จนสามารถบรรลุสู่ระดับที่สามให้ได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด คือเด็กเห็นคุณค่าเกิดความสำนึกได้เองและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องบอก

ในปีต่อมามีงานวิจัยของ เพ็ญญา อีรทองดี (2552) เรื่อง การนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการนัยสำคัญทางสถิติของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และประเภทของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้านผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่า ในด้านการบริหารงานทั่วไปยังขาดแคลนงบประมาณและขาดวิธีการในการประเมินโครงการ ด้านวิชาการพบปัญหาในการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ส่วนด้านบุคลากรนั้นยังขาดแคลนความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

มงคล อินทรโชติ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดย

ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม พบว่าการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การ บริหารทั่วไป มีความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ เมื่อเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารจะมี ความคิดเห็นแตกต่างกันผู้บริหารควรให้ ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดย ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ ศึกษาพบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมุ่งเน้นการอยู่อย่างมีความสุขภายใต้ขีดความสามารถของ บุคคลมี ความเข้มแข็ง สมานฉันท์ มีพลังความเข้มแข็ง มีพลังความสามัคคี มีพลังโลกาภิวัตน์ ซึ่งหลักในการ พัฒนานั้นจุดเน้นที่สำคัญคือ พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ความรอบคอบ ความรู้เท่าทัน ทั้งนี้การนำ หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น ผู้นำไปประยุกต์ใช้ต้องมี ความรู้ มีความเป็นธรรมแก่ ทุกฝ่าย มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มีความรับผิดชอบ มีความ ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความโลภ ส่วนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ จัดการศึกษา นั้นมีวัตถุประสงค์ โดยมุ่งส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักพึ่งตนเอง ขยัน อดทน สามัคคี มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ใน การนำไปใช้นั้น ต้องมีปัจจัยที่สำคัญที่ สนับสนุนเกื้อกูลกันคือ ความพร้อมด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้าน ชุมชน ท้องถิ่นและผู้ปกครอง การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตัวนักเรียนเอง

รุ่งทิพา สันติผลธรรม (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการ บริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการ บริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) แนวทางการ บริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของสถานศึกษาเอกชนอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาได้ 4 ด้าน คือ 1) แนวทางการบริหารงาน วิชาการ ได้แก่ การสร้างความ ตระหนัก ให้แก่ครู เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรกเนื้อหา เศรษฐกิจพอเพียง จัดประกวดสื่อการเรียนการสอน นิเทศ ติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียน การสอน 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณคือ จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อ ดำเนินการจัดสรรงบประมาณ

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษารอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านบริหาร งบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ส่วนการพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน นั้น ต้องอาศัยการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่ประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของบุคลากรใน สถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ ความตระหนักรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถ่องแท้ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผล อย่างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมุ่งเน้นการอยู่อย่างมีความสุขภายใต้ขีดความสามารถของบุคคลมีความเข้มแข็ง สมานฉันท์ มีพลังความเข้มแข็ง มีพลังความสามัคคี มีพลังโลกาภิวัตน์ ซึ่งหลักในการพัฒนานั้นจุดเน้นที่สำคัญคือ พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ความรอบคอบ ความรู้เท่าทัน ทั้งนี้การนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น ผู้นำไปประยุกต์ใช้ต้องมีความรู้ มีความเป็นธรรมแก่ ทุกฝ่าย มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มีความรับผิดชอบ มีความประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความโลภ

ส่วนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพึ่งตนเอง ขยัน อดทน สามัคคี มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และดำรงชีวิต ได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ในการนำไปใช้นั้นต้องมีปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนเกื้อกูลกันคือ ความพร้อม ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านชุมชน ท้องถิ่นและผู้ปกครอง การยอมรับ และการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของ ตัวนักเรียนเอง

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย จึงยังไม่พบงานวิจัยในต่างประเทศผู้วิจัยจึงศึกษางานวิจัยที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้เป็นหลัก

Thompson (1998: 219-231) ได้ศึกษาและสรุปผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาว่า การประเมินผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการได้ยาก เนื่องจากแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างตามสภาพแวดล้อม บริบทของชุมชน สังคม จากผลการศึกษาเขา เสนอว่า การประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มากกว่า ใช้การรายงาน ผลการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา หรือ การรายงานเหตุการณ์ กิจกรรมโครงการการประเมินควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (multiple sources) และควรมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้บริหารทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ

Russell (1967: 125-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความสามารถที่จำเป็นสำหรับครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อศึกษาขั้นพื้นฐานและประสบการณ์ของครูใหญ่พบว่า ความสามารถของครูใหญ่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของงานนั้น ๆ ซึ่งงานแต่ละอย่างต้องการความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน ความสามารถของครูใหญ่ที่จำเป็นได้แก่ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดเตรียม และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและปัญหาต่าง ๆ

Agthe (1980: 3067-3077-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่ครูใหญ่และครู ในงานวิชาการพบว่า ครูใหญ่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ครูใหญ่และครูยอมรับว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำร่วมกันและครูใหญ่จะต้องเปลี่ยนจากการสั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สามารถหลอมรวมและเป็นข้อสนับสนุนให้ผู้วิจัยศึกษาการพัฒนาแบบบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ซึ่งนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้วัดระดับคุณภาพการบริหาร
สถานศึกษา ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1) ประชากร ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู นักเรียน และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,843 คน แบ่งเป็น รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล และ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป ครู 132 คนที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 นักเรียน 2,605 คนซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และ คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 102 คน ได้แก่ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนตากพิทยาคม คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม

2.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 รวมจำนวนทั้งสิ้น 527 คน ประกอบด้วย

2.2.1 คณะผู้บริหาร ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 4 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล และรองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป

2.2.2 ครู ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน

2.2.3 นักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นของนักเรียนเป็นชั้นแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 336 คน ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชั้นละ 56 คน

2.2.4 คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ใช้วิธีการกำหนดตามตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 84 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 12 คน คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 50 คน คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 12 คน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ระดับโรงเรียน จำนวน 10 คน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยดังกล่าว มีวิธีดำเนินการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา

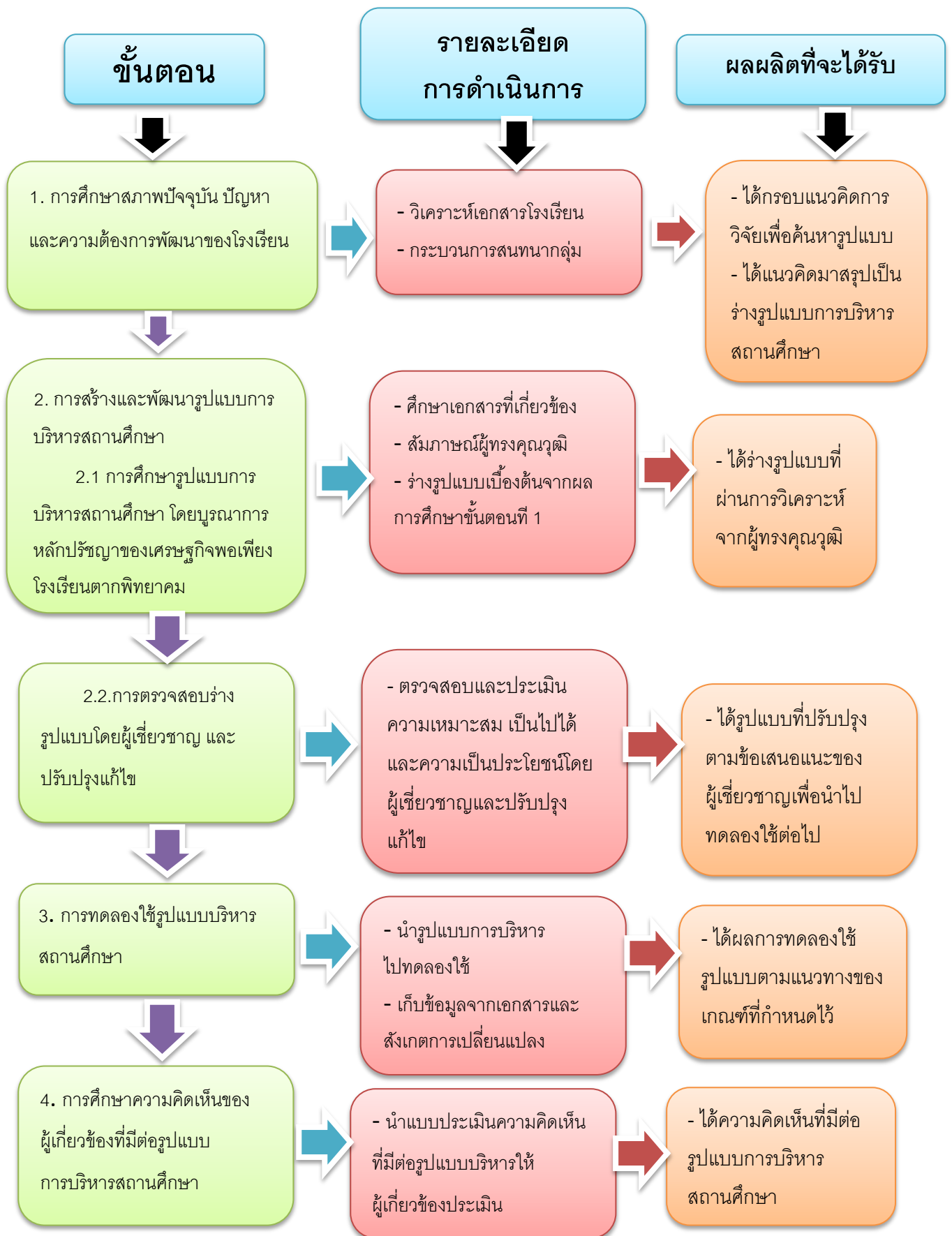
ตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น

ตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา
โดยในแต่ละตอนนั้น มีรายละเอียดกระบวนการการวิจัย ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยได้ ดังภาพที่ 5 แผนผังการดำเนินงานวิจัย

ภาพที่ 5 แผนผังการดำเนินงานวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหาร

สถานศึกษา

1. ขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนตากพิทยาคม มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.) ศึกษาทฤษฎีการบริหารการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา

2.) สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการสนทนา กลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

2.1) รองผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล และรองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป

2.2) ครู ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ๆ ละ 1 คน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 คน

2.3) คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนตากพิทยาคม ประธานสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม ประธานสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม และประธานคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนตากพิทยาคม

3.) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปสภาพปัจจุบันและจัดลำดับปัญหาการบริหารสถานศึกษา เพื่อออกแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จและกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารสถานศึกษา ความต้องการและข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษา แนวทางและนโยบายการบริหารสถานศึกษา สภาพการบริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดประเด็นประเด็นสัมภาษณ์/แนวคำถามการสนทนากลุ่ม

2) ศึกษาวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งกำหนดนิยามและขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

3) กำหนดโครงสร้างของแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารการศึกษา ความต้องการและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษา

4) ร่างแนวคำถามในการสนทนากลุ่มตามโครงสร้างของแนวคำถามที่กำหนดไว้ กำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับนิยามตัวแปรที่ต้องการศึกษา และแนวคำถามด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง และความครอบคลุมของคำถามพร้อมทั้งปรับปรุงแนวคำถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5) นำแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มฉบับที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (แสดงดังภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) เพื่อให้ความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์ดังนี้

+ 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

จากนั้นทำการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านในแต่ละข้อ แล้วทำการคำนวณหาค่า IOC (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข) โดยข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 จะทำการคัดเลือกเป็นแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

6) ทำการรวบรวมแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย โดยมีแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มทั้งสิ้น 11 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.0 ทุกข้อคำถาม

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่ม คณะผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม เพื่อเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) เตรียมการนัดหมายผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ในเรื่องวัน เวลาและสถานที่ ตลอดจนชี้แจงถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่ทุกฝ่ายจะได้รับจากการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งชี้แจงแนวทางการสนทนากลุ่ม

2) เตรียมบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลให้พร้อม ได้แก่ การเตรียมบุคลากรในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม การเตรียมเครื่องบันทึกเสียง กระดาษ ปากกา

3) ประชุมเตรียมความพร้อม ชี้แจงวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินการแก่ผู้ร่วมเก็บข้อมูลก่อนเริ่มทำการเก็บข้อมูลจริง

4) ดำเนินการสนทนากลุ่มตามแนวคำถามที่กำหนด โดยได้ทำการเก็บข้อมูลในวันที่ 25 เมษายน 2559 เวลา 08:30 – 17:00 น. ณ ห้องประชุมกาญจนาภิเษก 2 โรงเรียนตากพิทยาคม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ถอดเทปการสนทนากลุ่มและจัดพิมพ์ในรูปเอกสาร
- 2) คณะผู้วิจัยอ่านข้อมูล ตีความหมายและจัดระบบข้อมูล
- 3) พิมพ์รายละเอียดของข้อมูล เรียบเรียง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปสภาพปัจจุบันและจัดลำดับปัญหาการบริหารสถานศึกษาในตอนต้นที่ 1 คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นฐานในการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบรูปแบบการบริหาร ซึ่งรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) นำแนวคิดทฤษฎี หลักการ ความคิดหลักของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่มในตอนต้น มาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำรูปแบบบริหารเบื้องต้น จากนั้นนำรูปแบบบริหารเบื้องต้นดังกล่าวเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งสิ้น 9 คน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ โดยวิธีการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

- กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงานเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ งานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากรหรือมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1. รศ.ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. รศ.ดร.สมบัติ พันธวิศิษฐ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. ผศ.ดร.นักรบ ระวังการณ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

- กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารการศึกษาที่กำลังดูแล มีบทบาทและ/หรือมีประสบการณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1. ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. ดร.อภิชัย นุชเนื่อง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต

3. ดร.สุรเสน ทั้งทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนตาก อดีตผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

- กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

1. นายสกล ทะแก้วพันธ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

2. นายบุญเลิศ พ่วงเพชร ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31

3. ดร.ประจวบ ขวัญมั่น อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำดิบ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2) นำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ประกอบด้วย

- ดร.สหชัย สาสวน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

- ว่าที่ร้อยตรี ดร.ทวีศักดิ์ ยศดา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนนทรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

- ดร.นิพนธ์ ก้องเวหา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

- ดร.ธีรศักดิ์ คงเจริญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

- นายมนต์ชัย ปาณรูป ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

- ดร. สวัสดิ์ เพชรบูรณ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

- นายภูริต คันธชมภู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการเขลางค์นคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- นายประมุข ธนวัฒน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า อุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ดร. พนม จันทร์ดิษฐ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนได้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในตอนที 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 2 ชุด ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) และ แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษา แนวทางและนโยบายการบริหารสถานศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดประเด็นประเด็นสัมภาษณ์
- 2) ศึกษาวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งกำหนดนิยามและขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา
- 3) กำหนดโครงสร้างของแนวคำถาม ประกอบด้วย ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลไกการดำเนินงานของรูปแบบบริหาร และ Model การบริหาร
- 4) ร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของแนวคำถามที่กำหนดไว้ กำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับนิยามตัวแปรที่ต้องการศึกษา และแนวคำถามด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง และความครอบคลุมของคำถามพร้อมทั้งปรับปรุงแนวคำถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 5) นำแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (แสดงดังภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) เพื่อให้ความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- + 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา
- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

จากนั้นทำการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านในแต่ละข้อ แล้วทำการคำนวณหาค่า IOC (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข) โดยข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 จะทำการคัดเลือกเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์

6) ทำการรวบรวมแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย โดยมีคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 14 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.0

2.2 แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษากรอบแนวทางและเกณฑ์ในการพิจารณาร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
- 2) จัดทำร่างแนวคำถามสำหรับใช้ในการประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยมีเกณฑ์การประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความเป็นประโยชน์
- 3) นำร่างแนวคำถามสำหรับใช้ในการประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงดังภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) เพื่อให้ความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์ดังนี้
 - + 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา
 - 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา
 - 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

จากนั้นทำการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านในแต่ละข้อ แล้วทำการคำนวณหาค่า IOC (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข) โดยข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 จะทำการคัดเลือกเป็นคำถามในแบบประเมิน

4) ทำการรวบรวมแนวคำถามสำหรับแบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย โดยมีแนวคำถามจำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.0

3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ข้อมูล แนวทาง รวมไปถึงการพิจารณาร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยดำเนินการประสานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งส่งหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์และประสานเพื่อยืนยันกำหนดเวลาก่อนการเข้าสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

2) ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามวัน เวลาและสถานที่ที่นัดหมาย โดยได้ทำการนัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลในวันที่ 1 พฤษภาคม 2559 โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล

3) เมื่อทำการสร้างร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมเรียบร้อยแล้ว นำร่างการบริหารดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญแสดงดังภาคผนวก ก) ประเมินและวิพากษ์ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ด้วยแบบประเมินที่สร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) คณะผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลที่ได้ออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งนำข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 30)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

2) คณะผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญจนได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ฉบับสมบูรณ์ สำหรับนำไปทดลองใช้ในขั้นตอนต่อไป

ตอนที่ 3 ศึกษา ผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่สร้างขึ้น

1. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม มาทดลองใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังการทดลอง (One Group Post-test Only) และจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารสำคัญ เพื่อถอดบทเรียนการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงแก่ รองผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม วิธีการดำเนินการตามคู่มือและวิธีการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการทดลอง

2) ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการบริหารโรงเรียนตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

3) ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องจากการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน เช่น รายงานการประเมินตนเอง สรุปรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. รายงานผลการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) หลักสูตรสถานศึกษา รายงานโครงการต่าง ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ และหลักฐานอื่น ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนตากพิทยาคม

4) รวบรวมข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 191 คน ประกอบด้วย

4.1) รองผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล และรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป

4.2) ครู ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน

4.3) คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ใช้วิธีการกำหนดตาม ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มอย่าง ง่าย จำนวน 84 คน

5) วิเคราะห์เกี่ยวกับผลการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เครื่องมือแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย แบบ ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สำหรับรองผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย โรงเรียนตากพิทยาคม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาเอกสาร บทความ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) จัดทำร่างแบบสอบถามตามประเด็นที่กำหนด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมเชิง เนื้อหา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท โดยมี เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณา มีดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) นำแบบร่างตรวจสอบด้านภาษาและเนื้อหา นำมาแก้ไขปรับปรุง

4) นำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน (รายชื่อแสดงดัง ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข) พิจารณาคัดข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 มาใช้เป็น ข้อคำถามในการวิจัย

5) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข) ประกอบด้วย แบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสำหรับรองผู้บริหารสถานศึกษา ครูและภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 34 ข้อ

6) นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) คณะผู้วิจัยทำการนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ คณะผู้บริหาร คณะครู และภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม เพื่อเก็บข้อมูล

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน เช่น รายงานการประเมินตนเอง สรุปรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. หลักสูตรสถานศึกษา รายงานโครงการต่างๆ แผนการจัดการเรียนรู้ และหลักฐานอื่นๆของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนตากพิทยาคม

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลที่ได้ออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งนำข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานจากเครื่องมือวิจัย พัฒนาโดย ปกรณ์ ประจัญบาน อาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรัตนนคร พิษณุโลก และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ และสรุป เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ทำการจัดระบบข้อมูลพิมพ์รายละเอียดของข้อมูล โดยพรรณนาวิเคราะห์ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4.2 สถิติที่ใช้

1) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) โดยใช้สูตรดังนี้ (กาญจนา วัฒย์, 2545 หน้า 106)

สูตรที่ใช้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (กาญจนา วัฒย์, 2545 หน้า 112)

สูตรที่ใช้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำหรับขั้นตอนในการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม นั้น มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างชุดคำถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย

2 ส่วน

ส่วนที่ 1 สำหรับรองผู้บริหารสถานศึกษา ครูและภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ประกอบด้วย 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 10 ข้อ ชุดที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ประกอบด้วยงานบริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 งาน ซึ่งบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน

ส่วนที่ 2 สำหรับนักเรียน ประกอบด้วย 1 ชุด คือ แบบสอบถามการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วย หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม จำนวน 12 ข้อ.

3) รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 191 คน ประกอบด้วย

3.1) ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล และรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป

3.2) ครู ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน

3.3) คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 84 คน

4) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) คือ

5	หมายถึง	การบริหารสถานศึกษาปฏิบัติ/เป็นจริงมากที่สุด
4	หมายถึง	การบริหารสถานศึกษาปฏิบัติ/เป็นจริงมาก
3	หมายถึง	การบริหารสถานศึกษาปฏิบัติ/เป็นจริงปานกลาง
2	หมายถึง	การบริหารสถานศึกษาปฏิบัติ/เป็นจริงน้อย
1	หมายถึง	การบริหารสถานศึกษาปฏิบัติ/เป็นจริงน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความคิดเห็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างคำถาม

2) ศึกษาวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งกำหนดนิยามและขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

3) ร่างแนวคำถามในแบบสอบถามตามโครงสร้างของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับนิยามตัวแปรที่ต้องการศึกษา และแนวคำถามด้านความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง และความครอบคลุมของคำถาม

4) นำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (แสดงดังภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) เพื่อให้ความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์ดังนี้

+ 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

จากนั้นทำการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านในแต่ละข้อ แล้วทำการคำนวณหาค่า IOC (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข) โดยข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 จะทำการคัดเลือกเป็นแนวคำถามในแบบสอบถามพร้อมทั้งปรับปรุงแนวคำถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5) ทำการรวบรวมคำถามเพื่อสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย โดยมี คำถามทั้งสิ้น 40 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำการนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ คณะผู้บริหาร คณะครู และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูล

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลที่ได้ออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งนำข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

4.2 สถิติที่ใช้

1) ค่าเฉลี่ย (Mean :) โดยใช้สูตรดังนี้ (กาญจนา วัฒน, 2545 หน้า 106)

สูตรที่ใช้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (กาญจนา วัฒน, 2545 หน้า 112)

สูตรที่ใช้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 102/1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษา ทดลองการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของโรงเรียนตากพิทยาคม แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตากพิทยาคม ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 สรุปสาระสำคัญการวิเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี	สาระสำคัญที่นำมาใช้
การบริหารการศึกษา (อ้างอิงหน้า 41 - 51 ในบทที่ 2)	<p>การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน และผลผลิตของโรงเรียน</p> <p>การบริหารงานวิชาการ เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการของสถานศึกษามากที่สุด เป็นอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย</p> <p>การบริหารงบประมาณ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงิน มีการบริหารจัดการคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์มุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์และจัดหารายได้จากการบริหารมาเป็นประโยชน์ทางการศึกษาได้</p> <p>การบริหารงานบุคคล เป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการวางแผน</p>

แนวคิด ทฤษฎี	สาระสำคัญที่นำมาใช้
	<p>อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ อบรมเสริมความรู้ ทั้งนี้ก็ยังคงคำนึงถึงศักยภาพในการทำงานของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อโรงเรียนและราชการมากที่สุด</p> <p>การบริหารทั่วไป</p> <p>เป็นกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารงานอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้การบริหารงานนั้นบรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีภารกิจในการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและราชการมากที่สุด</p>
<p>การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา (อ้างอิงหน้า 65 - 74 ในบทที่ 2)</p>	<p>การพัฒนาแบบมีขั้นตอนการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) สร้างรูปแบบที่สัมพันธ์กันจากกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสร้างจากคำสั่งวิเคราะห์แนวคิดการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียน และการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเบื้องต้นจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม 3) การตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 4) ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้
<p>การตรวจสอบรูปแบบ (อ้างอิงหน้า 74 -75 ในบทที่ 2)</p>	<p>การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบ รูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมโดยการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้น</p>

แนวคิด ทฤษฎี	สาระสำคัญที่นำมาใช้
	เสร็จแล้วให้สนทนากลุ่ม วิพากษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการประเมินเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและควรเผยแพร่ต่อการนำไปใช้จริงในสถานศึกษาต่อไป
การขับเคลื่อนปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (ดูหน้า 32 - 41 ในบทที่ 2)	<p>การขับเคลื่อนปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนคิดวิเคราะห์เป็นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างค่านิยมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารศึกษา ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรอบแนวคิด 2. วิสัยทัศน์ 3. วัตถุประสงค์ 4. นโยบาย 5. เป้าหมาย 6. กลยุทธ์ในการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย 7. มาตรการในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วม รูปแบบ ตั้ต้นของการบริหารสถานศึกษา องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย ด้านหลักการ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้การพัฒนา รูปแบบ มีการดำเนินงานร่างรูปแบบ และตรวจสอบรูปแบบเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบรูปแบบและประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการนำเสนอโดยใช้การสนทนากลุ่ม

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากประเด็นการสนทนากลุ่ม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้สนทนากลุ่ม ประกอบด้วย รองผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 คน รวม 9 คน และประธานคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม 4 คน รวม 17 คน ได้ให้ความเห็นดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้สนทนากลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 17 คน ล้วนแล้วแต่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนและบริหารองค์กรต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ และได้ผ่านประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนตากพิทยาคม ไม่ต่ำกว่า 5-10 ปี

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนโยบายการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนตากพิทยาคมที่ผ่านมา เป็นดังนี้

โรงเรียนตากพิทยาคม จัดการเรียนการสอนโดยใช้อิงหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อยอดหลักสูตรโดยใช้นวัตกรรมโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล 6 นวัตกรรมเป็นโครงการตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ หลักสูตรโครงการเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (พสวท.) (Enrichment program of Science Mathematics Technology and Environment : ESMTE) หลักสูตรโครงการพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (S: Science, M: Math, E: English : SME) หลักสูตรโครงการเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (Pre - Engineering) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (Mini English Program : MEP) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English for Integrated Studies : EIS) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนศึกษา (ASEAN Study)

การจัดการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกกลุ่มตามความแตกต่างของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดสู่มาตรฐานสากลและประชาคมอาเซียนสามารถส่งเสริมนักเรียนสู่การเป็นประชากรโลกที่มีคุณภาพ และอยู่บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้เพิ่มรายวิชาเพิ่มเติม ตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (IS1) วิชาการสื่อสารและนำเสนอ (IS2) วิชาการนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (IS3) มีการจัดสาระเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนรู้ครบถ้วนทั้งด้าน ICT ด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงมีการกำหนดระเบียบการวัดผล ประเมินผลไว้อย่างชัดเจน

3. ผลการวิเคราะห์แนวคิดในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม ผลเป็นดังนี้

โรงเรียนควรรีดยึดหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนเน้นการกระจายอำนาจทางการบริหารและนำประสิทธิภาพของการทำงานเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายใน การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเองมีความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบสัมมาอาชีพหรือการศึกษาต่อการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

4. ผลการวิเคราะห์แนวคิดในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ผลเป็นดังนี้

โรงเรียนควรมีการจัดการศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีความรู้

ความเข้าใจในสาระของปรัชญานั้น ดังนั้นในความสำคัญและทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และการจัดระบบการบริหารจัดการโดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอยู่เสมอ

ขั้นตอนในการดำเนินการคือ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษาพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดการระบบนิเทศติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการโดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

5. ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ เป็นดังนี้

การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระ คือ 1.กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2.กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 3.กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4.กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5.กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 6.กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 7.กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 8.กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และ 9.กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ยังแบ่งออกเป็นกลุ่มงานย่อย ๆ คือ กลุ่มงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มงานวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มงานนวัตกรรมทางการศึกษา

การบริหารงานบุคคล

ประกอบด้วยสำนักงานกลุ่มงานบุคคล กลุ่มงานปกครอง และกลุ่มงานกิจกรรม

การบริหารงานงบประมาณ

ประกอบด้วยกลุ่มงานนโยบายและแผน กลุ่มงานการเงิน บัญชี พัสดุและสินทรัพย์ กลุ่มงานธุรการอำนวยการ

การบริหารงานทั่วไป

ประกอบด้วยกลุ่มงานบริการ กลุ่มงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

6. ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาที่ต้องการให้เกิด เป็นดังนี้

สภาพการจัดการศึกษาที่ต้องการให้เกิดคือ การพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ภายใต้หลักความยืดหยุ่น ความหลากหลายความมีพลวัต การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนและมีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา

7. ผลการวิเคราะห์ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นดังนี้

ชุมชนผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของชุมชนและผู้ปกครองต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 เปิดโอกาสให้กับผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนดำเนินกิจกรรมตั้งแต่การแก้ปัญหาการวางแผนการดำเนินการการตัดสินใจการแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมคือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

8. ผลการวิเคราะห์ความต้องการให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาทั้ง 4 กลุ่มงาน เป็นดังนี้

มีนโยบายพร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีกิจกรรมครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ตามภูมิสังคมของสถานศึกษาพร้อมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการกิจกรรมต่าง ๆ มีและใช้หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้นที่เปิดสอนและเป็นแบบอย่างที่ทำให้สถานศึกษาอื่นนำไปปรับใช้ได้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมชน ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9. ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ในการบริหารจัดการเพื่อบรรลุผลสำเร็จ เป็นดังนี้

1. ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาล
2. เสริมสร้างผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

10. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา โดยใช้วงจร PDCA

วงจรเดมมิง เป็นแนวคิดในการแก้ปัญหา (problem solving) และการพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อจะได้รูปแบบที่สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร

โครงสร้างของวงจร PDCA มี 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) จะครอบคลุมถึงกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินงานตามแผนมีขั้นตอนการดำเนินงานมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) หมายถึง การประเมินแผนขั้นตอนการดำเนินงานประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ใช้ตรวจสอบรูปแบบประเมิน การกำหนดวิธี

ประเมินผลการประเมินตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ปัญหาหรือจุดอ่อนที่เกิดในการดำเนินการ ข้อดีหรือจุดแข็งของการดำเนินการมีหรือไม่

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไข (Act) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน โดยนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาโครงสร้างหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดียอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นอีก

สิ่งที่ควรนำมาเพิ่มเติมในรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนตากพิทยาคม คือ หลักการมีส่วนร่วมประกอบด้วยภาคีเครือข่ายของโรงเรียนตากพิทยาคม 4 ฝ่าย อันประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนตากพิทยาคม คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนตากพิทยาคม

11. ข้อเสนอแนะในการบริหารเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคม

โรงเรียนตากพิทยาคมได้บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามแนวทาง OBEC QA ควรได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ โดยสร้างแบบการบริหารที่เหมาะสมโดยยึดหลัก

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย

2. วงจรเต็มมิ่ง

3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในตอนี่ 2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำเสนอผลการวิจัย ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำร่างรูปแบบเบื้องต้น จากผลการวิเคราะห์เอกสาร ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาของโรงเรียนตากพิทยาคมในตอนี่ 1 และนำร่างรูปแบบเบื้องต้นไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำร่างรูปแบบสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำร่างรูปแบบไปนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมฉบับสมบูรณ์ จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตามผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำร่างรูปแบบเบื้องต้น จากผลการวิเคราะห์เอกสาร ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาของโรงเรียนตากพิทยาคมในตอนี่ 1 และนำร่างรูปแบบเบื้องต้นไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

จากผลการวิเคราะห์เอกสาร การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยวิธีการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 17 คนในตอนต้นที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำร่างรูปแบบเบื้องต้นในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม

2. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้นต้องมีจุดหมายอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดคุณภาพถึงผู้เรียน โดยดำเนินงานด้วยระบบที่มีหลักการ หลักเกณฑ์ และหลักฐาน โดยมีหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ โดยใช้แนวคิดการบริหารสถานศึกษาด้วยระบบคุณภาพ (OBEC QA)

2) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ใช้การมีส่วนร่วม พัฒนาทีม มีความรับผิดชอบ กระจายอำนาจความรับผิดชอบ

3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นแนวคิดหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ สมานฉันท์ สันติวิธี มีวิถีของประชาธิปไตย รู้จักประมาณตน มีเหตุมีผลและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์

3. กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบริหารงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle : PDCA) และแนวคิดการประเมินผลด้วยกระบวนการ TAKS Model มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานรูปแบบ PSS-DSA ประกอบด้วย

a. การวางแผน (P – Plan) ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อดำเนินงานกิจกรรม โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนรับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล และช่วยเหลือสนับสนุน โดยจะต้องพิจารณาหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – School Based Management : SBM) และหลักการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S – Sufficiency Economy Philosophy Management : SEPM) เป็นสำคัญ

b. การดำเนินงานตามแผน (D – Do) ประกอบด้วย การลงมือทำ ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

c. การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C – Check) ประกอบด้วย การมีคณะกรรมการในการวัดผลอย่างสม่ำเสมอทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามพันธกิจเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการหรือไม่ อย่างไร โดยใช้กระบวนการ TAKS Model เป็นหลักในการพิจารณา คือ

- 1) T – Target มีเป้าหมายตอบสนองแผนกลยุทธ์
- 2) A – Achievement การบรรลุเป้าหมาย
- 3) K – Knowledge การสร้างองค์ความรู้
- 4) S – System การทำงานอย่างเป็นระบบ

3.4 การพัฒนาปรับปรุง (A – Act) นำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาเป็นข้อมูลสารสนเทศใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงการทำงาน เพื่อมุ่งไปสู่ทิศทางที่กำหนดไว้ โดยมีกระบวนการดังนี้

1) นำข้อมูลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในส่วนที่บกพร่องให้ผู้รับผิดชอบนำไปปรับปรุง

2) ผู้รับผิดชอบทุกคนวางแผนปรับปรุงพัฒนาในระยะต่อไป โดยกำหนดจากผลการดำเนินงานที่เป็นจุดเด่น แนวทางส่งเสริม โครงการที่ปรับปรุง ซึ่งจะต้องดำเนินการตามกำหนดเวลา

เมื่อจัดทำร่างรูปแบบเบื้องต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบเบื้องต้นไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ มีผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์คำตอบจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้เริ่มการสนทนาสร้างความคุ้นเคย เกี่ยวกับบรรยากาศทั่วไปในการจัดการศึกษา และได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ คือ เพื่อต้องการให้วิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ขอบันทักเทป และจึงเข้าประเด็นถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ผู้วิจัยพอสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็น การกำหนดหัวข้อเป็น 3 หัวข้อ คือ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และกลไกการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า มีความเหมาะสมแล้ว แต่หากเพิ่มภาพสรุปย่อเป็น Model แสดงเป็นภาพรวม อาจจะทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิตอนหนึ่งว่า

“ให้ลองเขียนเป็น Model โดยนำเสนอภาพรวมของกระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และเกิดความน่าสนใจในการนำเสนอรูปแบบบริหาร”
(ผู้ทรงคุณวุฒิ, สัมภาษณ์)

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นหัวข้อวัตถุประสงค์ พบว่า ร่างรูปแบบบริหารดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพียงข้อเดียว คือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม หากมีการเพิ่มจำนวนข้ออีก จะทำให้เกิดความครอบคลุมกับเป้าหมายในการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น คือ

(1) เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

(2) เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิตอนหนึ่งว่า

“...ควรมีการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมกับเป้าหมายในการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ OBECQA

และการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ, สัมภาษณ์)

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็น หัวข้อเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ พบว่ามีความครอบคลุมตามเป้าหมายในการดำเนินการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษา แต่ปรับข้อมูลเพิ่มให้มีรายละเอียดมากขึ้น เช่น แนวคิดค่านิยมหลักของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษา และเพิ่มเติมภาพองค์ประกอบ หลักการของรูปแบบบริหารจะส่งผลให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ตอนหนึ่งว่า

“...เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ควรเพิ่มเติมในส่วนของแนวคิด ค่านิยมหลักของการบริหารสถานศึกษาด้วยระบบคุณภาพ 11 ประการ รวมถึงแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นหลักในการบูรณาการในการบริหารสถานศึกษาด้วยรูปแบบดังกล่าว”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ, สัมภาษณ์)

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นกลไกการดำเนินงาน พบว่า ควรมีการวิเคราะห์สภาพองค์กรก่อนที่จะวางแผนการดำเนินงาน (ขั้น P – Plan) เพื่อใช้ประเมินสถานการณ์ และวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน เช่น การใช้กระบวนการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT analysis) นอกจากนี้ควรแยกหลักในการบริหารที่เป็นแกนหลักในการใช้รูปแบบ คือ การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEPM) ออกมาเป็นหัวข้อในการพิจารณาในการบริหารงานให้ชัดเจน รวมไปถึงควรมีกรอบที่ต้องพิจารณาหรือระมัดระวังในการดำเนินงานในขั้นตอนการปฏิบัติ (D – Do) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิตอนหนึ่งว่า

“...ในส่วนของ Model การบริหารควรมีการวิเคราะห์สภาพองค์กร เพื่อหาจุดแข็ง

จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ก่อน เพื่อให้สามารถวางแผนการดำเนินงานในขั้น Plan ได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้กระบวนการ SWOT และควรแยกประเด็นของการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEPM) ออกมาเป็นหัวข้อหนึ่งในการบริหารเพื่อเป็นหลักในการพิจารณาในการบริหารให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ, สัมภาษณ์)

“..Model ควรมีสิ่งที่เพิ่มเติมเพื่อให้เป็นสิ่งใหม่ของผู้วิจัย เช่นการมีกรอบแนวทางที่ผู้ปฏิบัติจะต้องพิจารณาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน (ขั้น D- Do) เช่น การทำงานเป็นทีม การทำงานอย่างมีส่วนร่วม มีการประเมินตนเอง และสร้างผู้เชี่ยวชาญในการทำงานแต่ละครั้ง และใช้แนวทางดังกล่าวมาเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติงานรวมทั้งนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการพัฒนางานต่อไปซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนจากกระบวนการที่เป็นการตรวจสอบ (C-Check) ไปสู่กระบวนการที่เป็นการวิเคราะห์เพื่อการศึกษา (S – STUDY)”

(ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์คำตอบจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โครงสร้างของรูปแบบประกอบด้วย 3 ประเด็น มีความเหมาะสม แต่หากเพิ่มภาพสรุปย่อเป็น Model เพื่อแสดงเป็นภาพรวม อาจทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น
2. วัตถุประสงค์ ควรเพิ่ม 2 ข้อ จะทำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น คือ (1) เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) และ (2) เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. หัวข้อเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้พบว่ามีความครอบคลุมตามเป้าหมายการสร้างรูปแบบบริหาร แต่ควรปรับให้มีข้อมูลมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น เช่น แนวคิดค่านิยมหลักของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และภาพองค์ประกอบหลักที่ใช้ในการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษา
4. หัวข้อกลไกการดำเนินงาน ควรเพิ่มเติมกระบวนการการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT analysis) แยกการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEPM) ออกมาเป็นหัวข้อในการพิจารณาในการบริหารงานให้ชัดเจน รวมไปถึงควรมีกรอบที่ต้องพิจารณาหรือระมัดระวังในการดำเนินงานในขั้นตอนการปฏิบัติ (D – Do) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ โดยเน้นหลักการทำงานเป็นทีม การดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม มีการประเมินตนเองและการสร้างผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินงานโครงการ และนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่การสร้างข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาพัฒนา (S – Study)

ผู้วิจัยจึงนำเอาเนื้อหาสาระตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้น มาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเป็นร่างรูปแบบบริหาร ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำร่างรูปแบบสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำร่างรูปแบบไปนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

จากการวิเคราะห์ร่างรูปแบบเบื้องต้น ตามผลการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมเป็นร่างรูปแบบครั้งที่ 1 มีผลดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่
 - 1.1. เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC QA)
 - 1.2. เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม
2. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้นั้น จะต้องมีจุดหมายที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดคุณภาพถึงผู้เรียนโดยดำเนินงานด้วยระบบที่มีหลักการ หลักเกณฑ์ และหลักฐาน มีหลักการต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการระบบคุณภาพ (Quality System Management)

การบริหารจัดการระบบคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันส่งผลกระทบต่อนักเรียน อันเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบ เพื่อช่วยให้องค์กร โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ โดยมีพื้นฐานจากแนวคิดและค่านิยมหลัก 11 ประการ ดังนี้

2.1.1 การนำที่มีวิสัยทัศน์ร่วม (Visionary Leadership) ผู้นำระดับสูงจะต้องเป็นผู้กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน และมีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจในกระตุนบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

2.1.2 การศึกษาที่ยึดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง (Learning-Centered Education) โรงเรียนมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตของสังคมโลก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้เรียน และแปลงความต้องการเหล่านั้นมาเป็นหลักสูตร และการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.1.3 การเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล (Organization and Personal Learning) โรงเรียนจัดระบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ และส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน

2.1.4 การให้คุณค่ากับคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วม (Valuing Faculty, Staff and Partners) โรงเรียนแสดงถึงการเห็นคุณค่าของครูและบุคลากรโดยการสร้างความผูกพัน ความพึงพอใจ แรงจูงใจ สภาพแวดล้อมการทำงาน สวัสดิการ ฯลฯ จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

2.1.5 ความคล่องแคล่ว กระจือรื้อรับ (Agility) ความคล่องแคล่ว กระจือรื้อรับ เป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะทำให้สามารถลดรอบเวลาและต้นทุนในการพัฒนาคุณภาพ

2.1.6 การมุ่งอนาคต (Focus on the Future) การพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนต้องอาศัยความเข้าใจในปัจจุบันต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษาและส่วนแบ่งทางการศึกษา ตลอดจนการจัดหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการ กำลังคนในการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โรงเรียนจึงต้องมีแนวคิดที่มุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ โดยการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร สร้างโอกาสทางนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เตรียมตัว มุ่งสู่อนาคตที่เป็นเป้าหมายทางเลือกอย่างเหมาะสม

2.1.7 การจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรม (Managing for Innovation) โรงเรียนต้องแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้นวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.1.8 การบริหารจัดการบนพื้นฐานของข้อมูลจริง (Management by Fact) โรงเรียนได้วางแผน ตัดสินใจ และดำเนินการต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้มากที่สุด ซึ่งการบริหารระบบพื้นฐานข้อมูลจริงนี้จะมุ่งสู่การเรียนรู้

ของผู้เรียน การปรับปรุงผลการดำเนินการ และการเปรียบเทียบกับคู่แข่งหรือระดับเทียบเคียงของ “วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ”

2.1.9 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ/สังคม และความเป็นพลเมืองดี (Public/Social Responsibility and Citizenship) โรงเรียนมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชนด้วยการมุ่งเน้นการดูแลสุขอนามัย สภาพแวดล้อมของชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รวมทั้งบุคลากรของโรงเรียน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจริยธรรมและจรรยาบรรณต่อสาธารณะ

2.1.10 การมุ่งเน้นผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า (Focus on Result and Creating Value) โรงเรียนได้วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลลัพธ์ที่สำคัญในทุกระดับงานที่แสดงให้เห็นว่ามุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและผลสำเร็จของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ

2.1.11 มุมมองเชิงระบบ (System Perspective) โรงเรียนสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน

2.2 หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM)

การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โรงเรียนมีอำนาจ มีอิสระและคล่องตัวที่จะตัดสินใจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกัน บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ หลักกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) และหลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (accountability) โดยมีมาตรฐานในแต่ละหลักการ ดังนี้

2.2.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การที่องค์กรกำหนดให้อำนาจหน้าที่มีการกระจายไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งพนักงานในระดับต่าง ๆ ให้หน่วยงานปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้องค์กรเกิดความคล่องตัวในการทำงานและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น โดยในการบริหารสถานศึกษาจะมีคณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน และกระจายไปสู่ผู้ปฏิบัติในรูปแบบของคณะกรรมการ หรือทีมงานอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษาจะมีหน้าที่กำกับ หรือสนับสนุนและส่งเสริมผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นเลขานุการ

2.2.2 หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) หมายถึง สถานศึกษาจะบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง บุคลากรแต่ละงาน แต่ละฝ่ายจะร่วมกันวางแผนดำเนินการ และประเมินผลการปฏิบัติงานของตน โดยทำในรูปองค์คณะบุคคล หรือคณะกรรมการ และจะร่วมรับผิดชอบต่อดูแลแก้ไขปัญหา พัฒนางานของตนอย่างครบวงจร

2.2.3 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การให้โอกาสบุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็น

คณะกรรมการ หรือคณะทำงาน โดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ

2.2.4 หลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนักรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง พร้อมทั้งจะให้ตรวจสอบเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญา แนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินชีวิต และวิถีปฏิบัติที่สามารถอุ้มชูตนเองให้มีความพอเพียงกับตนเอง (Self Sufficiency) เน้นพื้นฐานการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นทุนมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย ความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม ประกอบด้วย การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริตที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่บนความไม่ประมาท ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนโดยใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา กระทรวงศึกษาธิการได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการศึกษา รายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

2.3.1 กรอบแนวคิด

การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ สมานฉันท์ สันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การรักษาวินัยธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขัน

2.3.2 วัตถุประสงค์

1) เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้คนมีคุณธรรมนำความรู้ เป็นคนดี มีเหตุผล มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ รู้จักประมาณ รู้จักอนุรักษ์ สร้างเสริมพัฒนาวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพ พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแส

โลกาภิวัตน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกันมีความสามารถในการแข่งขันของประเทศและนำประเทศก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

2) เพื่อสร้างเสริมสังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ สันติวิธี และมีวิถีประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้

2.3.3 หลักแนวคิดการพัฒนาตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดการพัฒนาตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ แสดงดังภาพที่ 6 ดังนี้

ภาพที่ 6 แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1) **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2) **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3) **การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

1) **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2) **เงื่อนไขคุณธรรม** ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทนและพากเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่วิกลจริตและไม่ตระหนี่

2.3.4 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีแนวทางในการดำเนินการ 2 ส่วน คือ

1) **การบริหารสถานศึกษา** ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

1.1) การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

1.2) การนำหลักธรรมภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี บนพื้นฐาน บนฐานของความเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ และไม่ประมาท

2) **การจัดการเรียนรู้** ครูผู้สอนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

2.1) สอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ ที่มีบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ

2.2) ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม นั้น ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็น “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม” หรือ “รูปแบบบริหาร SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)” เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

หลักการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบ SPSS-DSA เป็นการบูรณาการกรอบในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ 1) บริหารงานด้วยระบบคุณภาพ 2) มองศักยภาพโรงเรียนเป็นฐาน 3) บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการของรูปแบบให้เป็นแผนภูมิหลักการของรูปแบบเพื่อให้ศึกษาได้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจง่ายขึ้น แสดงดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 หลักการของรูปแบบบริหาร SPSS-DSA

3. กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ ในการจัดระบบกลไกการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยใช้รูปแบบ SPSS-DSA มีขั้นตอน และวิธีการตามรายละเอียดต่อไปนี้

3.1. การวิเคราะห์สภาพองค์กร (ตัวย่อ – S : SWOT analysis) สำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพองค์กรนั้น รูปแบบ SPSS-DSA ได้นำขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT ซึ่งเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ที่ใช้การประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์ รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกภายนอก โดยในการบริหาร จัดทำโครงการ กิจกรรมใดของโรงเรียน ผู้บริหารพร้อมทั้งคณะผู้ดำเนินงานโครงการ จะต้องมีการจัดประชุมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสำรวจ วิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายให้รับรู้ร่วมกัน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด

3.2. การวางแผน (ตัวย่อ – P : Plan) เมื่อโรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนจะดำเนินการวางแผนการทำงาน เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยขั้นตอนการวางแผนนั้นมีกระบวนการดำเนินงานภายใต้กระบวนการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนรับผิดชอบในการประสานงาน การกำกับดูแล และการช่วยเหลือสนับสนุน โดยจะต้องยึดหลักการในการทำงานเรื่องนั้น ๆ ว่าจะมี

อะไรบ้าง มีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร มีการกำหนดเกณฑ์ในการดำเนินงานอย่างไร จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนด โดยในการกำหนดแนวทางในการดำเนินการนั้นจะต้องมีการพิจารณา/วิเคราะห์ ความเป็นไปได้ และต้องสอดคล้องกับเงื่อนไข 2 ประการคือ

1.2.1. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (ตัวย่อ S - School-Based Management) คือใช้ฐานโรงเรียนเป็นหลักคิดวิเคราะห์และพัฒนา โดยยึดหลักการ 4 ประการ คือ หลักกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) และหลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

1.2.2. หลักการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ตัวย่อ S - Sufficiency Economy Philosophy Management) จะต้องพิจารณาถึงแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการวางแผนและดำเนินการ ประกอบด้วยหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล และหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม

1.3. ร่วมทำร่วมปฏิบัติ (ตัวย่อ D - Do) การลงมือทำ ปฏิบัติ ตามแผนที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ควรดำเนินการโดยใช้ **TEPS Framework** เป็นกรอบพิจารณาในกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย

1.3.1. T : Teamwork (การทำงานเป็นทีม) มีบรรยากาศในการทำงานร่วมกันแบบเปิด ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

1.3.2. E : Expertise (สร้างผู้เชี่ยวชาญ) จัดส่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ โดดเด่น หรือมีทักษะระดับสูงในเรื่องนั้น ๆ

1.3.3. P : Participative (การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม) กระจายอำนาจการทำงานให้ครู บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

1.3.4.S : Self-evaluation (การประเมินตนเองอยู่เสมอ) มีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานในขณะที่ดำเนินงานอยู่เสมอ มองเห็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงานเพื่อให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4. ศึกษาผลการดำเนินการ (ตัวย่อ S - Study) เมื่อดำเนินงานโครงการกิจกรรมใดเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ควรดำเนินงานวัด ประเมินผล วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยพิจารณาถึงความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณ และเป้าหมายเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด เพื่อนำการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา โดยควรพิจารณาตามรูปแบบการประเมิน **TAKS Model** มีรายละเอียดคือ

1.4.1. T : Target มีเป้าหมายสนองแผนกลยุทธ์

1.4.2. A : Achievement การบรรลุเป้าหมาย

1.4.3. K : Knowledge การสร้างองค์ความรู้

1.4.4. S : System การทำงานอย่างเป็นระบบ

โดยมีรายละเอียดเพื่อตรวจสอบและประเมินผล ดังนี้

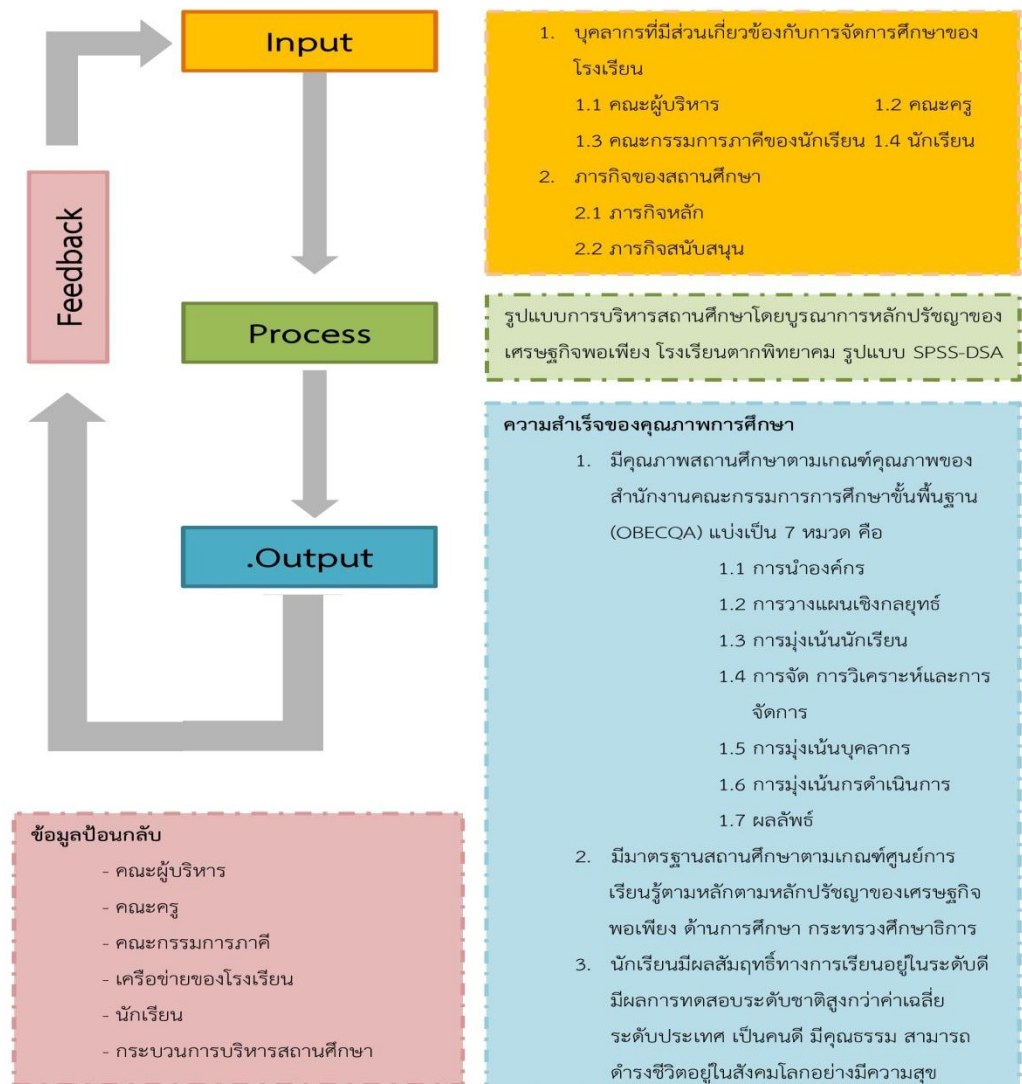
- 1) วางกรอบการประเมิน มีการประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ให้มีการเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายให้สอดคล้องกัน
- 2) จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ ซึ่งเครื่องมือควรมีความชัดเจน สั้น เข้าใจง่าย มีคุณภาพ
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูล มีแนวทางแน่นอน กำหนดระยะเวลา กำหนดผู้เก็บข้อมูล มีเอกสารเป็นหมวดหมู่
- 4) วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ทั้งข้อมูลผู้เรียน ผู้สอน แนวโน้มความก้าวหน้า แนวโน้มที่ต้องแก้ไขปรับปรุง
- 5) แปลความหมายกำหนดเกณฑ์การประเมิน เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินและแปลผลการประเมิน
- 6) ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ตรวจสอบว่ากระบวนการประเมิน และผลการประเมินมีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถืออย่างน้อยเพียงใด

1.5 การพัฒนาปรับปรุง (ตัวย่อ A – Act) นำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาเป็นข้อมูลสารสนเทศใช้ในการประกอบการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เมื่อพบข้อบกพร่องของผลงาน แล้วนำไปปรับปรุง ดังนี้

- 1) นำข้อมูลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในส่วนที่บกพร่องให้ผู้รับผิดชอบนำไปปรับปรุง
- 2) ผู้รับผิดชอบทุกคนวางแผนปรับปรุงพัฒนาในระยะต่อไป โดยกำหนดจากผลการดำเนินงานที่เป็นจุดเด่น แนวทางส่งเสริม โครงการที่ปรับปรุง ซึ่งจะดำเนินการตามกำหนดเวลา
- 3) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ โดยให้นำผลจากการประเมินที่เกิดขึ้นหลังจากปรับปรุงพัฒนาแล้วมาจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ

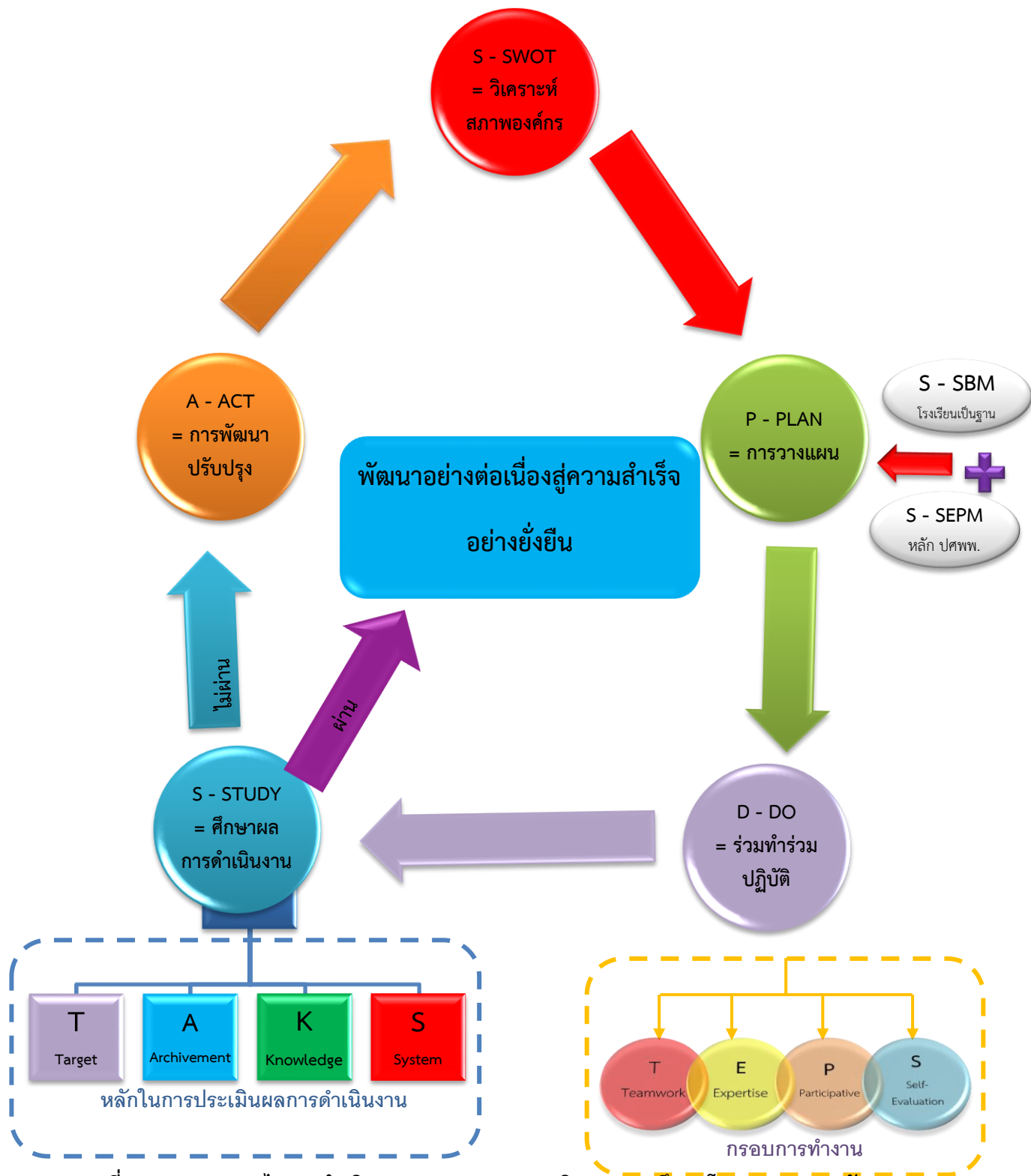
3. สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ เพื่อให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้สนใจทั่วไป เกิดความเข้าใจเป็นภาพรวมในการจะนำไปประยุกต์ใช้ได้ง่าย และใช้เวลาน้อย ผู้วิจัยจึงได้สรุปสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ดังนี้

Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model) ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)

Model 2 กลไกการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA)

ภาพที่ 9 Model 2 กลไกการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA)

จากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน เป็นผู้ประเมินร่างรูปแบบ

บริหารดังกล่าว โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของการดำเนินงานรูปแบบเป็น Rating Scale จำนวน 17 ข้อ และให้ข้อเสนอแนะ ได้ผลแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ด้านความเหมาะสม

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ			
1. เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.33	0.50	มาก
2. เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงศึกษาธิการ	3.44	0.73	ปานกลาง
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม	4.00	0.87	มาก
เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้			
4. การบริหารจัดการระบบคุณภาพ	3.89	0.78	มาก
5. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	4.00	0.71	มาก
6. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.11	0.93	มาก
กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ			
7. การวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT analysis)	4.56	0.73	มากที่สุด
8. การวางแผน (P – Plan)	4.00	0.87	มาก
9. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – SBM)	4.22	0.67	มาก
10. หลักการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S –SEPM)	4.22	0.67	มาก
11. ร่วมทำร่วมปฏิบัติ (D –Do)	4.00	0.71	มาก
12. กรอบพิจารณาในกระบวนการทำงาน (TEPS Framework)	3.89	0.60	มาก
13. กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน (TAKS Evaluation)	4.00	0.87	มาก

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
14. ศึกษาผลการดำเนินการ (S – Study)	3.89	0.93	มาก
15. การพัฒนาปรับปรุง (A – Act)	4.11	0.93	มาก
สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ			
16. Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	4.11	0.93	มาก
17. Model 2 กลไกการดำเนินงานรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	4.22	0.83	มาก
รวม	3.81	0.67	มาก

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ในประเด็นด้านความเหมาะสม พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$; S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวิเคราะห์สภาพองค์กร ($\bar{X} = 4.56$; S.D. = 0.73) รองลงมา คือ การพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.50) และ Model 2 กลไกการดำเนินงานรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS – DSA Model) ($\bar{X} = 4.22$; S.D. = 0.83) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 3.44$; S.D. = 0.73)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ด้านความเป็นไปได้

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ			
1. เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.22	0.83	มาก
2. เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มี	4.11	0.93	มาก

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ			
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม	4.11	0.93	มาก
เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้			
4. การบริหารจัดการระบบคุณภาพ	3.89	0.93	มาก
5. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	4.00	0.87	มาก
6. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	0.60	มาก
กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ			
7. การวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT analysis)	4.00	0.71	มาก
8. การวางแผน (P – Plan)	4.22	0.67	มาก
9. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – SBM)	4.22	0.67	มาก
10. หลักการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S –SEPM)	4.22	0.83	มาก
11. ร่วมทำร่วมปฏิบัติ (D –Do)	4.22	0.67	มาก
12. กรอบพิจารณาในกระบวนการทำงาน (TEPS Framework)	4.11	0.93	มาก
13. กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน (TAKS Evaluation)	4.00	0.87	มาก
14. ศึกษาผลการดำเนินการ (S – Study)	4.56	0.73	มาก
15. การพัฒนาปรับปรุง (A – Act)	4.00	0.87	มาก
สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ			
16. Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	3.89	0.78	มาก
17. Model 2 กลไกการดำเนินงานรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 รูปแบบ	4.33	0.50	มาก

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)			
รวม	4.12	0.73	มาก

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ด้านความเป็นไปได้พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$; S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ศึกษาผลการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.56$; S.D. = 0.73) รองลงมา คือ Model 2 กลไกการดำเนินงานรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 รูปแบบ SPSS-DSA ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.50) และการวางแผน, หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, ร่วมทำร่วมปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.22$; S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.89$; S.D. = 0.60)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ด้านความเป็นประโยชน์

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ			
1. เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.87	มาก
2. เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงศึกษาธิการ	4.22	0.67	มาก
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม	4.00	0.71	มาก
เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้			
4. การบริหารจัดการระบบคุณภาพ	4.22	0.83	มาก
5. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	3.89	0.60	มาก
6. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.22	0.83	มาก

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ			
7. การวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT analysis)	4.11	0.93	มาก
8. การวางแผน (P – Plan)	4.56	0.73	มาก
9. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – SBM)	4.33	0.73	มาก
10. หลักการบริหารโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S –SEPM)	4.33	0.50	มาก
11. ร่วมทำร่วมปฏิบัติ (D –Do)	4.00	0.87	มาก
12. กรอบพิจารณาในกระบวนการทำงาน (TEPS Framework)	3.89	0.78	มาก
13. กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน (TAKS Evaluation)	4.56	0.73	มาก
14. ศึกษาผลการดำเนินการ (S – Study)	4.11	0.93	มาก
15. การพัฒนาปรับปรุง (A – Act)	4.22	0.67	มาก
สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ			
16. Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	4.00	0.87	มาก
17. Model 2 กลไกการดำเนินงานรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	4.56	0.93	มาก

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ด้านความเป็นประโยชน์ด้านความเป็นประโยชน์พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$; S.D. = 0.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวางแผน, กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.56$; S.D. = 0.73) รองลงมา คือ หลักการบริหารโดย

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น

บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (\bar{X} = 4.33 ; S.D. = 0.50) และการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ, การพัฒนาปรับปรุง (\bar{X} = 4.22 ; S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (\bar{X} = 3.89 ; S.D. = 0.60) ตารางที่ 9 ภาพรวมความเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-D

รายการ	n = 9		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ภาพรวมด้านความเหมาะสม	3.81	0.67	มาก
ภาพรวมด้านความเป็นไปได้	4.12	0.73	มาก
ภาพรวมด้านความเป็นประโยชน์	3.92	0.78	มาก
ภาพรวมของรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม	3.95	0.73	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-D ในด้านความเป็นไปได้ (\bar{X} = 3.81 ; S.D. = 0.67) ด้านความเป็นประโยชน์ (\bar{X} = 3.92 ; S.D. = 0.78) และด้านความเหมาะสม (\bar{X} = 3.81 ; S.D. = 0.67) ตามลำดับ โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยในภาพรวมของรูปแบบบริหารสถานศึกษา เท่ากับ (\bar{X} = 3.95 ; S.D. = 0.73) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรจัดทำแนวทางการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT analysis) กรอบการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม (TEPS Framework) และรูปแบบการประเมิน TAKS Model ในรูปแบบของภาพประกอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นต่อผู้ศึกษาและการนำไปปฏิบัติ

2. ควรเพิ่มเติมหัวข้อจุดประสงค์ในการให้ได้รับความรู้จากรูปแบบ แก่ผู้นำไปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร เช่น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการดำเนินงาน/กิจกรรม ภายในโรงเรียน เพื่อให้ใช้รูปแบบการบริหารดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานกิจกรรมภายในโรงเรียน เป็นต้น

3. การพิจารณาความสำเร็จของคุณภาพการศึกษา ใน Model 1 ควรเพิ่มเติมการวัดความสำเร็จของผู้เรียนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพื่อสะท้อนถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยจึงได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมฉบับสมบูรณ์ จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตามผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ข้างต้น มาแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม โดยเพิ่มเติมรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารการให้ได้รับความรู้จากรูปแบบประกอบด้วย

1.1. เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน

1.2. เพื่อให้มีแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน

1.3. เพื่อให้มีรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน

1.4. เพื่อให้ใช้เครื่องมือในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน

1.5. เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน

1.6. เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน

2. จัดทำแนวทางการวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT analysis) กรอบการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม (TEPS Framework) และรูปแบบการประเมิน TAKS Model ในรูปแบบภาพประกอบเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3. เพิ่มเติมการวัดความสำเร็จของคุณภาพการศึกษา ด้านนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี มีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ เป็นคนดี มีคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

เมื่อได้ทำการปรับปรุงเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม (แสดงดังภาคผนวก ค) เพื่อนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนต่อไป

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้น 3 เป็นการเสนอผลการนำรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ไปทดลองใช้ใน ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยได้บันทึกผลสังเกตการเปลี่ยนแปลง และทำการสำรวจรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการศึกษาของโรงเรียน และการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น แบ่งเป็น

1. ผลการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ในด้านความสำเร็จของสถานศึกษา

2. ผลการประเมินตามแบบประเมินการดำเนินตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากกลุ่มตัวอย่าง

1. ผลการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ในด้านความสำเร็จของสถานศึกษา

จากการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA เป็นเวลา 2 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559 แล้วดำเนินการสังเกตการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์เอกสารสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน และการประเมินผลความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

โรงเรียนมีการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในกระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนทั้งองค์กร ตั้งแต่กระบวนการนำองค์กร เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้โรงเรียน บริหารจัดการและคุณภาพของผลลัพธ์บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้เป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษา การนำลงสู่การปฏิบัติในแต่ละกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ จนถึงระดับทุกกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดลงสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจากการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพดังกล่าว ทำให้โรงเรียนได้รับรางวัล SCQA ในปี พ.ศ.2557 รางวัล OBEC QA ในปี พ.ศ.2558 รางวัลศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปี พ.ศ. 2558 และรางวัล MOE Awards ผลงานดีเด่นประเภทสถานศึกษา สาขาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปีการศึกษา 2558 โดยสามารถพิจารณาความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ของการสร้างรูปแบบได้เป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย

1.1 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

1.2 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

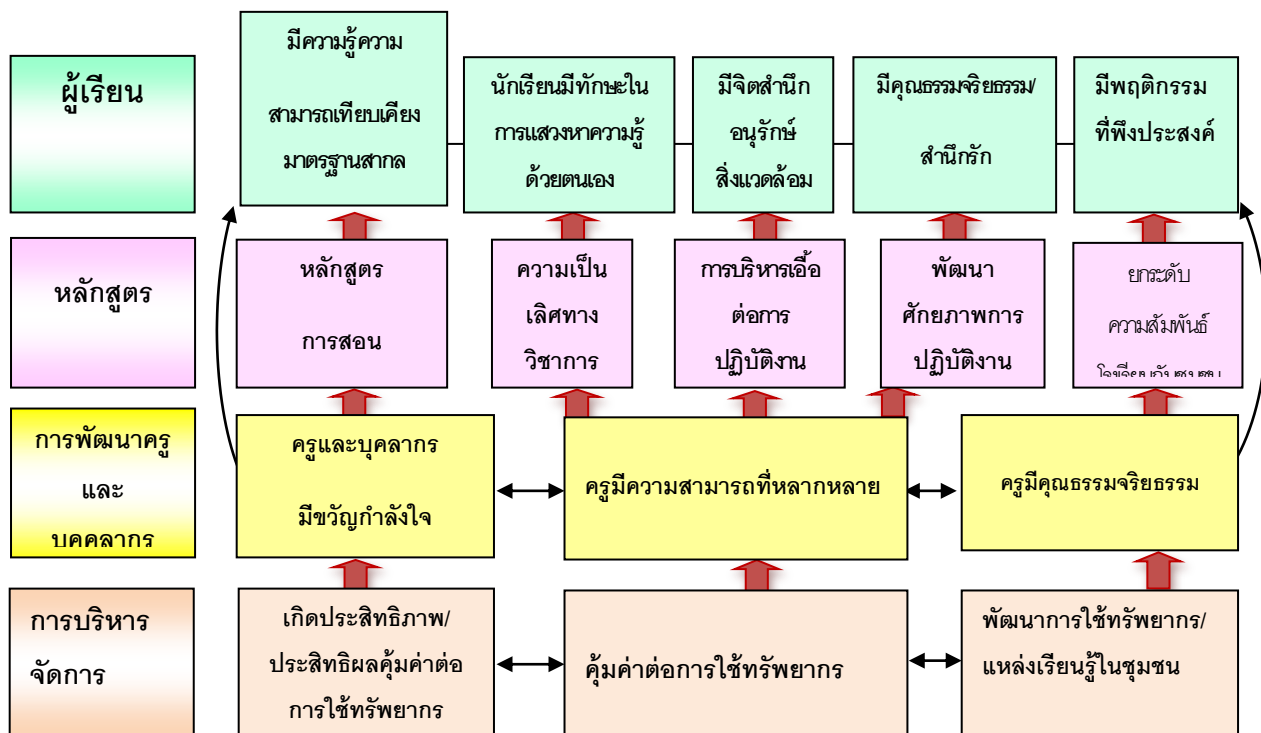
1.3 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน

1.1 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

โรงเรียนตากพิทยาคม ให้ความสำคัญกับการนำองค์กรเพราะเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนบริหารจัดการและคุณภาพของผลลัพธ์บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารได้ใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพองค์กรทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร (S- SWOT Analysis) เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานแล้วนำข้อมูลเหล่านั้น วางแผนการบริหารองค์กร (P-Plan) โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S-Sufficiency Economy Philosophy Management) และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แบบทุกคนมีส่วนร่วม (S-School Based Management) เป็นแนวทางการบริหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนร่วมทำร่วมปฏิบัติตามแผน (D –Do) โดยใช้ TEP framework เป็นกรอบพิจารณาในกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย T : Teamwork – ทำงานเป็นทีม, E : Expertise – สร้างผู้เชี่ยวชาญ, P : Participative – การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม และ S – Self-Evaluation – การประเมินตนเองอยู่เสมอ มีการศึกษาผลการดำเนินงาน (S- Study) โดยมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรม/ภาระงาน โดยใช้ TAKS Evaluation T: Target – เป้าหมายสนองแผนกลยุทธ์, A : Achievement – การบรรลุเป้าหมาย, K : Knowledge – การสร้างองค์ความรู้ และ S : System – การทำงานอย่างเป็นระบบ อาศัยระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการนำผลการวิเคราะห์ มาปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง สรุปผลหรือนำสารสนเทศจากการวิเคราะห์มาพัฒนาปรับปรุง (A – Act) อย่างสม่ำเสมอ

โรงเรียนมีการดำเนินงานการบริหารทั้ง 4 กลุ่มงานบริหาร ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร เชื่อมโยงกับรูปแบบบริหารงานทุกฝ่าย ตามแผนที่กลยุทธ์ของโรงเรียน แสดงดังภาพที่ ซึ่งการบริหารทั้ง 4 กลุ่มงานบริหารดังกล่าว ตามรูปแบบ SPSS-DSA มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 10 แผนกลยุทธ์โรงเรียนตากพิทยาคม

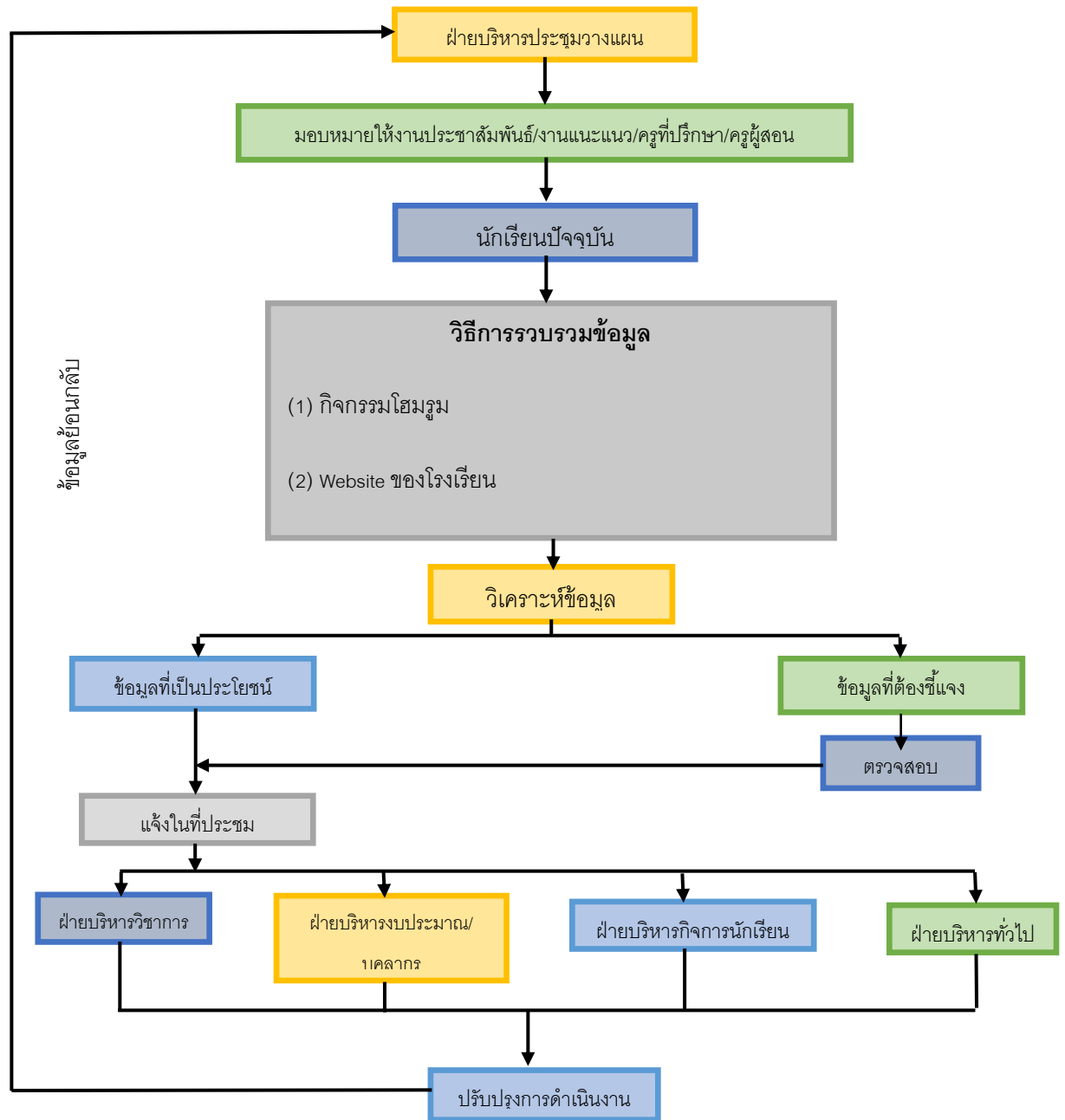
(1) การบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนตากพิทยาคม จัดการเรียนการสอนโดยใช้อิงหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อยอดหลักสูตรโดยใช้นวัตกรรม

โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล 6 นวัตกรรมโครงการตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายจากรัฐ ได้แก่ หลักสูตรโครงการเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (พสวท.) (Enrichment Program of Science Mathematics Technology and Environment : ESMTE) หลักสูตรโครงการพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (S:Science, M:Math, E:English : SME) หลักสูตรโครงการเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (Pre - Engineering) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (Mini English Program : MEP) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English for Integrated Studies : EIS) หลักสูตรโครงการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนอาเซียนศึกษา (ASEAN Study)

การจัดการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกกลุ่มตามความแตกต่างของบุคคลอย่างเท่ากันเทียมกัน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดสู่มาตรฐานสากลและประชาคมอาเซียน สามารถสร้างเสริมนักเรียนสู่การเป็นประชากรโลกที่มีคุณภาพ และอยู่บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อส่งเสริมพัฒนา ผู้เรียน บุคลากร การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานร่วมกันภายในประเทศกับมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี โรงเรียนนครสวรรค์และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) โรงเรียนจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้ความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างครูและนักเรียนและดำเนินการในโครงการค่ายผู้นำเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนานาชาติ Environment Conservators and Healers of the World 2014 (ECHOW camp 2014) ร่วมกันกับนานาชาติ ประกอบด้วย โรงเรียน SMK Seri Balik Pulau National Secondary School รัฐปีนังประเทศมาเลเซียโรงเรียน SMPN 6 – Surabaya Indonesia ประเทศอินโดนีเซีย โรงเรียน SMPN 12 – Surabaya Indonesia ประเทศอินโดนีเซีย ฯลฯ โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และโรงพยาบาลบ้านตาก ในด้านแหล่งเรียนรู้และหน่วยงานดูแลทางด้าน การส่งเสริมสุขภาพแก่ครู บุคลากรและนักเรียนเป็นเครือข่ายการบริการแนะแนวศึกษาต่อและการฝึกงานในสาขาวิชาการพยาบาล

โรงเรียนตากพิทยาคม มีกระบวนการในการรับฟังเสียงของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงดังภาพที่ 11 เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านหลักสูตร การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร ความผูกพันของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียน และการจัดการกับข้อร้องเรียนต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการมีความเหมาะสม เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

ภาพที่ 11 กระบวนการรับฟังเสียงของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงาน

จากการบริหารงานตามรูปแบบ SPSS-DSA ของงานวิชาการดังกล่าว ทำให้โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความเป็นพลโลกที่ดี ภายใต้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลการดำเนินงานที่เกิดแก่ผู้เรียนในด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แสดงดังหัวข้อ 1.3 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน

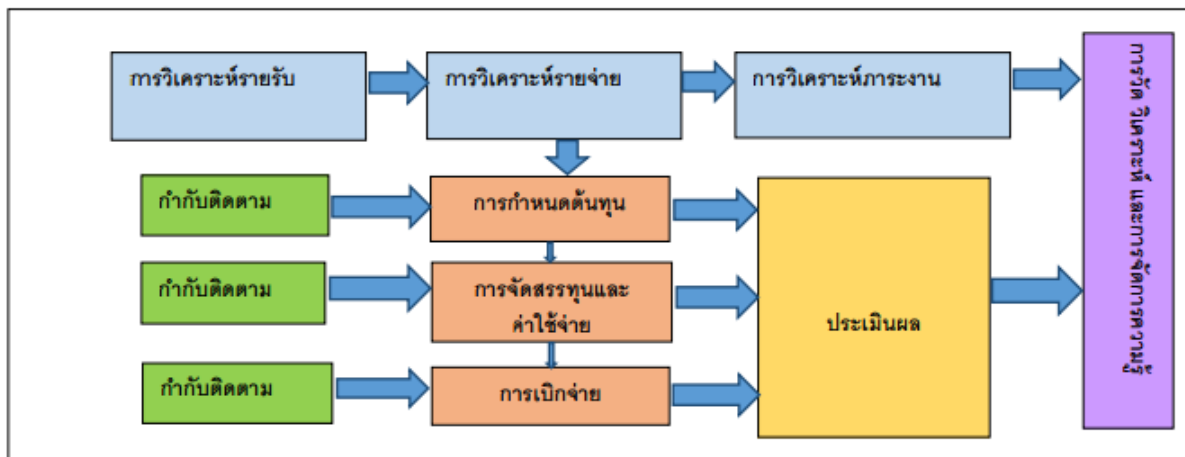
(2) การบริหารงานงบประมาณ

โรงเรียนตากพิทยาคมได้มีการบริหารด้านบริหารงบประมาณการเงินยึดถือตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2548 ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2544 ระเบียบสำนักงบประมาณว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ว่าด้วยการกำหนดตำแหน่งวิทยฐานะและการให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งระเบียบกระทรวงการคลัง และประกาศของโรงเรียนที่ว่าด้วยการเบิกจ่ายต่าง ๆ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2535 และใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA เป็นแนวทางในการบริหาร กล่าวคือ โรงเรียนมีกระบวนการควบคุมต้นทุนการจัดการศึกษา แสดงดังภาพที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โรงเรียนตากพิทยาคม มีการวิเคราะห์รายรับรายจ่ายและภาระงานโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลด้านการเงินในห้วงเวลาที่ผ่านมา มาวิเคราะห์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมหรือใกล้เคียงกับภาระงานที่ได้รับผิดชอบมากที่สุด เพื่อคาดการณ์ประมาณการจ่ายของแต่ละระบบงาน ทำให้ทราบว่าระบบงานนั้นมีจำนวนเงินเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ โดยวิเคราะห์จากเงินงบประมาณที่โรงเรียนได้รับ การวิเคราะห์ดังกล่าวนี้จะทำการวิเคราะห์ต้นทุน 2 มิติ โดยพิจารณาจ่ายของระบบงานเทียบกับผลงานหรือภาระงานที่ประสบผลสำเร็จ เช่น ระบบงานได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานจำนวนหนึ่ง เมื่อการดำเนินงานแล้วเสร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และยังคงเหลืองบประมาณบางส่วนถือได้ว่า ระบบงานนี้มีประสิทธิภาพสูง หากงบประมาณหมดไปและการดำเนินงานแล้วเสร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ถือได้ว่า ระบบงานนี้มีประสิทธิภาพ แต่ถ้างบประมาณหมดไปและการดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถือว่าระบบงานนี้ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ขั้นตอนถือเป็นการวิเคราะห์ต้นทุนการจัดการศึกษา ทำให้ทราบถึงจุดที่ใช้ต้นทุนสูงและต่ำรวมถึงทราบสาเหตุและที่มาที่ทำให้ใช้ต้นทุนสูง เป็นการใช้หลักความมีเหตุผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดต้นทุนได้นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์มา กำหนดสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน (Cost Object) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ต้นทุนสำหรับจัดกิจกรรมการวิเคราะห์รายรับ การวิเคราะห์รายจ่าย การวิเคราะห์ภาระงานกำกับติดตามกำกับติดตามกำกับติดตามการกำหนดต้นทุนการจัดสรรทุนและค่าใช้จ่ายการเบิกจ่ายประเมินผลรางวัล วิเคราะห์และการจัดการความรู้การเรียนการสอนตามความเหมาะสม ซึ่งโรงเรียนได้กำหนดทุนค่าใช้จ่ายสำหรับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานตามโครงสร้าง (Routine) และทุนสำรองในอัตราส่วน 6 : 3 : 1 โดยฝ่ายบริหารได้กำกับติดตามให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดและประเมินผลรางวัลการดำเนินงานโดยใช้ TAKS Evaluation ประเมินประสิทธิภาพของการควบคุมต้นทุนการจัดการการศึกษาของโรงเรียน

โดยวัดจากร้อยละของหน่วยงาน/งาน/โครงการ ที่ใช้งบประมาณตามแผน และเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับนำไปใช้ในการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้

จากการดำเนินงานตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านการบริหารงานงบประมาณดังกล่าว ส่งผลให้การจัดการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการโรงเรียนตามกิจกรรม/งาน/โครงการ มีผลการดำเนินงานครอบคลุมทุกตัวชี้วัด มีการรายงานผลตามวงจรคุณภาพสูงกว่าเป้าหมายและมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกโครงการ

ภาพที่ 12 การควบคุมต้นทุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนตากพิทยาคม

นอกจากนี้โรงเรียนยังได้รับการส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน ให้โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการศึกษานอกจากงบประมาณรายได้ เป็นเงินนอกงบประมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องถือเป็นตัวชี้วัดความมั่นคง แข็งแกร่งทางการเงินของโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในด้านการเงินของโรงเรียน จากภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคมและสะท้อนถึงการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง แสดงดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รายได้สถานศึกษาจากเงินนอกงบประมาณ ปี พ.ศ. 2557 - 2559

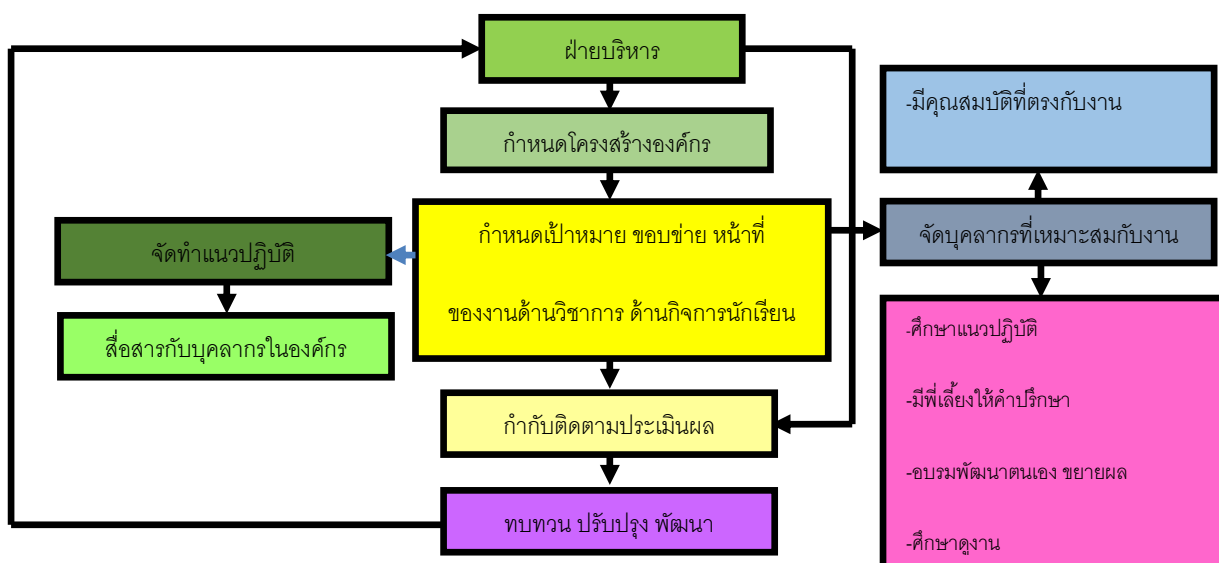
ปี พ.ศ.	เงินงบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
พ.ศ. 2557	11,431,000	19,832,403
พ.ศ. 2558	9,438,050	20,889,341
พ.ศ. 2559	9,583,400	21,494,333

จากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA สภาพการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของโรงเรียนตากพิทยาคม อยู่ในระดับดีมาก โดยการดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน(สตง.) กำกับดูแล ส่งผลให้การดำเนินการ ด้านงบประมาณมีความมั่นคง

(Financial Viability) และลดความเสี่ยงในองค์กร ถือเป็นปัจจัยด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านการเงินสามารถบูรณาการบริหารจัดการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเป็นหน่วยเบิกตรง ส่งผลให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานด้านการเงินมีความสะดวกรวดเร็ว คล่องตัว ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

(3) ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนตากพิทยาคมตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA นั้น โรงเรียนได้กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพของครูโดยมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษากำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพยึดถือตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดเวลาทำงานและวันหยุดราชการของสถานศึกษา พ.ศ. 2547 กฎ กคศ.ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนครูและหลักเกณฑ์วิธีการย้ายครู โดยมีการจัดรูปแบบการทำงานและบริหารบุคลากรเพื่อให้งานบรรลุผล แสดงดังภาพที่ 13

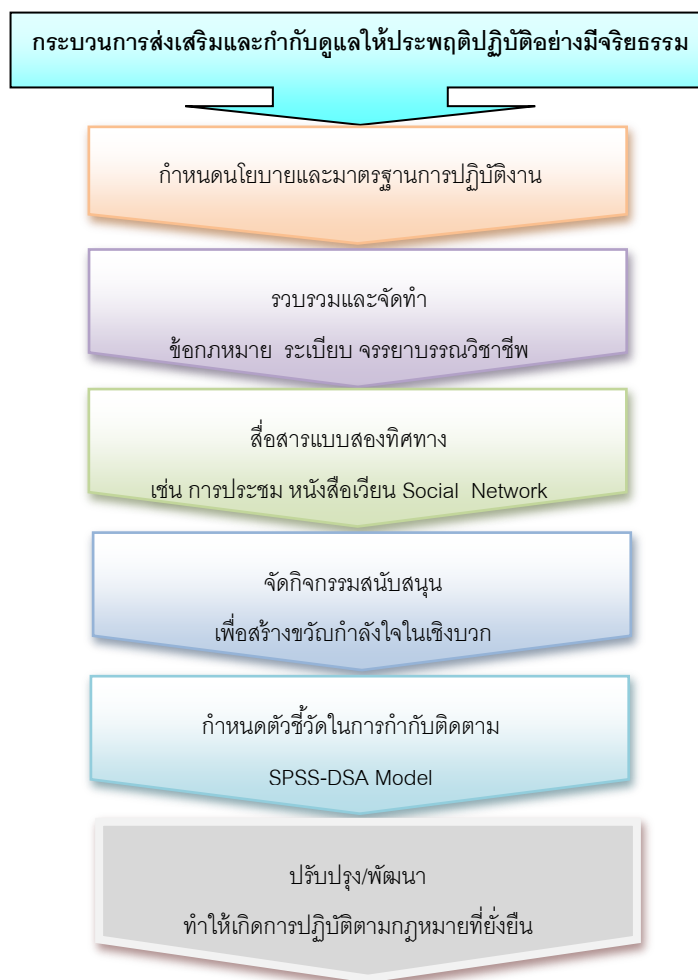

ภาพที่ 13 กระบวนการจัดรูปแบบการทำงานและบริหารงานบุคคลเพื่อให้งานบรรลุผล

โรงเรียนตากพิทยาคมได้มีส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย และมีจริยธรรมตามขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี และกฎหมายที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการเพื่อแสดงความมั่นใจการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากร โดยมีกระบวนการส่งเสริมและกำกับ

ดูแลให้มีการประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมภายใต้โครงสร้างระบบธรรมาภิบาล การสร้างปฏิสัมพันธ์กับครู นักเรียน และภาคีเครือข่ายของโรงเรียน โดยมีกระบวนการดังภาพที่ โดยมีกระบวนการดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย มาตรฐานการปฏิบัติงานให้ชัดเจน
- (2) จัดทำข้อกำหนดทางจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการปฏิบัติของครู คู่มือนักเรียน ยึดถือตามระเบียบกฎหมาย รวมถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ด้วย
- (3) สื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจตรงกันในโรงเรียน
- (4) จัดกิจกรรมสนับสนุนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในเชิงบวกและลดวิธีการหรือโอกาสที่จะจูงใจให้เกิดการกระทำผิด
- (5) การติดตามผลการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ TAKS Evaluation
- (6) ประเมินผลการปฏิบัติ ผ่าน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ได้รับขวัญกำลังใจ ไม่ผ่าน

ให้ดำเนินการแก้ไขพัฒนา เพื่อให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมที่ยั่งยืน

ภาพที่ 14 กระบวนการส่งเสริมและกำกับดูแลให้ประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม

นอกจากนี้ บุคลากรในองค์กรได้รับการปลูกฝังแนวคิดและทัศนคติต่าง ๆ ให้มีแนวคิดในการทำงานที่เป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันในองค์กร โดยมีกระบวนการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ดังนี้ คือ การสำรวจเพื่อกำหนดวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ได้แก่ “รวมพลัง สร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ เชิดชูสถาบัน” ซึ่งมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรทุก ๆ คนได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ส่งเสริมทัศนคติบุคลากรเดิมและบุคลากรใหม่ในองค์กรเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ปฏิบัติจากรุ่นสู่รุ่นสืบต่อกันมา ตรวจสอบผลการดำเนินการทำงานที่เข้ากับวัฒนธรรมที่ตั้งไว้ในองค์กร ประเมินโดยการสำรวจผลตอบรับของบุคลากรในสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมไปถึงผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการกระตุ้น กำกับติดตาม และสนับสนุนให้ครูได้แสดงพลังและศักยภาพอย่างเต็มที่ในการวางแผนถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวคิด ดำเนินงานโครงการ กำกับติดตาม ตลอดจนการส่งเสริมในเรื่องขวัญและกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน มีความตระหนักและเน้นความสำคัญ ในการวิเคราะห์ปัญหาสภาพบริบทของโรงเรียน และร่วมกันวางแผน การนำไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรครูตากพิทยาคมอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบ และบูรณาการงานต่าง ๆ ที่ต้องทำร่วมกันอย่างมีเอกภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ ภาควิชาของโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนตากพิทยาคม สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคม สมาคมครู-ผู้ปกครองโรงเรียนตากพิทยาคม และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ร่วมเป็นองค์กรที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนตากพิทยาคม ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมวันสถาปนาโรงเรียนตากพิทยาคม กิจกรรมอภิล่าถ้ำครูผู้เกษียณอายุราชการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความรักในองค์กร ความเข้าใจ ความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กรได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้บุคลากรเกิดความผูกพันกับโรงเรียน มีอัตราการลาตลง รวมถึงมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แสดงดังตารางที่ - ตารางที่

ตารางที่ 11 สถิติการลาประเภทต่าง ๆ ปีการศึกษา 2557 - 2559

ประเภทการลา	ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559	
	ครั้ง/เฉลี่ยต่อ	วัน/เฉลี่ยต่อ	ครั้ง/เฉลี่ยต่อ	วัน/เฉลี่ยต่อ	ครั้ง/เฉลี่ยต่อ	วัน/เฉลี่ยต่อ
	คน	คน	คน	คน	คน	คน
ลากิจ	2 ครั้ง	4 วัน	1 ครั้ง	1 วัน	1 ครั้ง	1 วัน
ลาป่วย	1 ครั้ง	1 วัน	2 ครั้ง	3 วัน	2 ครั้ง	2 วัน

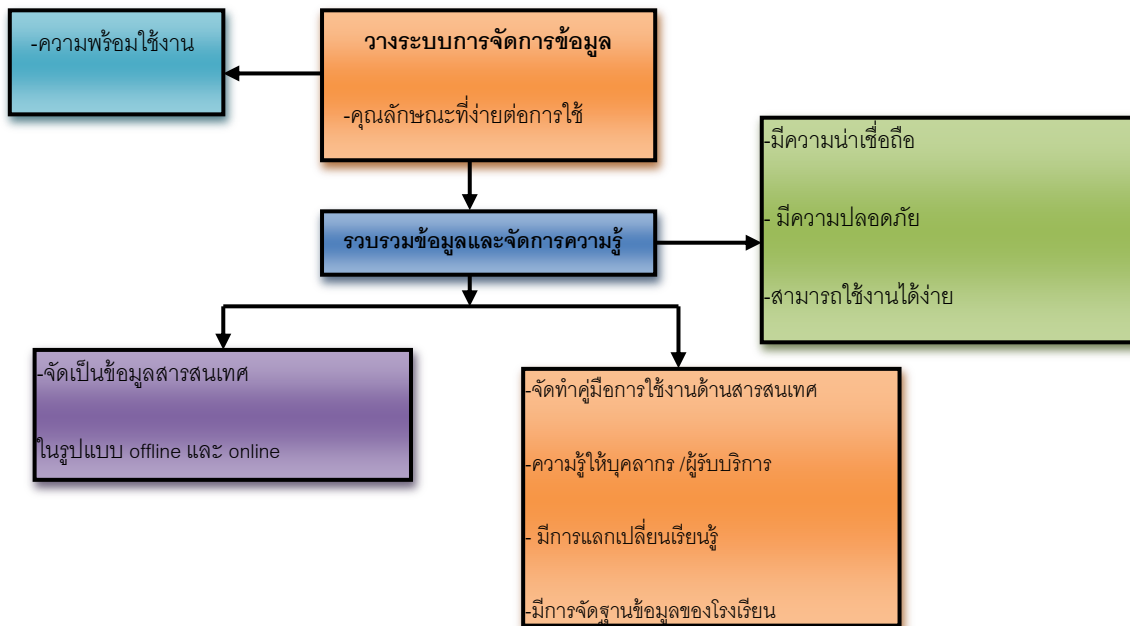
ตารางที่ 12 การพัฒนาบุคลากรและการเลื่อนวิทยฐานะ ปีการศึกษา 2557 - 2559

การพัฒนาบุคลากร	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา
	2557	2558	2559
เฉลี่ยจำนวนชั่วโมงการอบรมพัฒนาตนเองของบุคลากร	36 ชั่วโมงต่อปี	36 ชั่วโมงต่อปี	36 ชั่วโมงต่อปี
ครูมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ	2	1	1

(4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

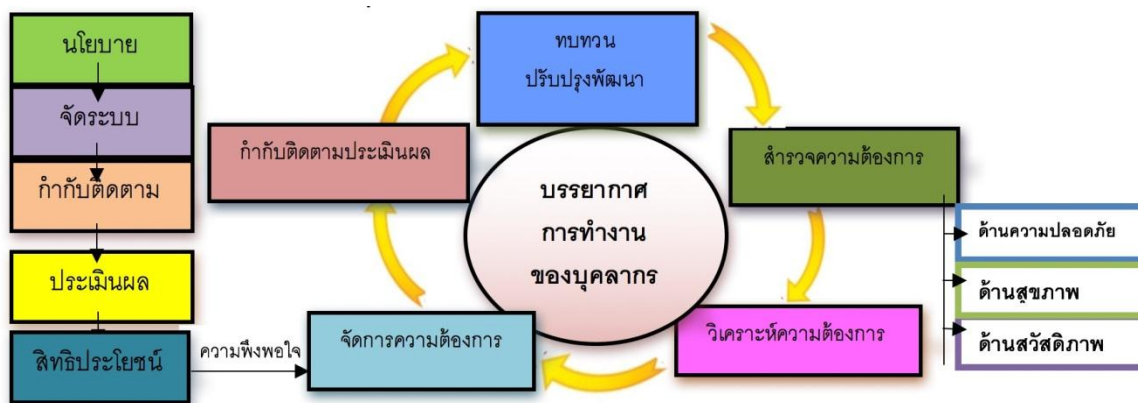
โรงเรียนตากพิทยาคมได้ใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA โดยได้จัดบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและบริการทางการศึกษาที่สำคัญ ประกอบด้วยบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาจัดให้มีห้องสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Lan-Wifi สำหรับบุคลากรและนักเรียน รวมทั้งนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียนในฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 4 ฝ่ายบริหารและมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ อาทิเช่น Google app For Education, Line, Facebook เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารงานให้เป็นไปด้วย ความรวดเร็ว เหมาะสม มีประสิทธิภาพและทันสมัย ด้านการบริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมนั้น โรงเรียนได้รับความเชื่อมั่นให้เป็นศูนย์สอบวัดและประเมินความรู้ความสามารถให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศูนย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) การทดสอบความถนัดทั่วไป การสอบความถนัดทางด้านวิชาชีวะและวิชาการ (GAT/PAT) การสอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และให้บริการสถานที่แก่หน่วยงานภายนอก บุคลากรทั่วไปที่มาติดต่อขอใช้สถานที่ของโรงเรียน และให้บริการด้านการศึกษาดูงานในเรื่องศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนตากพิทยาคมได้หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการจัดการสารสนเทศ และสร้างระบบในการทำให้มั่นใจว่า ข้อมูลมีความถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ ทันทเวลา ปลอดภัยและพร้อมใช้งาน มีกระบวนการวิเคราะห์และทบทวนการดำเนินการของโรงเรียนมีตามแผนภาพดังภาพที่ มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศโดยใช้โปรแกรมระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนทั้งทางด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบจัดการคลังข้อสอบ ระบบจัดการข้อมูลสารสนเทศชุมชนออนไลน์ ระบบจัดการข้อมูลประชาสัมพันธ์เว็บไซต์โรงเรียนตากพิทยาคม การบริหารงานด้านงานแผนงานที่เชื่อมโยงกับระบบงานประกันคุณภาพและงานการเงินพัสดุ ในด้านระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบ QA online ในการประเมินความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองตามมาตรฐานการศึกษา 15 มาตรฐาน ซึ่งทำให้ประหยัดเวลา และกระตือรือร้นในการรวบรวมข้อมูล อีกทั้งได้รับข้อมูลครบถ้วน และมีการประเมินผลที่รวดเร็ว แม่นยำทำให้ได้ข้อมูล เพื่อการประเมิน พัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไปเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูล และสารสนเทศและความรู้แม่นยำถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันทกาล ปลอดภัย และเป็นความลับ

ภาพที่ 15 วิธีการจัดการข้อมูลสารสนเทศและการจัดการความรู้

นอกจากนี้ โรงเรียนตากพิทยาคม ได้ดำเนินการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและความปลอดภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับกฎระเบียบด้านอาชีวอนามัย แสดงดังภาพที่ 16 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยคณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในโรงเรียนด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยกำหนดให้มีการดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ของลูกจ้างประจำและบุคลากรทุกคนและปฏิบัติงานตามที่กำหนด ภายหลังจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเห็นชอบแนวทางดังกล่าว จะดำเนินการจัดทำแผนความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยและสุขอนามัยในสถานที่ทำงาน เช่น กิจกรรม Big Cleaning Day และถ่ายทอดให้ทุกฝ่าย/งานนำไปปฏิบัติ มีการส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากรในโรงเรียน มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย การมอบหมายงานหรือการสั่งการเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา ชัดเจน เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง อาทิ การติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง ถังดับเพลิง ปิด ประตูอาคารต่าง ๆ การจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน มีการกำกับติดตามการทำงาน ประเมินผล และทบทวนปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เอื้อให้บุคลากรมีความสุขส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการทำงาน

ภาพที่ 16 กระบวนการจัดบรรยากาศในการทำงานของบุคลากร

1.2 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านรางวัลศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

จากการที่โรงเรียนตากพิทยาคม เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนตากพิทยาคมจึงเป็นผู้นำการพัฒนาความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริสให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน สามารถพึ่งตนเองและเป็นวิถีชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงอย่างยั่งยืนโดยใช้รูปแบบการบริหาร SPSS – DSA

ผลการทำกิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 โรงเรียนได้จัดอบรมครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนเกิดความเข้าใจสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และบูรณาการกับการเรียนการสอนกับวิชาที่สอนเป็นประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนในการฝึกถอดรหัสประสบการณ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่ประสบเห็นในชีวิตประจำวันอย่างเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนมีคุณธรรมและอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมค่ายนักเรียนแกนนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดกิจกรรมค่ายนักเรียนแกนนำให้กับนักเรียนที่จะทำหน้าที่เป็นแกนนำในแต่ละฐานการเรียนรู้ 14 ฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยวิทยากรแกนนำรุ่นพี่ที่ผ่านการอบรมมาจากมูลนิธิยุวสถิรคุณมาแล้ว นักเรียนสามารถถอดรหัส 3 หัวง 2 เงื่อนไขและ 4 มิติได้อย่างถูกต้อง โดยเดินศึกษาฐานละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้ 14 ฐานการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 4 ศูนย์การเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ 14 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ศูนย์องค์ความรู้ แบ่งเป็น 5 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานที่ 1 พระราชกรณียกิจ

ฐานที่ 2 อาเซียนศึกษา

ฐานที่ 3 ธนาคารโรงเรียน

ฐานที่ 4 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ฐานที่ 5 ฐานโปรแกรม GSP

2. ศูนย์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานที่ 6 ห้องเรียนสี่เหลี่ยม

ฐานที่ 7 ปุ่มหมักเงินแสน

ฐานที่ 8 ไม้สามอย่างประโยชน์สี่อย่าง

3. ศูนย์ส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานที่ 9 คนเพาะเห็ด

ฐานที่ 10 กลัวยักษ์เศรษฐกิจ

4. ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 4 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานที่ 11 กระทงสายไหลประทีป 1,000 ดวง

ฐานที่ 12 สมุนไพร

ฐานที่ 13 เจดีย์วัดสะแกศ

ฐานที่ 14 อาหารพื้นบ้าน

โดยนักเรียนได้ศึกษาโดยเดินศึกษาไปตามฐานต่าง ๆ จนครบ 14 ฐาน ได้ถอดรหัส ประสพการณ์ 3 ท่วง 2 เงื่อนไขและ 4 มิติ ตามฐานต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูโรงเรียนตากพิทยาคม และครูในเครือข่าย 11 โรงเรียน โดยวิทยากรของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนตากพิทยาคม โดยจัดแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และการบูรณาการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้จริง

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมการขับเคลื่อนขยายผลสู่ภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ได้นำผลผลิตที่ได้จากกาเรียนรู้ใน 14 ฐานการเรียนรู้ เช่น ผลิตภัณฑ์น้ำหมักชีวภาพจากหน่อกล้วย ปุ่มหมัก เห็ด พืชสวนครัว นำไปแจกจ่ายให้กับนักเรียนผู้ปกครอง ชุมชน

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมการขับเคลื่อนขยายผลสู่ภายนอก เช่น การเป็นวิทยากรการจัดนิทรรศการ ส่งผลให้มีโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดและต่างจังหวัด หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน มาศึกษา ดูงาน

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแสดงความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ส่งเสริมการปฏิบัติตามค่านิยมหลัก 12 ประการ

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคมได้รับทุนเศรษฐกิจพอเพียง (ทพพ.) จากศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ปีการศึกษา 2557 นางสาวกฤษมาลย์ สอนสำโรง

ปีการศึกษา 2558 นายรุ่งโรจน์ นิลจันทร์

และนอกจากนี้ ในปีการศึกษา 2559 โรงเรียนตากพิทยาคม ได้รับมอบป้ายโครงการครอบครัวพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชน จากมูลนิธิครอบครัวพอเพียง ภายใต้การนำของ ดร.สุเมท ตันติเวชกุล เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ผลการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน
ปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านการบริหารงานวิชาการ

รองผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการภาคีเครือข่าย โรงเรียนตากพิทยาคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดทำ สารการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ครูจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนสามารถวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนตากพิทยาคม ส่งเสริมให้ครูได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียน คิดค้นและผลิตสื่อ จากวัสดุพื้นบ้าน เพื่อนำมาประกอบการสอน จัดสภาพห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนการสอน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้เข้าอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

(2) ด้านการบริหารงบประมาณ

โรงเรียนตากพิทยาคม มีการวางแผนจัดทำงบประมาณการใช้จ่าย และแผนปฏิบัติงาน ประจำปีด้านงบประมาณ มีการวางแผนการบริหารการเงินและงบประมาณ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดซื้อ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ-อุปกรณ์ กำกับติดตามดูแลการใช้เงินงบประมาณต่าง ๆ อย่าง คุ่มค่า และเหมาะสม โดยนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

(3) ด้านการบริหารงานบุคลากร

โรงเรียนตากพิทยาคม มีการวางแผนเพื่อจัดบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษมาทำงานใน โรงเรียน กำหนดนโยบายด้านการจัดบุคลากรทำงานในโรงเรียนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง จัดอบรมให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและด้านต่าง ๆ แก่บุคลากร ให้ความช่วยเหลือและ อำนวยความสะดวกในการทำงาน มีรูปแบบตรวจสอบการทำงานของบุคลากร มีสวัสดิการที่เหมาะสม ให้บุคลากร ทำให้เกิด ความรัก ความสามัคคี และเกื้อกูลกัน

(4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

โรงเรียนตากพิทยาคม ได้จัดประชุมวางแผนกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษา มีกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ ข้อมูลหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ทางเว็บไซต์ วารสารของโรงเรียน ทำให้สังคม ชุมชนได้ทราบ ผลการ ดำเนินงานเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนและการปฏิบัติตนของ นักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน ตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาค ม (สำหรับนักเรียน) โดยได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบบริหาร สถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม (สำหรับ นักเรียน) ประกอบด้วย แบบประเมินระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ แก่กลุ่ม ตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2559 รวมจำนวน 336 คน

2. ผู้วิจัยได้รับแบบประเมินกลับคืน พบว่าได้รับกลับคืนครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของการตอบแบบประเมิน จากนั้นทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลเป็นระดับความคิดเห็น

แบบประเมินระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 336 คน ประเมินตนเองใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรอบคอบ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต จำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ ได้ผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลระดับความคิดเห็นการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง

ข้อ	ข้อความ	n = 336		
		\bar{X}	S.D.	แปลผลระดับความคิดเห็น
ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ				
1	นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างเหมาะสม	4.40	0.49	มาก
2	นักเรียนรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายอย่างประหยัด ตามฐานะของตน	3.50	0.67	มาก
3	นักเรียนมีการใช้จ่ายที่สมดุลระหว่างรายจ่ายกับรายรับ	4.00	0.77	มาก
ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรอบคอบ				
4	นักเรียนใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล คุ่มค่า และมีความจำเป็น	4.01	0.78	มาก
5	นักเรียนมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเสมอ	4.00	0.63	มาก

ข้อ	ข้อความ	n = 336		
		\bar{X}	S.D.	แปลผลระดับความคิดเห็น
ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี				
6	นักเรียนมีการออมเงินสม่ำเสมอ	4.10	0.83	มาก
7	นักเรียนดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตอยู่เป็นประจำ	4.60	0.67	มากที่สุด
ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต				
8	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ	4.09	0.83	มาก
9	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.30	0.64	มาก
ด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต				
10	นักเรียนรู้สึกละเอียดใจเมื่อทำผิด	4.00	0.63	มาก
11	นักเรียนเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมได้	4.06	0.75	มาก
12	นักเรียนส่งงานครบทุกชิ้นและตรงเวลา	4.06	0.79	มาก
ภาพรวม		3.75	0.64	มาก

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียงพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$; S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตอยู่เป็นประจำ ($\bar{X} = 4.60$; S.D. = 0.67) รองลงมา นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.60$; S.D. = 0.67) และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.64) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายอย่างประหยัด ตามฐานะของตน ($\bar{X} = 3.50$; S.D. = 0.67)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นสิ่งยืนยันให้เห็นว่าด้วยรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA สามารถส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านการเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง และสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ตามเป้าหมายการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษาทุกประการ

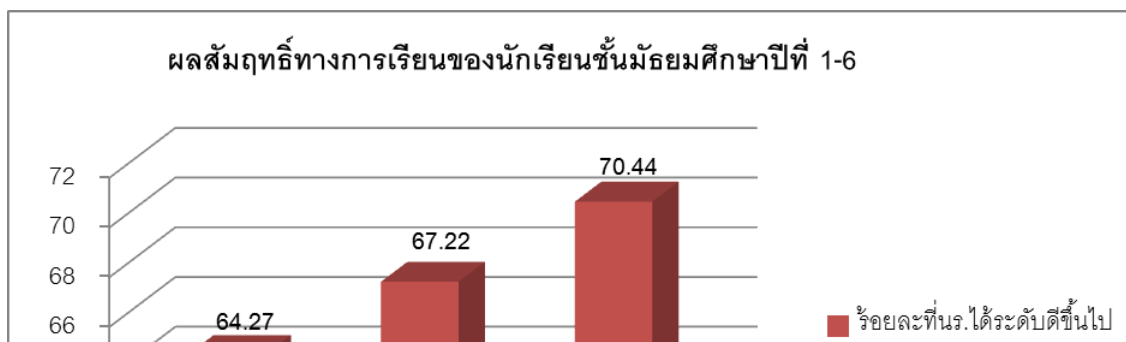
1.3 ผลจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในด้านคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนตากพิทยาคม ใช้รูปแบบการบริหาร SPSS-DSA ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยระบบหลักสอดคล้องกับ โดยใช้วิสัยทัศน์ คือ “โรงเรียนตากพิทยาคมเป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำ เทียบเคียงมาตรฐานสากลบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ประสบผลสำเร็จ โดยมีผลลัพธ์ในการขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

(1) ผลลัพธ์ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

โรงเรียนตากพิทยาคมได้มีการจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายเทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ตอบสนองต่อความถนัดและศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียน โดยโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อยอดหลักสูตรโดยใช้นวัตกรรมโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล 6 โครงการตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายจากรัฐ ได้แก่ หลักสูตร ESMTE, หลักสูตร SME, หลักสูตร Pre – Engineering, หลักสูตร MEP, หลักสูตร EIS และหลักสูตร ASEAN ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามนวัตกรรมโครงการนี้ เพื่อ

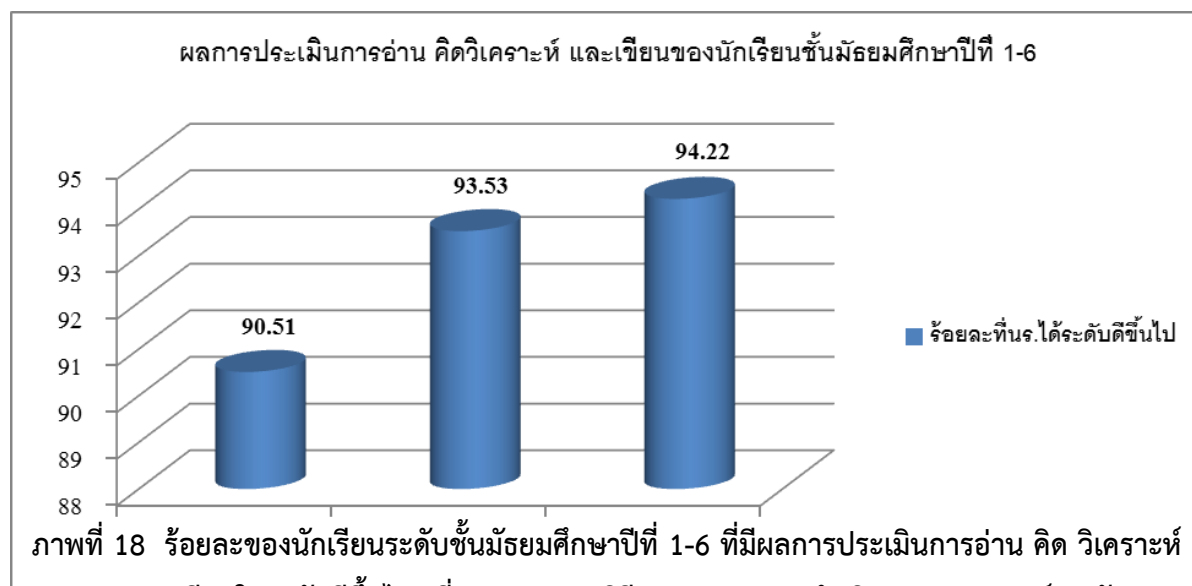
ส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดสู่มาตรฐานสากลและประชาคมอาเซียน สามารถสร้างเสริมนักเรียนสู่การเป็นประชากรโลกที่มีคุณภาพและอยู่บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและได้เพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล รายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS1) การสื่อสารและการนำเสนอ (IS2) และการนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (IS3) มีการจัดสาระเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนรู้ครบถ้วน ทั้งด้าน ICT ด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงมีการกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นโดยลำดับ แสดงดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 ร้อยละของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี (เกรดเฉลี่ย 3.00) ขึ้นไป ปีการศึกษา 2557 – 2559 (ที่มา : รายงานวิธีการและผลการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ประจำปี 2559 โรงเรียนตากพิทยาคม)

จากภาพ พบว่าร้อยละของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนตากพิทยาคมที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของระดับดี (เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป) ปีการศึกษา 2557-2559 มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งแสดงถึงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนตากพิทยาคม

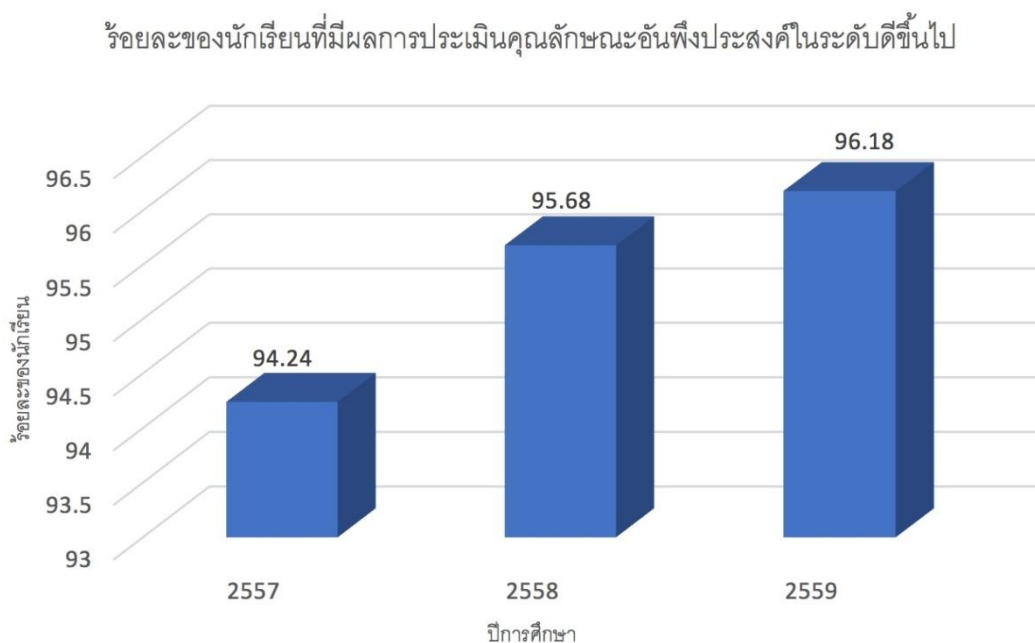
นอกจากนี้ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน รวมถึงผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลการประเมินในระดับสูงขึ้นไปทุกปีการศึกษา แสดงดังภาพที่ 18

จากภาพที่ พบว่าร้อยละของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2557-2559 มีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนในระดับดีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่าง

ต่อเนื่องทุกปีโดยในปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับดีขึ้นไปร้อยละ 94.22 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2557 ที่ร้อยละ 90.51 และปีการศึกษา 2558 ที่ร้อยละ 93.53 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีผลการประเมินอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับสูงเพิ่มขึ้น

สำหรับผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แสดงดังภาพที่ 19 พบว่า ในปีการศึกษา 2557-2559 ร้อยละของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีขึ้นไปเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือในปีการศึกษา 2557 ที่ร้อยละ 94.24 เป็น 95.68 และ 96.18 ในปีการศึกษา 2558 และ 2559 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แสดงถึงแนวโน้มของผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

ภาพที่ 19 ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีขึ้นไป ปีการศึกษา 2557 - 2559 (ที่มา : รายงานวิธีการและผลการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ประจำปี 2559 โรงเรียนตากพิทยาคม)

(2) ด้านผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียน

จากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในการบริหารสถานศึกษาทุกภาคส่วนลงสู่ผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกรายวิชา แสดงดังภาพที่ 20 - ดังภาพที่ 21

คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559
โรงเรียนตากพิทยาคม เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ภาพที่ 20 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559
โรงเรียนตากพิทยาคม เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (ที่มา : รายงานวิธีการ
และผลการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ประจำปี 2559 โรงเรียนตากพิทยาคม)

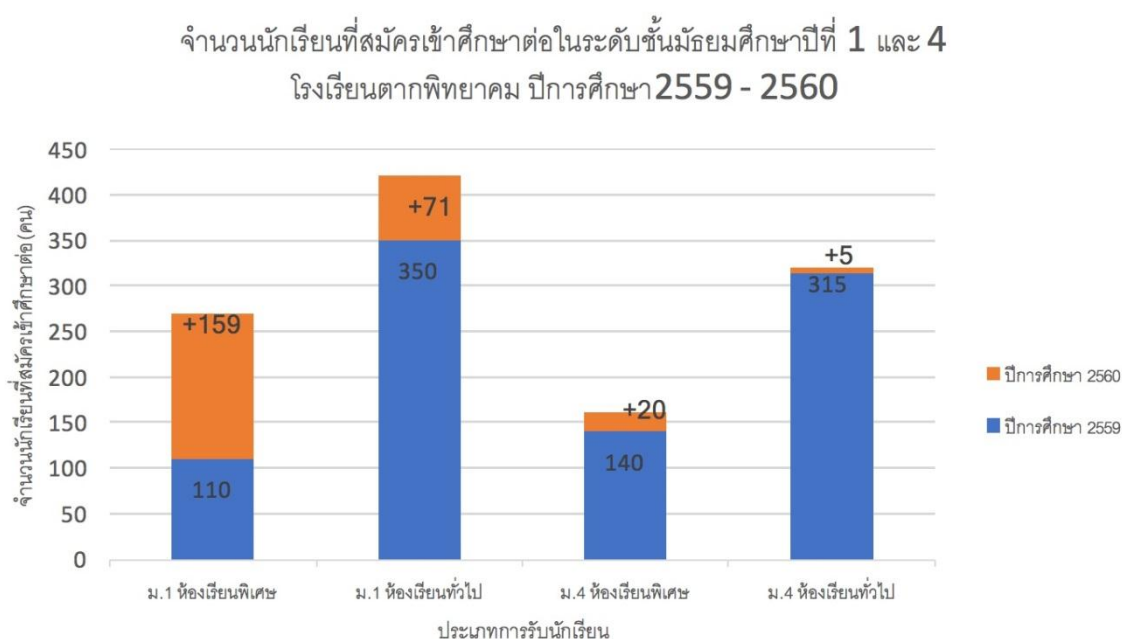
คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559
โรงเรียนตากพิทยาคม เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ภาพที่ 21 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559
โรงเรียนตากพิทยาคม เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (ที่มา : รายงานวิธีการ
และผลการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ประจำปี 2559 โรงเรียนตากพิทยาคม)

(3) ความเชื่อมั่นต่อการเข้าศึกษาต่อของโรงเรียน

จากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ทำให้คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครองในการนำนักเรียนเข้าศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนตากพิทยาคม ทำให้พบว่ามีนักเรียนสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นจากเดิม แสดงดังภาพที่ 22 โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประเภทห้องเรียนพิเศษ มีนักเรียนที่ให้ความสนใจสมัครเข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2560 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2559 คิดเป็นร้อยละ 144.55 (เพิ่มขึ้น 2.44 เท่า) ห้องเรียนทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.29 และสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประเภทห้องเรียนพิเศษ มีนักเรียนสมัครเข้าศึกษาต่อโรงเรียนตากพิทยาคมปีการศึกษา 2560 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.29 และประเภทห้องเรียนทั่วไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.59 ตามลำดับ

ภาพที่ 22 จำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 โรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 – 2560 (ที่มา : ฝ่ายวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา กลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนตากพิทยาคม)

2. ผลการประเมินตามแบบประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมินตามแบบประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย รองผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 191 คน ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

1. ภายหลังจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม เป็นแบบ Rating Scale ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 191 คน ทำการประเมินและให้ข้อเสนอแนะ

2. ผู้วิจัยได้รับแบบประเมินกลับคืน ผลปรากฏว่าได้รับคืนครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินมาตรวจคำตอบ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ตามเกณฑ์การประเมิน แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผลตามระดับความคิดเห็น

จากการประเมินดังกล่าว พบว่าได้ผลการประเมินแสดงดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

รายการประเมิน	n = 191		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ผู้บริหาร			
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์	4.40	0.49	มาก
2. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา	4.23	0.78	มาก
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยและยึดหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	4.00	0.77	มาก
รวม	4.21	0.68	มาก
ครู			
4. ครูต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.01	0.78	มาก
5. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.00	0.63	มาก
6. ครูกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถอธิบายหรือตอบข้อซักถามสอดคล้องกับผลงานที่ปรากฏอย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.10	0.83	มาก
7. ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร	4.60	0.66	มากที่สุด
8. ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้	4.10	0.83	มาก
9. ครูให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.30	0.64	มาก
รวม	4.19	0.73	มาก
นักเรียน			
10. นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษและ ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสารได้ดี	4.30	0.78	มาก
11. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถรอบด้านหรือ	4.10	0.70	มาก

รายการประเมิน	n = 191		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
อมีความสามารถพิเศษและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมผ่านการประเมินในระดับชาติ			
12. นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ในอัตราสูงขึ้น	4.01	0.64	มาก
13. มีคุณธรรม จริยธรรม	4.10	0.83	มาก
14. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จอย่างเหมาะสม	3.90	0.83	มาก
15. มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของไทยและนานาชาติ	3.99	0.90	มาก
รวม	4.07	0.78	มาก
แหล่งเรียนรู้			
1.บริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่น และส่งเสริมให้นักเรียนอยากมาเรียน รักโรงเรียน	4.10	0.83	มาก
2.ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีปริมาณหนังสือสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอเหมาะสมและมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย	4.30	0.78	มาก
3.มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีดีเดีย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.70	0.46	มากที่สุด
4.เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว	4.40	0.49	มาก
ภาพรวม	4.38	0.64	มาก
การบริหารจัดการ			
1. ประสานความช่วยเหลือและหรือได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงาน	4.70	0.46	มากที่สุด
2. ดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร	3.40	0.49	ปานกลาง

รายการประเมิน	n = 191		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
จัดการ			
3. สามารถแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพ	4.20	0.75	มาก
4. สถานศึกษาและชุมชนมีโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน	4.28	0.78	มาก
5. นำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้ ในการบริหารจัดการ ครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน	4.68	0.04	มากที่สุด
ภาพรวม	4.16	0.66	มาก
เครือข่ายร่วมพัฒนา			
1. มีเครือข่ายสนับสนุนจาก สมาคม ชมรม สถาบันอุดมศึกษา และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐและเอกชน	4.10	0.76	มาก
2. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนา ท้องถิ่นและชุมชน	4.09	0.74	มาก
3. สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้ และบริการชุมชน และการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.14	0.74	มากที่สุด
4. มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกัน เป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาทุก ๆ ระดับ	4.17	0.74	มาก
ภาพรวม	4.13	0.76	มาก
การพัฒนาระบบสารสนเทศ			
1. ผลการพัฒนาเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและ สังคม	4.13	0.68	มาก
2. มีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ ครอบคลุมและสมบูรณ์	4.14	0.83	มาก
3. จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทันสมัย ทันต่อการใช้งาน	4.22	0.74	มาก
4. นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.81	มาก
5. ใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพโดยการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จ	4.10	0.87	มาก

รายการประเมิน	n = 191		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษาและผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.34	0.70	มาก
ภาพรวม	4.26	0.77	มาก

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ารูปแบบบริหารสถานศึกษาดังกล่าว สามารถสร้างความสำเร็จของสถานศึกษาในทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา และด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ในระดับปานกลาง ถึง มาก ในทุกรายการประเมิน กล่าวคือ

1. ด้านผู้บริหารพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$; S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$; S.D. = 0.78) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยและยึดหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = 0.68) ตามลำดับ

2. ด้านครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$; S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.60$; S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ครูให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.64) และครูกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถอธิบายหรือตอบข้อซักถามสอดคล้องกับงานที่ปรากฏอย่างเป็นเหตุเป็นผลและครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = 0.63) ตามลำดับ

3. ด้านนักเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$; S.D. = 0.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารได้ดี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.78) รองลงมาคือ นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.83) และนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ในอัตราสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.01$; S.D. = 0.64) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$; S.D. = 0.83) ตามลำดับ

4. ด้านแหล่งเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีเต็มทีเดียว ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์

เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$; S.D. = 0.46) รองลงมาคือ เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.49) และห้องสมุดมีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีปริมาณหนังสือสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอเหมาะสมและมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.78) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่นปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่น และส่งเสริมให้นักเรียนอยากมาเรียน รักโรงเรียน ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.83) ตามลำดับ

5. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$; S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ประสานความช่วยเหลือและหรือได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$; S.D. = 0.46) รองลงมาคือ นำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้ในการบริหารจัดการ ครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.68$; S.D. = 0.04) และสถานศึกษาและชุมชนมีโครงการ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน ($\bar{X} = 4.28$; S.D. = 0.78) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$; S.D. = 0.49) ตามลำดับ

6. ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$; S.D. = 0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาทุกๆ ระดับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.74) รองลงมาคือ สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้และบริการชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.14$; S.D. = 0.74) และมีเครือข่ายสนับสนุนจาก สมาคม ชมรม สถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน ($\bar{X} = 4.09$; S.D. = 0.74) ตามลำดับ

7. ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$; S.D. = 0.77) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษา และผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$; S.D. = 0.70) รองลงมาคือ จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบทันสมัย ทันต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 4.22$; S.D. = 0.74) และมีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.14$; S.D. = 0.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.07$; S.D. = 0.81) ตามลำดับ

จากข้อมูลผลการประเมินดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการประเมินตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ตามรายด้านได้ดังตารางที่

ตารางที่ 15 ผลการประเมินตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม สรุปรายด้าน

รายการ	n = 191		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านผู้บริหาร	4.21	0.68	มาก
ด้านครู	4.19	0.73	มาก
ด้านนักเรียน	4.07	0.78	มาก
ด้านแหล่งเรียนรู้	4.38	0.64	มาก
ด้านการบริหารจัดการ	4.16	0.66	มาก
ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา	4.13	0.76	มาก
ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ	4.26	0.77	มาก
ภาพรวมความสำเร็จของโรงเรียน	4.20	0.72	มาก

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาความสำเร็จของโรงเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคมเป็นรายด้าน พบว่า ภาพรวมความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$; S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.26$; S.D. = 0.77) และด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.21$; S.D. = 0.68) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.07$; S.D. = 0.78) ข้อมูลดังกล่าวเมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในส่วนที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านนักเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร คณะครูในสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวจึงแสดงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษาเมื่อใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ SPSS-DSA ตามขอบข่ายงานบริหาร 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการบริหารวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารทั่วไป

โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย รองผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวนทั้งสิ้น 191 คน มีรายละเอียดดังนี้

1. ภายหลังจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา (ภาคเรียนที่ 1 และ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม เป็นแบบ Rating Scale ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 191 คน ทำการประเมินและให้ข้อเสนอแนะ

2. ผู้วิจัยได้รับแบบประเมินกลับคืน ผลปรากฏว่าได้รับคืนครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินมาตรวจคำตอบ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ตามเกณฑ์การประเมินแล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผลตามระดับความคิดเห็น

จากการประเมินดังกล่าว พบว่าได้ผลการประเมินแสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 191 คน ประกอบด้วย รองผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลเป็นระดับความคิดเห็น ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA

รายการประเมิน	n = 191								
	ผลการประเมินด้านความเหมาะสม			ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้			ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
รูปแบบบริหารสถานศึกษา									
1. Model 1 ขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	4.33	0.50	มาก	3.44	0.73	มาก	4.00	0.87	มาก
2. Model 2 กลไกการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)	4.11	0.83	มาก	4.33	0.50	มาก	3.89	0.78	มาก

รายการประเมิน	n = 191								
	ผลการประเมินด้านความเหมาะสม			ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้			ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
กลไกการดำเนินงานของรูปแบบบริหารสถานศึกษา									
1. การวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT analysis)	4.11	0.93	มาก	4.22	0.67	มาก	4.00	0.87	มาก
2. การวางแผน (P – Plan)	4.22	0.67	มาก	3.89	0.78	มาก	4.33	0.73	มาก
3. หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – SBM)	3.89	0.60	มาก	4.00	0.71	มาก	4.22	0.83	มาก
4. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S – SEPM)	4.56	0.73	มากที่สุด	4.00	0.50	มาก	4.11	0.93	มาก
5. ร่วมทำร่วมปฏิบัติ (D – Do)	4.33	0.50	มาก	4.11	0.93	มาก	4.00	0.71	มาก
6. กรอบการพิจารณาในกระบวนการทำงาน (TEPS Framework)	4.11	0.93	มาก	3.89	0.78	มาก	4.33	0.50	มาก
7. ศึกษาผลการดำเนินการ (S – Study)	4.00	0.87	มาก	4.09	0.83	มาก	4.01	0.78	มาก
8. กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน (TAK Evaluation)	4.00	0.87	มาก	4.30	0.64	มาก	4.00	0.63	มาก
9. การพัฒนาปรับปรุง (A – Act)	4.22	0.83	มาก	4.40	0.49	มาก	4.10	0.83	มาก
ภาพรวม	4.17	0.75	มาก	4.06	0.68	มาก	4.09	0.77	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA พบว่า โดยภาพรวมของการบริหารสถานศึกษา ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.75) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.06$; S.D. = 0.68) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.09$; S.D. = 0.77) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านความเหมาะสม ได้แก่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.56$; S.D. = 0.73) รองลงมา คือ Model 1 ขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS – DSA ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.50), ร่วมทำร่วมปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.50) และการวางแผน ($\bar{X} = 4.22$; S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.69) ด้านความเป็นไปได้ ได้แก่การพัฒนาปรับปรุง ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.49) รองลงมา คือ Model 2 กลไกการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS – DSA (SPSS – DSA Model) ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.50) และ กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.64) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ Model 1 ขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS – DSA (SPSS – DSA Model) ($\bar{X} = 3.44$; S.D. = 0.73) ด้านความเป็นประโยชน์ ได้แก่ กรอบการพิจารณาในกระบวนการทำงาน ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.50) รองลงมา คือ หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ($\bar{X} = 4.22$; S.D. = 0.83 และหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.11$; S.D. = 0.93) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ Model 2 กลไกการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตาก พิทยาคม รูปแบบ SPSS – DSA (SPSS – DSA Model) ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = 0.87) ซึ่งแสดงให้เห็น ว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวสามารถพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา รวมทั้งยังมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ต่อสภาพบริบทของสถานศึกษาและเกิด ประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ รองผู้บริหาร คณะ ครุและภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม) ที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตาม รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยา คม ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 งาน ซึ่งบูรณาการตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน

เมื่อทำการจำแนกผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA เป็นรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน (ดังตารางที่ 17 – ตารางที่ 29)

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้าน บริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายชื่อ ของรองผู้บริหาร (ตารางที่ 17 - 20)

ข้อที่	ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 4		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน	4.40	0.49	มาก

ข้อที่	ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 4		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	กระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระฯ อย่างครบถ้วน			
2	ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น	3.50	0.67	มาก
3	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัย	4.00	0.77	มาก
4	เลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสมกับวัย	4.01	0.78	มาก
5	พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้	4.00	0.63	มาก
6	กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.10	0.83	มาก
7	มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	4.60	0.66	มากที่สุด
8	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ากับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการ	4.10	0.83	มาก
9	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	4.30	0.64	มาก
10	ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในการสำนึกรักบ้านเกิด	4.00	0.63	มาก
รวม		3.67	0.69	มาก

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานวิชาการของรองผู้บริหาร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$; S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.60$; S.D. = 0.66) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระฯ อย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.49) และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมความรู้ไปใช้ในการ

ดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.64) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.50$; S.D. = 0.67)

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ ของรองผู้บริหาร

ข้อที่	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 4		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	มีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	4.12	0.88	มาก
2	จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน	4.12	0.87	มาก
3	มีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก	4.12	0.57	มาก
4	มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสม	4.23	0.63	มาก
5	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ	4.45	0.50	มาก
6	มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ	4.22	0.42	มาก
7	พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย	4.23	0.92	มาก
8	ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ	3.66	0.67	มาก
9	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้	4.21	0.79	มาก
10	ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ	4.34	0.67	มาก
รวม		4.17	0.69	มาก

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงบประมาณของรองผู้บริหาร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ ($\bar{X} = 4.45$; S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรร

งบประมาณ ($\bar{X} = 4.34$; S.D. = 0.67) และพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ความสามารถ เน้นความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.23$; S.D. = 0.92) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือใช้หลักการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ ($\bar{X} = 3.66$; S.D. = 0.67)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ ของรองผู้บริหาร

ข้อที่	ด้านการบริหารบุคคล	n = 4		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม	4.17	0.88	มาก
2	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	4.05	0.87	มาก
3	พิจารณาเลื่อนขั้นบุคลากรอย่างเหมาะสมเน้นผลงาน	4.13	0.51	มาก
4	กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.30	0.60	มาก
5	มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน	4.43	0.50	มาก
6	ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.42	มาก
7	ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย	4.16	0.93	มาก
8	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์	3.64	0.70	มาก
9	มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย	4.19	0.80	มาก
10	ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรมตรวจสอบได้	4.37	0.62	มาก
รวม		4.17	0.68	มาก

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคลของรองผู้บริหาร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.68) และเมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน ($\bar{X} = 4.43$; S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.37$; S.D. = 0.62) และกำหนดบทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.30$; S.D. = 0.60) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.64$; S.D. = 0.70)

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ ของรองผู้บริหาร

ข้อที่	ด้านการบริหารทั่วไป	n = 4		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	มีการปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด	4.13	0.88	มาก
2	จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์สูงสุด	4.12	0.87	มาก
3	บริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่าง สมเหตุสมผล	4.11	0.56	มาก
4	มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ปรับเปลี่ยนได้ตาม สถานการณ์	4.26	0.63	มาก
5	มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและ ผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก	4.43	0.50	มาก
6	เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน	4.21	0.41	มาก
7	ส่งเสริมครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูล สารสนเทศ เป็นปัจจุบัน ทันต่อการใช้งาน	4.22	0.92	มาก
8	ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยี สารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.69	0.69	มาก
9	ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มี ส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัดการ สถานศึกษา	4.24	0.78	มาก
10	ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้ เป็นไปตามความต้องการของบุคลากร	4.34	0.66	มาก
รวม		4.17	0.69	มาก

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานทั่วไป **ของรองผู้บริหาร** พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.43$; S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นตามความต้องการของบุคลากร ($\bar{X} = 4.34$; S.D. = 0.66) และมีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.26$; S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.69$; S.D. = 0.69)

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ ของคณะครู (ตารางที่ 21 – 24)

ข้อที่	ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระฯ อย่างครบถ้วน	4.41	0.48	มาก
2	ส่งเสริมการผลิตสื่อวัตกรรมการสอนสอดคล้องกับวัสดุธรรมชาติของท้องถิ่น	3.53	0.67	มาก
3	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัย	4.02	0.75	มาก
4	เลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสมกับวัย	4.03	0.74	มาก
5	พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้	4.02	0.61	มาก
6	กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.11	0.82	มาก
7	มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	4.64	0.68	มากที่สุด

ข้อที่	ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ากับการศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการ	4.11	0.84	มาก
9	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	4.25	0.61	มาก
10	ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในการสำนึกรักบ้านเกิด	4.03	0.64	มาก
รวม		4.11	0.68	มาก

จากตารางที่ 21 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานวิชาการของคณะครูโรงเรียนตากพิทยาคมพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$; S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.64$; S.D. = 0.68) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระฯ อย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 4.41$; S.D. = 0.48) และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.25$; S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.53$; S.D. = 0.67)

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ ของคณะครู

ข้อที่	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	มีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	4.15	0.85	มาก
2	จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน	4.10	0.81	มาก
3	มีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก	4.00	0.54	มาก
4	มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสม	4.21	0.62	มาก
5	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผล การใช้งบประมาณ	4.44	0.51	มาก

ข้อที่	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6	มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ	4.20	0.40	มาก
7	พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย	4.21	0.93	มาก
8	ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ	3.65	0.65	มาก
9	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้	4.23	0.77	มาก
10	ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ	4.34	0.66	มาก
รวม		4.15	0.67	มาก

จากตารางที่ 22 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงบประมาณของคณะครู พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$; S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ ($\bar{X} = 4.44$; S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.34$; S.D. = 0.66) และการบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.23$; S.D. = 0.77) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ใช้หลักการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ ($\bar{X} = 3.65$; S.D. = 0.65)

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ ของคณะครู

ข้อที่	ด้านการบริหารบุคคล	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม	4.18	0.85	มาก
2	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	4.12	0.84	มาก
3	พิจารณาเลื่อนขั้นบุคลากรอย่างเหมาะสมเน้นผลงาน	4.10	0.55	มาก

ข้อที่	ด้านการบริหารบุคคล	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4	กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.31	0.61	มาก
5	มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน	4.43	0.55	มาก
6	ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.25	0.44	มาก
7	ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย	4.14	0.94	มาก
8	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์	3.65	0.72	มาก
9	มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย	4.11	0.82	มาก
10	ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้	4.38	0.64	มาก
รวม		4.17	0.69	มาก

จากตารางที่ 23 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคลของคณะครู พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน ($\bar{X} = 4.43$; S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.64) และกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.31$; S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.65$; S.D. = 0.72)

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดย
 บุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้าน
 บริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ ของคณะครู

ข้อที่	ด้านการบริหารทั่วไป	n = 103		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	มีการปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด	4.11	0.87	มาก
2	จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับ เทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์สูงสุด	4.13	0.88	มาก
3	บริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่าง สมเหตุสมผล	4.14	0.50	มาก
4	มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการ บริหารงานที่ปรับเปลี่ยนได้ตาม สถานการณ์	4.24	0.62	มาก
5	มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและ ผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก	4.45	0.54	มาก
6	เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความ ปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน	4.27	0.49	มาก
7	ส่งเสริมครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูล สารสนเทศ เป็นปัจจุบัน ทันต่อการใช้งาน	4.25	0.98	มาก
8	ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยี สารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.67	0.64	มาก
9	ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มี ส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัดการ สถานศึกษา	4.23	0.74	มาก
10	ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้ เป็นไปตามความต้องการของบุคลากร	4.34	0.63	มาก
รวม		4.18	0.68	มาก

จากตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานทั่วไป ของ
 คณะครู พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$; S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นราย
 ข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มี
 ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก
 ($\bar{X} = 4.45$; S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการ

ของบุคลากร ($\bar{X} = 4.34$; S.D. = 0.63) และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัย ทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน ($\bar{X} = 4.27$; S.D. = 0.49) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.67$; S.D. = 0.64)

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ ของภาคีเครือข่าย (ตารางที่ 25 – 28)

ข้อที่	ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระฯ อย่างครบถ้วน	4.43	0.47	มาก
2	ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น	3.54	0.61	มาก
3	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัย	4.07	0.74	มาก
4	เลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสมกับวัย	4.05	0.73	มาก
5	พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้	4.04	0.62	มาก
6	กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.17	0.86	มาก
7	มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	4.61	0.62	มากที่สุด
8	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ากับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการ	4.14	0.80	มาก
9	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	4.34	0.63	มาก
10	ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในการสำนึกรักบ้านเกิด	4.08	0.67	มาก
รวม		4.15	0.68	มาก

จากตารางที่ 25 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานวิชาการ **ของภาคีเครือข่ายพบว่า** โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$; S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.61$; S.D. = 0.62) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระฯ อย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 4.43$; S.D. = 0.47) และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.34$; S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.54$; S.D. = 0.61)

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ ของภาคีเครือข่าย

ข้อที่	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	มีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	4.11	0.83	มาก
2	จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน	4.14	0.81	มาก
3	มีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก	4.11	0.55	มาก
4	มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสม	4.29	0.64	มาก
5	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผล การใช้งบประมาณ	4.41	0.57	มาก
6	มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ	4.23	0.42	มาก
7	พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย	4.25	0.97	มาก
8	ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ	3.65	0.62	มาก
9	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้	4.24	0.73	มาก
10	ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมใน	4.38	0.62	มาก

ข้อที่	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	การจัดสรรงบประมาณ			
	รวม	4.18	0.68	มาก

จากตารางที่ 26 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงบประมาณของภาคีเครือข่าย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$; S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.41$; S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.62) และมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$; S.D. = 0.64) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ใช้หลักการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ ($\bar{X} = 3.65$; S.D. = 0.68)

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ ของภาคีเครือข่าย

ข้อที่	ด้านการบริหารบุคคล	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม	4.13	0.86	มาก
2	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	4.09	0.84	มาก
3	พิจารณาเลื่อนขั้นบุคลากรอย่างเหมาะสมเน้นผลงาน	4.12	0.51	มาก
4	กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.33	0.62	มาก
5	มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน	4.47	0.56	มาก
6	ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.24	0.46	มาก
7	ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย	4.17	0.93	มาก
8	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม	3.67	0.76	มาก

ข้อที่	ด้านการบริหารบุคคล	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	สร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์			
9	มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย	4.15	0.84	มาก
10	ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้	4.31	0.67	มาก
รวม		4.17	0.71	มาก

จากตารางที่ 27 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานบุคคล ของภาคีเครือข่ายพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน ($\bar{X} = 4.47$; S.D. = 0.56) รองลงมา คือ กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.62) และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.31$; S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.67$; S.D. = 0.76)

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ ของภาคีเครือข่าย

ข้อที่	ด้านการบริหารทั่วไป	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	มีการปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด	4.12	0.84	มาก
2	จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์สูงสุด	4.13	0.81	มาก
3	บริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่างสมเหตุสมผล	4.15	0.53	มาก
4	มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์	4.27	0.62	มาก
5	มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก	4.41	0.53	มาก
6	เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความ	4.24	0.45	มาก

ข้อที่	ด้านการบริหารทั่วไป	n = 84		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	ปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน			
7	ส่งเสริมครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นปัจจุบัน ทันต่อการใช้งาน	4.20	0.92	มาก
8	ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.64	0.63	มาก
9	ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.27	0.74	มาก
10	ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากร	4.38	0.64	มาก
	รวม	4.18	0.67	มาก

จากตารางที่ 28 เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ด้านบริหารงานทั่วไปของภาคีเครือข่ายพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$; S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.41$; S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากร ($\bar{X} = 4.38$; S.D. = 0.64) และส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$; S.D. = 0.74) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.64$; S.D. = 0.63)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นค่าเฉลี่ยรวม รองผู้อำนวยการ คณะครู ภาควิชาเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยรวมของ รองผู้อำนวยการ คณะครูและภาควิชาเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ซึ่งบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม (จากตาราง 17-28)

รายการประเมิน	รองผู้อำนวยการ			คณะครู			ภาควิชาเครือข่าย		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ด้านบริหารงานวิชาการ	3.67	0.69	มาก	4.11	0.68	มาก	4.15	0.68	มาก
๒.ด้านบริหารงบประมาณ	4.17	0.69	มาก	4.15	0.67	มาก	4.18	0.68	มาก
๓.ด้านบริหารบุคคล	4.17	0.68	มาก	4.17	0.69	มาก	4.17	0.71	มาก
๔.ด้านบริหารทั่วไป	4.17	0.69	มาก	4.18	0.68	มาก	4.18	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	4.05	0.69	มาก	4.15	0.68	มาก	4.17	0.69	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่า เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมของการบริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

1. รองผู้อำนวยการ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$; S.D. = 0.69)
2. คณะครู มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$; S.D. = 0.68)
3. ภาควิชาเครือข่าย มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.69)

การประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามวัตถุประสงค์ของการสร้างรูปแบบบริหาร SPSS-DSA

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม เป็นงานวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development)

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 1.วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4.สรุปผลการวิจัย
- 5.การอภิปรายผล
- 6.ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
- 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
- 3) ทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม
- 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู นักเรียน และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,844 คน แบ่งเป็น รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน ครู 132 คน นักเรียน 2,605 คน และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 102 คน

2) **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 รวมจำนวนทั้งสิ้น 527 คน ประกอบด้วย

2.1) **ผู้บริหาร** ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 4 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล และรองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป

2.2) **ครู** ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน

2.3) **นักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม** ใช้วิธีการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นของนักเรียนเป็นชั้นแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 336 คนประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชั้นละ 56 คน

2.4) **คณะกรรมการภาคีเครือข่ายโรงเรียนตากพิทยาคม** ใช้วิธีการกำหนดตามตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของคณะกรรมการภาคีเครือข่ายเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 84 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 12 คน คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนตากพิทยาคมจำนวน 50 คน คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 12 คนและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตากพิทยาคม ระดับโรงเรียน จำนวน 10 คน

วิธีการดำเนินงานวิจัยมีทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure interview) เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ในการร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 14 ข้อ

2. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 17 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3. แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 34 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4. แบบสอบถามระดับความคิดเห็นการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง (สำหรับนักเรียน) จำนวน 12 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

5. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม มี 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 11 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม จำนวน 40 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา มีผลสรุปดังนี้

1.1 การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการและภาวะงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะนำไปตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน โดยจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบ

บริหารสถานศึกษาพบว่า ต้องยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1) บริหารงานด้วยระบบคุณภาพ 2) มองศักยภาพโรงเรียนเป็นฐาน 3) บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 องค์ประกอบของรูปแบบบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ และ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ

1.3 การพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษา มีรูปแบบการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษา 2) การสร้างรูปแบบที่สัมพันธ์กันจากกรอบแนวคิด 3) การตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบที่สร้าง และ 4) ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์จากนั้นนำไปทดลองใช้

1.4 การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พบว่า ควรใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

1.5 โรงเรียนตากพิทยาคมมีการจัดการเรียนการสอนโดยอิงหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยต่อยอดหลักสูตรโดยใช้นวัตกรรมโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล 6 นวัตกรรม ประกอบด้วย ESMT, SME, Pre-Engineering, MEP, EIS และ ASEAN Study โดยควรมีการพัฒนาโดยการยึดหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เน้นการกระจายอำนาจทางการบริหาร ปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักปรัชญาดังกล่าวในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานบริหารงบประมาณ กลุ่มงานบริหารบุคคล และกลุ่มงานบริหารทั่วไป

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 รูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ได้ใช้สร้างและพัฒนารูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model) มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ และ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ (Model) ได้แก่ Model 1 แสดงขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model) และ Model 2 กลไกการ

ดำเนินงานของรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA (SPSS-DSA Model)

2.2 รูปแบบได้พัฒนาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการนำร่างรูปแบบเบื้องต้นไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข มีการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญ มีการนำเสนอรูปแบบบริหาร และนำไปทดลองใช้

2.3 การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA โดยรวมแล้วมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้น

ผลการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA สรุปผลได้ดังนี้

3.1. ผลการทดลองใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ในด้านความสำเร็จของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนมีการปฏิบัติตามเกณฑ์รางวัลศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา มีศูนย์การเรียนรู้ 4 ศูนย์การเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ 14 ฐานการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีความพอเพียงได้อย่างยั่งยืน ยังผลให้นักเรียนได้รับทุนเศรษฐกิจพอเพียง (ทพพ.) อย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด รวมไปถึงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี และมีผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับชาติในทุกรายวิชา ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อการนำนักเรียนเข้าศึกษาต่อยังโรงเรียนตากพิทยาคมในอัตราเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้รับรางวัลที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น รางวัล MOE Awards ผลงานระดับดีเด่น ประเภทสถานศึกษา สาขาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปีการศึกษา 2558 รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC Awards) ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยมระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านวิชาการ พ.ศ. 2559 รางวัลผู้ได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2559 รางวัลครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปี พ.ศ. 2560 (แสดงดังภาคผนวก จ)

1.2. ผลการประเมินโดยใช้แบบประเมินตามรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม พบว่า ทั้งรายด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา และด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ และภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA สรุปผลได้ดังนี้

2.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA พบว่ารูปแบบการบริหาร SPSS-DSA มีความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาในระดับมาก ทุกรายการประเมิน

2.2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ คณะครู และภาคีเครือข่ายที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามรูปแบบบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 4 งาน ซึ่งบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 งานและภาพรวมของการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA มีสาระและประเด็นสำคัญที่ค้นพบสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา พบว่า การบริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมนักเรียนสู่การเป็นประชากรโลกที่มีคุณภาพ และอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยโรงเรียนควรยึดหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม โดยอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพและความต้องการของโรงเรียน สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2546 : 88) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารไว้ว่า หลักการบริหารควรเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยนำเอานวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ควรมีการบูรณาการไปยังขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 งาน ประกอบด้วย งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557 : 40) ที่ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 4 งานของการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางที่จะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ ครอบคลุมองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จากผลการสร้างและพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA พบว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม มีขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพองค์กร (S – SWOT Analysis) 2) การวางแผน (P – Plan) โดยใช้หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (S – SBM) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (S – SEPM) มาใช้ในการกำหนดแนวทางการทำงาน 3) การร่วมทำร่วมปฏิบัติ (D – Do) โดยใช้ TEP Framework เป็นกรอบการพิจารณาการดำเนินงาน ประกอบด้วย T – Teamwork, E – Expertise, P – Participative, S – Self-Evaluation 4) ศึกษาผลการดำเนินงาน (S – Study) โดยใช้ TAKS Evaluation ในการพิจารณาประเมินการทำงาน ประกอบด้วย T – Target, A – Achievement, K – Knowledge, S – System และ 5) การพัฒนาปรับปรุง (A – Act) ซึ่งกระบวนการทำงานนั้นเน้นส่งเสริมสนับสนุนให้คณะผู้ทำงานมีความสุขในการทำงาน กระจายงานให้ทุกคนร่วมรับผิดชอบ มีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยะพร พูลเพิ่ม (2551 : 56) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ที่พบว่า ปัจจัยหนึ่งในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การบำรุงขวัญกำลังใจของครูผู้สอน บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยในกระบวนการสร้างรูปแบบมีการตรวจสอบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีการนำเสนอรูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชม ศรีสะอาด (2552 : 24) ที่ได้สรุปการสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินว่า จำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎี เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน โดยมีขั้นตอนคือออกแบบรูปแบบตามสมมติฐานของผู้ศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีความสอดคล้องและความเหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งประเมิน ส่วนการพัฒนารูปแบบการประเมินที่ได้ออกแบบขึ้น มีวิธีการขั้นตอนที่หลากหลาย ขึ้นกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไมตรี บุญทศ (2554 :74) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การออกแบบควรมี

การตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ

3. จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ที่พบว่าภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA โรงเรียนประสบความสำเร็จในด้านคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ด้านศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านคุณภาพการศึกษา มีผลการประเมินความเข้าใจของนักเรียนในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการอยู่อย่างพอเพียง ในระดับมากที่สุด เกิดขึ้นจากการพัฒนาองค์ประกอบทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน แหล่งเรียนรู้ การบริหารจัดการ เครือข่ายร่วมพัฒนา และการพัฒนาระบบสารสนเทศ แก่กระบวนการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อย่างเป็นระบบ ตามกลไกของรูปแบบบริหาร SPSS-DSA สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข (2551 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าบุคลากรทางการศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน และงานวิจัยของสัญญา จารุจินดา (2551 : 62) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่พบว่า แนวทางการบริหารจัดการการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ต้องมีการดำเนินการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปมากพอ ๆ กัน เพราะงานทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

4. จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารสถานศึกษา ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 งาน ซึ่งได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ซึ่งบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยในด้านบริหารวิชาการนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ ตามกลไกของรูปแบบบริหาร SPSS-DSA ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้มีแนวคิดในการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการทั้งในด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการภายในโรงเรียน และเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิวา สันติผลธรรม (2552 : 84) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่า ผู้บริหารควรมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปถ่ายทอดให้แก่ ครูผู้สอน และงานวิจัยของสุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข (2551 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าครูมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความรู้ในด้านการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างสูงต่อการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ในส่วนการวางแผนและการดำเนินการ ในด้านการบริหารงบประมาณ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่การปฏิบัติ จะต้องมีความรอบคอบ มีเหตุผลในการใช้จ่าย ยึดความพอประมาณ ความประหยัดคุ้มค่าตามมาตรการประหยัดงบประมาณของรัฐ โดยการใช้จ่ายงบประมาณจะต้องสอดคล้องกับแผนงาน กิจกรรม โครงการ ซึ่งสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา ศรีลับขวา (2551 : 104) ที่ศึกษาสภาพการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่พบว่าในการบริหารงบประมาณต้องมีการคำนวณต้นทุนผลผลิต ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงบประมาณ เพื่อลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด และได้งานที่คุ้มค่ากับการลงทุนมากที่สุด ในด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสำเร็จในการบริหารงานดังกล่าวเกิดขึ้นจากผู้บริหารให้คำแนะนำ ปรึกษา เสนอแนะแนวทางและเป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในโรงเรียน เน้นให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ บนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกให้มองไปข้างหน้าและสามารถเตรียมรับกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเท่าทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์ชนิด ตะนัย (2551 : 115) และศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557 : 75) ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป ความสำเร็จในการบริหารงานตามรูปแบบ SPSS-DSA เกิดขึ้นจากผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด ตามหลักความพอประมาณ มีเหตุผลในการบริหาร เน้นความรอบคอบไม่เดือดร้อนในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย ทิพย์อุทัย (2554 : 88) เรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2 ที่พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญในชั้นการเสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา สามารถแยกออกเป็นประเด็นใหญ่ คือ การเสริมสร้างบรรยากาศทางวัตถุ เช่น อาคารสถานที่ และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม

6. ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สถานศึกษาอื่นควรนำข้อเสนอเทศน์ไปพิจารณาวางแผน จัดระบบกลไกและกำหนดมาตรการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น โดยใช้แนวทางตามรูปแบบการวิจัยครั้งนี้

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอยู่อย่างพอเพียง หน่วยงานอื่นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการควรนำข้อเสนอเทศดังกล่าว ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์และความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ผู้เรียนอย่างจริงจัง

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ดังนั้นการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ควรมีการเตรียมบุคลากรให้พร้อม เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินงานที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน

1.4 การนำรูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ไปใช้มีข้อจำกัดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนและบริบทของโรงเรียน เพราะโรงเรียนแต่ละขนาดมีความพร้อมที่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนตากพิทยาคม รูปแบบ SPSS-DSA ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เพื่อจะได้ข้อเสนอเทศที่นำมาใช้ประโยชน์จากการศึกษา นำมาประกอบการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น

2.2 ควรมีการดำเนินการวิจัยต่อยอดในการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อหาวิธี กระบวนการในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กันตยา มานะกุล. (2550). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กานต์ชนิต ต๊ะนัย. (2551). *การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กานต์สุดา ประภาศวุฒิสาร. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเด็กประถมวัย : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลวุฒิสารศึกษา จังหวัดเพชรบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บุคพอยท์.
- เจริญ เจษฎาวัลย์. (2548). *การบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พอดี.
- ชินินทร์ แสงแก้ว. (2546). *การบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2541 ด้วยวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวลิต จันทร์ศรี. (2550). *สาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชูชาติ แปลงล้วน. (2551). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2550). *การบริหารการพัฒนา : บูรณาการตามกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา*. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 1, ข.

- ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์. (2540). *การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- ถวิล มาตรฐาน. (2547). *การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2541). *การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น .
- นิวัตร นาคะเวช. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย.
- บรรจง เจริญสุข. (2552). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2554). *ระบบการศึกษาที่แก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรีชา ศรีลิขวา. (2551). *สภาพการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ปริญานุก พิบูลสรารุช. (2549). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปาริชาติ ชมชื่น. (2555). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปิยะพร พูลเพิ่ม. (2551). *ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เผ่าพงษ์ ทิบบเพชร. (2546). *ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. (2546). *กฎหมายการศึกษาเข้าสู่โครงสร้างใหม่*. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- พิเชษฐ โพธิ์ภักดี. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญญา อีรทองดี. (2552). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญโญ สาธร. (2554). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- มงคล อินทรโชติ. (2552). *การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2558). *PDCA กับการพัฒนาการเรียนของนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- มีศิลป์ ชินภักดี. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไมตรี บุญทศ. (2554). *การพัฒนาแบบบริหารเพื่อประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รณชัย ทิพย์อุทัย. (2554). *การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รณย์ พะโยม. (2552). *การพัฒนาแบบการบริหารผลการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รุ่งทิภา สันติผลธรรม. (2552). *การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2541). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดีด จำกัด.
- วิจิตพาณี เจริญขวัญ. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. วารสารรามคำแหง, 19.1, 33-42.
- วิภาดา ทองรอด. (2555). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). *การบริหารการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุจน์.
- วีรยุทธ ชาตะกาญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารศึกษามี้อาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2542). *คุณภาพในงานบริการ*. กรุงเทพมหานคร: ประชาชน จำกัด.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร: ประชาชน จำกัด.

- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.
- ศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ สถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11. คุษณินิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุษณินิพนธ์.
- ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (20 พฤษภาคม 2559). การประเมินศูนย์การเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา. เข้าถึงได้จาก ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง: <http://www.semscholarship.com/about.html>
- สมคิด บางโม. (2544). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมเดช สีแสง. (2549). การพัฒนาระบบส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมยงค์ แก้วสุพรรณ. (2552). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษาฉบับใหม่ : แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ. อุบลราชธานี: หจก.
อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สรสิทธิ์ พรธณวงศ์. (2551). การบริหารจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. สกลนคร: มหาวิทยาลัย
รภัฏสกลนคร.
- สัญญา จารุจินดา. (2556). แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
(2556). แนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ TQA. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนา
ประเทศ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). รายงานการพัฒนาการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.).

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (2555-2559)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *โรงเรียนมาตรฐานสากล-คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาดา นันทะไชย. (18 เมษายน 2559). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <http://amin.edu.ku.ac.th/article/suchada.doc>
- สุญาณี ฉิมอำ. (2550). *รูปแบบการบริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุทธิวัชร ทับเจริญ. (2550). *อนาคตภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในทศวรรษหน้า*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุนา พุ่มประพาฬ. (2550). *รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (24 พฤศจิกายน 2549). *ปาฐกถาพิเศษ แนวทางการบริหารประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สิ่งพิมพ์บรรณานุกรม.
- สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข. (2551). *การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนราชวินิตมัธยม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุริพร เอี้ยวถาวร. (2550). *การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิชัย พันธเสน. (2550). *โครงการสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเขียน บทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

- อรพินท์ ส孚โชคชัย. (2551). *หลักสำคัญในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของ
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). *การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย*.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bardo, J.W., and J.J. Hartman. (1982). *Urban Sociology : A Systematic Introduction*. New York:
F.E. Peacock.
- Brown, Waren B., and Moberh, Denis J. (1980). *Organizational Theory and Management: A
Macro Approach*. New York: John Wiley & Son.
- D. Wiler. (1986). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood Clift: Prentice-Hall.
- J.H. Ivancevich. (1989). *Management : Principle and Functions*. Boston, MA: Richard D. Lrwin.
- John Thompson. (1998). Strategic Competency and Measured Performance Outcomes.
Journal of Workplace Learning, 10(5), 219-231.
- P.J. Keeves. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international
handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- R. Agthe & R. Robert. (May 1980). The Elementary Principals Perception of Thai Own and
Teacher Role in Curriculum Decision Making. *Dissertation Abstracts International*,
35(5), 3067-3077.
- Russell, Kirch Rese. (October 1967). The City Elementary School Principle. *Dissertation
Abstracts International*, 43(4), 1245.
- Smith, E.W.et al. (1961). *The Education's Encyclopedia*. New York: Prentice-Hall.

ประวัติผู้รายงาน

ชื่อ - สกุล	นางศรารุญจิต ศรีญญา มาศ
วันเดือนปีเกิด	5 มีนาคม 2501
ที่อยู่ปัจจุบัน	1/38 ถนนสายเอเชีย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนตากพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดตาก
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตากพิทยาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสรรพวิทยาคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง (ภาษาอังกฤษ) วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2525	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ. เอกภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม. สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
เกียรติประวัติ	
พ.ศ. 2537	- สอบผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ A Visiting Teacher ประเทศสหรัฐอเมริกา จากมูลนิธิ AFS ประเทศไทย
พ.ศ. 2541-2548	- เป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในฐานะเป็นผู้แปลและเรียบเรียงเป็นบรรณาธิการ และกรรมการตรวจสอบสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จากบริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด ได้แก่ <ol style="list-style-type: none">หนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ชุด Your Tum เล่ม 1 - 2 - 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 3 เล่มหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษ ชุด Top Line เล่ม 1 - 2 - 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 6 เล่มหนังสือนิทานภาพ 2 ภาษา ชุดยอดนิทานไทย จำนวน 10 เล่ม
พ.ศ. 2542-	ได้รับทุน LIOJ จากสถาบันภาษา Language Institute of Japan เสนอผลงานเชิงวิชาการนานาชาติ ณ ประเทศญี่ปุ่น
4 พฤศจิกายน 2559	- รับรางวัลระดับชาติ รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ระดับเหรียญทอง
16 มกราคม 2560	- รับรางวัล ครูดีไม่มีอบายมุข เนื่องในวันครู ประจำปี 2560
1 เมษายน 2560	- รับคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนดีเด่น ระดับจังหวัดตาก ประจำปี 2559
26 มิถุนายน 2560	- รับรางวัล MOE AWARDS ปีการศึกษา 2558 ผลงานระดับดีเด่น ประเภทสถานศึกษา สาขาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง